

Noter til regnskapet

Note	Side	
1	3	Generell informasjon
2	4	Regnskapsprinsipper
3	6	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper
4	11	Segmentinformasjon
5	12	Kapitaldekning og kapitalstyring
6	14	Risikoforhold
		Kredittrisiko
7	18	Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld
8	19	Utlån til og fordringer på kunder
9	26	Fraregning av finansielle eiendeler
10	28	Tap på utlån og garantier
11	35	Kreditteksponering for hver interne risikorating
12	37	Maksimal kreditteksponering
13	40	Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler
		Markedsrisiko
14	42	Markedsrisiko knyttet til renterisiko
15	43	Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering
		Likviditetsrisiko
16	44	Likviditetsrisiko
		Resultatregnskap
17	45	Netto renteinntekter
18	46	Netto provisjons- og andre inntekter
19	47	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
20	48	Personalkostnader
21	49	Andre driftskostnader
22	50	Pensjon
23	54	Skatt
		Balanse
24	56	Klassifisering av finansielle instrumenter
25	58	Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter
26	61	Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost
27	63	Sertifikater og obligasjoner
28	64	Finansielle derivater
29	66	Regnskapsmessig sikring av gjeld ved utstedelse av verdipapirer
30	68	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser
31	71	Immaterielle eiendeler
32	72	Eiendom, anlegg og utstyr
33	74	Leieavtaler
34	77	Øvrige eiendeler
35	78	Innskudd fra og gjeld til kunder
36	79	Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

37	81	Annen gjeld og forpliktelse
38	83	Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån
39	85	Investering i eierinteresser

Øvrige opplysninger

40	90	Oppkjøp av virksomheter og virksomhetssammenslutning
41	91	Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper
42	92	Eierandelskapital- og eierstruktur
43	94	Resultat per egenkapitalbevis
44	95	Hendelser etter balansedagen

Note 1 - Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

Se Dette er SpareBank1 SMN presentert i årsrapporten.

Konsernet SpareBank 1 SMN

SpareBank 1 SMN har sitt hovedkontor i Trondheim, Søndre gate 4. Bankens markedsområder er i hovedsak Trøndelag og Nordvestlandet.

Konsernregnskapet for 2022 ble godkjent av styret 1. mars 2023.

Note 2 - Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Konsernregnskapet 2022 for SpareBank 1 SMN er satt opp i overensstemmelse med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC). Målegrunnlaget for konsernregnskapet er historisk kost med med unntak av eiendeler som måles til virkelig verdi beskrevet i note 24. Regnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges per 31. desember 2022.

Viktige regnskapsprinsipper

Sparebank1 SMN sine regnskapsprinsipper er beskrevet i hver av notene til årsregnskapet. Følgende regnskapsprinsipper er av ledelsen vurdert som de viktigste regnskapsprinsippene:

1. Regnskapsprinsipper for Utlån (note 8) og Tap på utlån (note 10)
2. Regnskapsprinsipper for netto renteinntekter (note 17) og provisjonsinntekter (note 18)
3. Regnskapsprinsipper for gjeld ved utstedelse av verdipapirer (note 36) og sikring av gjeld (note 29)

Generelle regnskapsprinsipper

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter banken og alle datterforetak som ikke er planlagt avhendet i nær framtid og derfor skal klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5. Som datterforetak regnes alle foretak hvor banken har kontroll, dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter. Datterforetak er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultatelementer er eliminert.

Ved overtagelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser balanseført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinnregning er omtalt under avsnittet om immaterielle eiendeler.

Alle transaksjoner innad i konsernet blir eliminert ved utarbeidelse av konsernregnskapet. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som egen post.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

Endringer i regnskapsprinsipper

Konsernet har vurdert virkningen av endrede regnskapstandarder og fortolkninger (IFRSs) utstedt av IASB og IFRSs godkjent av EU med virkning fra 1. januar 2022 eller senere. Konsernet har vurdert at anvendelse av disse ikke har hatt vesentlig innvirkning på konsernregnskapet for 2022. Videre har konsernet vurdert virkningen av nye eller endrede regnskapsstandarder og fortolkninger (IFRS) utstedt av IASB som har ennå ikke er effektiv. Konsernet forventer ikke noe vesentlig innvirkning på fremtidige perioder fra vedtakelsen av disse endringene, med følgende unntak:

IFRS 17 Forsikringskontrakter

IFRS 17 Forsikringskontrakter erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger forsikringskontrakter.

Formål med ny standard er å eliminere uensartet praksis i regnskapsføring av forsikringskontrakter og hovedtrekkene i den nye modellen er som følger:

- Et estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for en gruppe av forsikringskontrakter. Fremtidige kontantstrømmer omfatter fremtidige premieinnbetalinger og utbetalinger av forsikringsoppgjør, erstatninger og andre utbetalinger til forsikringstaker. Estimater skal ta hensyn til en eksplisitt justering for risiko og estimatene skal være basert på forholdene på balansedato.
- En kontraktmargin («Contractual Service Margin») som er lik dag én-gevinsten i estimatet av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av forsikringskontrakter. Dette svarer til fortjenesteelementet i forsikringskontraktene som skal innregnes over den perioden tjenesten ytes, det vil si over dekningsperioden til forsikringene.
- Visse endringer i estimatet for nåverdien av fremtidige kontantstrømmer justeres mot kontraktmarginen, og innregnes derved i resultatet over gjenværende periode de aktuelle kontraktene dekker.
- Effekten av endring i diskonteringsrente skal, som et valg av regnskapsprinsipp, presenteres enten i det ordinære resultatet eller i andre inntekter og kostnader.

IFRS 17 skal som et utgangspunkt anvendes retrospektivt, men det er åpnet for en modifisert retrospektiv anvendelse eller en anvendelse basert på virkelig verdi på overgangstidspunktet dersom retrospektiv anvendelse er upraktisk («impracticable»).

Ikrafttredelsestidspunktet er 1. januar 2023 med krav om at det oppgis sammenliknbare tall. Tidlig implementering er tillatt. Det forventes en effekt på egenkapitalen i konsernet som følge av at det tilknyttede selskapet SpareBank 1 Gruppen implementerer denne standarden. Arbeidet i SpareBank 1 Gruppen er ikke ferdigstilt, og implementeringseffektene vil bli kommentert i første kvartal 2023.

Note 3 - Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler skal klassifiseres enten til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader (OCI), amortisert kost eller til virkelig verdi over resultat. Banken fastsetter klassifiseringen basert på karakteristika ved eiendelens kontraktuelle kontantstrømmer og hvilken forretningsmodell eiendelen styres under.

For å kunne klassifisere en finansiell eiendel må banken fastslå hvorvidt de kontraktuelle kontantstrømmene fra eiendelen er utelukkende betaling av rente og hovedstol på utestående beløp.

Hovedstol er virkelig verdi på eiendelen ved førstegangsinnregning. Rente består av betaling for tidsverdien av penger, for kredittrisiko knyttet til hovedstol utestående i en bestemt periode, og for andre utlansrisiki og kostnader, i tillegg til en fortjenestemargin. Dersom banken fastslår at de kontraktuelle kontantstrømmene knyttet til en eiendel ikke er utelukkende betaling for rente og hovedstol, skal eiendelen klassifiseres som målt til virkelig verdi over resultatet.

Ved klassifisering av finansielle eiendeler, fastsetter banken forretningsmodellen som benyttes for hver portefølje av eiendeler som styres samlet for å oppnå samme forretningsmessige målsetning. Forretningsmodellen reflekterer hvordan banken styrer sine finansielle eiendeler og i hvilken grad kontantstrømmen genereres gjennom mottak av de kontraktuelle kontantstrømmene, salg av finansielle eiendeler eller begge. Banken fastsetter forretningsmodellen ved bruk av scenarier som er rimelig sannsynlig å forvente inntreffer. Fastsettelse av forretningsmodellen krever bruk av skjønn og vurdering av all tilgjengelig informasjon på det aktuelle tidspunktet.

En portefølje av finansielle eiendeler klassifiseres i en «holde for å motta» forretningsmodell når bankens primære mål er å holde disse eiendelene for å motta de kontraktuelle kontantstrømmene og ikke selge dem. Når bankens mål oppnås gjennom både å motta og å selge eiendelene, vil eiendelene klassifiseres i en «holde for å motta og selge» forretningsmodell. I en slik forretningsmodell vil både mottak av kontraktuelle kontantstrømmer og salg av eiendeler være integrerte deler for å oppnå bankens målsetning for den aktuelle porteføljen.

Finansielle eiendeler måles til virkelig verdi over resultatet dersom de ikke faller innenfor enten en «holde for å motta» forretningsmodell, eller «holde for å motta eller selge» forretningsmodell.

Tap på utlån og garantier

Bankens utlansportefølje reklassifiseres månedlig. Kunder med objektive bevis på tap grunnet betalingsmislighold, svekkelse i kredittverdighet eller andre objektive kriterier er gjenstand for en individuell gjennomgang og beregning av tap. Dersom bankens beregninger viser at nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på innregningsstidspunktet er lavere enn lånets bokførte verdi plasseres utlånet i trinn 3 og det foretas nedskrivning for beregnet tap. Stor grad av skjønn kreves for å vurdere bevis på tap, og estimering av beløp og tidfesting av fremtidige kontantstrømmer for å fastsette beregnet tap påvirkes av dette skjønn. Endringer i disse faktorene vil kunne påvirke størrelsen på avsetningen for tap. Hvor sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og vurdering av sikkerhetsverdier kan i slike tilfeller være beheftet med betydelig usikkerhet.

For utlån i trinn 1 og 2 foretas det en beregning av forventet kredittap ved bruk av bankens tapsmodell basert på estimater for sannsynlighet for tap (PD) og tap ved mislighold (LGD), samt eksponering (EAD). Banken benytter samme PD-modell som i IRB, men med forventningsrett kalibrering, det vil si uten sikkerhetsmarginer, som et utgangspunkt for vurdering av økt kredittrisiko. PD-estimatet representerer en 12-måneders sannsynlighet.

Nedskrivninger for eksponeringer i trinn 1 vil være beregning av ett års forventet tap, mens for eksponeringer i trinn 2 blir det beregnet tap over levetiden.

De viktigste inputfaktorene i bankens tapsmodell som bidrar til vesentlige endringer i tapsestimatet og er gjenstand for stor grad av skjønn er følgende:

- Bruk av framoverskuende informasjon og framskrivning av makroøkonomiske variabler for flere scenarier og sannsynlighetsvekting av disse.
- fastsettelse av hva en vesentlig økning i kredittrisiko er for et utlån.

Bruk av framoverskuende informasjon

Måling av forventet kredittap for hvert trinn krever både informasjon om hendelser og nåværende forhold, samt forventede hendelser og fremtidige økonomiske forhold. Estimering og bruk av framoverskuende informasjon krever stor grad av skjønn. Hvert makroøkonomiske scenario som benyttes, inkluderer en projeksjon i en femårsperiode. Vårt estimat på forventet kredittap i trinn 1 og 2 er et sannsynlighetsvektet snitt av tre scenarier; Basis, Oppside og Nedside. Basisscenario er utviklet med et utgangspunkt i observert mislighold og tap siste tre år, skjønnsmessig justert til et forventningsrett estimat på utviklingen som ligger noe over observert mislighold og tap siste 3 år.

Utviklingen i Oppside og Nedside scenariet utarbeides ved hjelp av justeringsfaktorer der utviklingen i konjunktorene fremskrives ved hjelp av forutsetninger om hvor mye mislighetssannsynligheten (PD) eller tap ved mislighold (LGD) vil øke eller reduseres sammenlignet med basisscenarioet i en femårsperiode. Utgangspunktet er basert på observasjoner siste 15 år, der Nedside reflekterer forventet misligholds- og tapsnivå i en krisesituasjon med nivåer på PD og LGD som benyttes i konservative stress-scenarier for andre formål i bankens kredittstyring.

Det ble i 2020 og 2021 gjort endringer i input til bankens tapsmodell som følge av økt usikkerhet på grunn av koronasituasjonen. Dette bestod i økte tapsforventninger i basisscenarioet for både personmarkedsporteføljen og bedriftsmarkedsporteføljen. Disse endringene ble reversert i løpet av 2021 for personmarkedsporteføljen og per første kvartal 2022 for bedriftsmarkedsporteføljen. I tillegg ble kunder innenfor hotell/reiseliv i trinn 1 flyttet til trinn 2 – denne forutsetningen ble reversert i fjerde kvartal 2022.

I 2022 har økt makroøkonomisk usikkerhet som følge av krigen i Ukraina, sterk økning i energi- og råvarepriser, utfordringer i forsyningskjedene og utsikter til varig høyere inflasjon og rentenivå medført at det er lagt til grunn økt sannsynlighet for lavt scenario for bedriftsmarked ekskl. offshore. Framtidige tapsforventninger er økt ved at PD og LGD baner for både personmarked og bedriftsmarked ekskl. offshore er hevet i basisscenarioet. Banken har fokusert på forventede langsiktige effekter av krisen. For offshore porteføljen er det i løpet av 2022 som følge av vesentlig bedring i marked og markedsutsikter lagt til grunn økte inntjeningsforutsetninger i simuleringene og vekt for lavt scenario er redusert for supply og subsea.

Utviklingen i basisscenarioet utarbeides ved hjelp av justeringsfaktorer der utviklingen i konjunktorene fremskrives ved hjelp av forutsetninger om hvor mye mislighetssannsynligheten (PD) eller tap ved mislighold (LGD) vil øke eller reduseres sammenlignet med basisscenarioet i en femårsperiode. Vi forventer økte tap knyttet til debitorer som før krisen har et krevende utgangspunkt – typisk debitorer i trinn 2. Vi har derfor valgt å øke banene for PD og LDG samt redusere forventede nedbetalinger i basisscenarioet særlig fra år 2 og utover siden dette vil påvirke forventet tap nettopp for debitorer i trinn 2. For å hensynta migrasjon til trinn 2, er PD- og LGD-estimatene også økt første år. Det er i tillegg forutsatt ingen nedbetalinger første år for alle porteføljer i nedsidescenariet.

Scenariene vektet med utgangspunkt i vårt beste estimat på sannsynlighet for de ulike utfallene representert. Estimatenes oppdateres kvartalsvis og var slik ved vurderingene per 31. desember:

Portefølje	2022			2021		
	Basis	Nedside	Oppside	Basis	Nedside	Oppside
PM (boliglån)	70 %	15 %	15 %	70 %	15 %	15 %
BM ekskl. landbruk og offshore	60 %	25 %	15 %	65 %	20 %	15 %
Landbruk	60 %	25 %	15 %	65 %	20 %	15 %
Offshore	65 %	20 %	15 %	65 %	20 %	15 %
Reiseliv	60 %	30 %	10 %	60 %	30 %	10 %

For offshore porteføljen er det gjort særskilte vurderinger mht sannsynlighet for mislighold under ulike scenarier og tilhørende realisasjonsverdier. I disse vurderingene har de ulike offshore segmentene supply, subsea og seismikk forskjellige scenariovekter. Det er benyttet konsistente forutsetninger mht forventet utvikling i rater, utnyttelsesgrader og realisasjonsverdier for fartøy i de ulike scenarioene der fartøyenes nåværende og forventede kontraktssituasjon er vurdert.

Sensitiviteter

Første del av tabellen under viser fullt modellberegnet forventet kredittap på grunnlag per 31. desember 2022 i de tre scenarioene, fordelt på porteføljene Privatmarked (PM) og Bedriftsmarked (BM), samt offshore, reiseliv og landbruk som summerer seg til Morbank. I tillegg viser tabellen fullt modellberegnet forventet kredittap i datterselskapet SpareBank 1 Finans Midt-Norge (SB1 Finans MN). ECL for morbanken og datterselskapet er summert i kolonnen Konsern.

Andre del av tabellen viser porteføljefordelt ECL ved anvendt scenariovekting samt en alternativ scenariovekting med doblet sannsynlighet for nedsidescenariet.

Dersom man doblet nedsidescenarioets sannsynlighet på bekostning av basisscenarioet ved utgangen av 2022 ville dette medført en økning i tapsavsetningene på 315 millioner kroner for morbanken og 343 millioner kroner for konsernet.

	BM	PM	Offshore	Reiseliv	Landbruk	Sum morbank	SB 1 Finans MN, BM	SB 1 Finans MN, PM	Konsern
ECL i forventet scenario	465	80	236	10	47	839	42	22	903
ECL i nedsidescenariet	1.240	268	482	32	191	2.214	89	78	2.381
ECL i oppsidescenariet	353	30	195	6	28	612	29	14	654
ECL med anvendt scenarivekting 60 /25/15	642	-			81	723	44		767
ECL med anvendt scenarivekting 65 /20/15			279			279			279
ECL med anvendt scenarivekting 60 /30/10	-	-	-	15		15	-		15
ECL med anvendt scenarivekting 70 /15/15		100				100		29	129
Sum ECL anvendt	642	100	279	15	81	1.117	44	29	1.190
ECL med alternativ scenarivekting 35/50/15	836				117	952	64		1.016
ECL med alternativ scenarivekting 45/40/15		-	328		-	328	-		328
ECL med alternativ scenarivekting 30/60/10	-	-	-	23		23	-		23
ECL med alternativ scenarivekting 55/30/15	-	129	-	-	-	129	-	37	166
SUM ECL alternativ (doblet nedside)	836	129	328	23	117	1.432	64	37	1.533
Endring ECL ved alternativ vekting	194	28	49	8	36	315	20	8	343

Porteføljen Reiseliv inkluderer næringseiendom med mer enn 50 prosent av inntektene fra aktører innen hotell og reiselivsbedrifter.

Tabellen reflekterer at det er til dels betydelige forskjeller i underliggende PD- og LGD-estimer i de ulike scenarioene og at det er differensierte nivåer og nivåforskjeller mellom porteføljene. På konsernnivå er ECL i oppsidescenariet, som i stor grad reflekterer taps- og misligholdsbildet de seneste årene, om lag 80 prosent av ECL i forventet scenario. Nedsidescenariet gir om lag dobbel ECL sammenlignet med forventet scenario. Anvendt scenarivekting gir om lag 30 prosent høyere ECL enn i forventet scenario.

Fastsettelse av vesentlig økning i kredittrisiko:

Vurderingen av hva som er vesentlig økning i kredittrisiko krever stor grad av skjønn. Bevegelser mellom trinn 1 og trinn 2 er basert på hvorvidt instrumentets kredittrisiko på balansedagen har økt vesentlig relativt til tidspunktet for førstegangsinregning. Denne vurderingen gjøres med utgangspunkt i instrumentets økonomiske 12 måneders PD, og ikke forventede tap.

Vurderingen gjøres på hvert enkelt instrument. Vår vurdering gjennomføres minimum kvartalsvis, basert på tre forhold:

1. Banken benytter både absolutte og relative endringer i PD som kriterie for flytting til trinn 2. En endring i PD med over 150% er vurdert å være en vesentlig endring i kredittrisiko. I tillegg må sluttnivået på PD være over 0,6 prosentpoeng.
2. Det gjøres i tillegg en kvalitativ vurdering basert på hvorvidt engasjementet har vesentlig økt kredittrisiko dersom det er gjenstand for særskilt overvåking eller har mottatt betalingslettelse (forbearance).
3. I tillegg vil kunder med 30-90 dagers betalingsmislighold alltid flyttes til trinn 2.

Hvis noen av de nevnte forhold indikerer at en vesentlig økning i kredittrisiko har intruffet, blir instrumentet flyttet fra trinn 1 til trinn 2.

Se også note 10 Tap på utlån og note 6 Risikoforhold.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil i hovedsak være verdipapir som omsettes i et aktivt marked. Et aktivt marked er definert som et marked for omsetning av ensartede produkter hvor det normalt finnes villige kjøpere og selgere til enhver tid, og hvor prisene er tilgjengelige for allmennheten. Aksjer notert på en regulert markedsplass faller inn under definisjonen på et aktivt marked. Det kan være utfordringer knyttet til aksjer hvor det er stor forskjell mellom kjøps- og salgskurs, omtalt som spread, og hvor aksjen omsettes sjeldent. Noen vesentlige aksjer vil være basert på interne verddivurderinger, transaksjonspriser eller eksterne analyser av selskapet. Slike aksjer vedsettes ved bruk av anerkjente verdsettelsesteknikker. Dette kan være bruk av diskonterte kontantstrømmer

eller ved hjelp av sammenligningsprising hvor en benytter lignende selskaper som er børsnoterte og benytter multiplering for å fastslå verdien på det noterte selskapet. Slike verdsettelse vil kunne være beheftet med usikkerhet. Eventuelle endringer i forutsetninger vil kunne påvirke innregnede verdier. Investeringene i private equity fond foretatt i datterselskapet SpareBank 1 SMN Invest verdsettes basert på net asset value (NAV) som rapporteres fra fondene. Konsernet benytter «fair value option» for investeringer i private equity-fond. Virkelig verdi blir beregnet basert på verdsettelsesprinsipper fastsatt i IFRS 13 og retningslinjer for verdsettelse i henhold til International Private Equity and Venture Capital (IPEV), se www.privateequityvaluation.com.

Ledelsen har basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med beste skjønn. Det er ikke fremkommet ny informasjon om vesentlige forhold som var inntruffet eller forelå allerede på balansedagen per 31.12.2022 og frem til styrets behandling av regnskapet 1. mars 2023. Se for øvrig note 30 for spesifikasjon av aksjer og egenkapitalinteresser.

Virkelig verdi på finansielle derivater og andre finansielle instrumenter

Virkelig verdi av derivater fastsettes ved bruk av verdvurderingsmodeller der prisen på underliggende instrument, eksempelvis renter og valuta, innhentes i markedet. Ved måling av finansielle instrumenter hvor observerbare markedsdata ikke er tilgjengelig, gjør konsernet antagelser om hva markedsaktører vil legge til grunn ved verdsettelse av tilsvarende finansielle instrumenter. I verdsettelsene kreves det utstrakt bruk av skjønn blant annet ved beregning av likviditetsrisiko, kredittrisiko og volatilitet. En endring i de nevnte faktorene vil påvirke fastsatt virkelig verdi på konsernets finansielle instrumenter. For mer informasjon se note 25 Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter.

For opsjoner vil volatiliteter være enten observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende instrument. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I den utstrekning markedsprisene som innhentes tar utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko amortiseres over løpetiden.

Goodwill

Konsernet gjennomfører tester for å vurdere mulig verdifall på goodwill årlig eller ved indikasjon på verdifall. Vurderingen er basert på konsernets bruksverdi. Gjenvinnbart beløp fra kontantstrømgenererende enheter er fastsatt ved beregning av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Kontantstrømmene er basert på historisk inntjening og forventninger om fremtidige forhold og inkluderer antagelser og estimater om usikre forhold. Utfallet av nedskrivningstestene avhenger av anslag på avkastningskrav. Avkastningskravene er skjønnsmessig fastsatt på bakgrunn av tilgjengelig informasjon på balansedagen.

Ved nedskrivningstest av goodwill knyttet til Romsdals Fellesbank anses porteføljen å være integrert med bankens øvrige utlåns- og innskuddsvirksomhet, og laveste nivå for kontantgenererende enhet er segmentene Privatmarked og Næringsliv. Goodwill er forholdsmessig fordelt på segmentene basert på andel av utlånsvolum. Det estimeres en netto kontantstrøm med utgangspunkt i inntjeningen i bankens utlånsportefølje. Det er utarbeidet en prognose for kontantstrømmene over 5 år med forventet vekst, med et terminalverdi uten vekst deretter. Kontantstrømmene er neddiskontert med et avkastningskrav (før skatt rente) på 1,3 prosent.

Beregninger viser at verdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer overstiger balanseført goodwill med god margin.

Øvrig goodwill i konsernet beregnes ut fra snitt inntjening i markedsområdet og neddiskonteres med risikofri rente + risikopremie for lignede virksomheter (12-14 prosent).

Oppkjøp

Oppkjøp av et annet selskap skal regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Ved oppkjøpsmetoden skal det foretas en fullstendig merverdiallokering hvor kjøpesum allokteres til identifiserte eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet. Merverdier utover de som er allokert til identifiserte eiendeler og forpliktelser regnskapsføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier skal, etter grundig vurdering, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret (badwill). Analysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn for å komme frem til en mest mulig riktig virkelig verdi av de oppkjøpte selskapene på oppkjøpstidspunktet. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skjønnsmessige poster, men disse er underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare transaksjoner tidligere perioder mv. Se også note 40 Oppkjøp av virksomheter og virksomhetssammenslutning.

Selskap holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Det jobbes kontinuerlig med salg av selskapene, og regnskapsmessig klassifiseres disse som holdt for salg.

Fra fjerde kvartal 2022 er datterselskapet SpareBank1 Markets klassifisert som holdt for salg. 22. juni 2022 meldte SpareBank1 SMN at SpareBank1 Markets styrker satsningen innenfor kapitalmarkedet og får SpareBank1 SR-Bank og SpareBank1 Nord-Norge som store eiere. SpareBank1 SR-Bank og SpareBank1 Nord-Norge overdrar sin markets-virksomhet til SpareBank1 Markets, og kjøper seg i tillegg opp i selskapet i form av et kontantvederlag. Etter gjennomføringen av transaksjonen vil SpareBank1 SMN eie 39,4% og SpareBank1 Markets vil behandles som et tilknyttet selskap. Transaksjonen er avhengig av godkjenning fra Finanstilsynet og Konkurransetilsynet, og er planlagt gjennomført i andre kvartal 2023.

Resultat fra SpareBank1 Markets er omklassifisert som følger:

Resultatregnskap (mill. kr)	Fjerde kvartal 2022	Fjerde kvartal 2021	2022	2021
Netto renteinntekter	2	4	8	9
Netto provisjons- og andre inntekter	-162	-170	-515	-691
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	-46	-45	-273	-216
Sum inntekter	-207	-212	-780	-898
Sum driftskostnader	-163	-160	-574	-633
Resultat før skatt	-61	-51	-206	-254
Skatt	15	10	27	46
Resultat virksomhet holdt for salg	46	42	179	208

Se også note 39 Investering i eierinteresser.

Salg av låneporteføljer

Ved salg av låneporteføljer til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt vurderer konsernet om kriteriene for fraregning er oppfylt i henhold til IAS 39. Ved utgangen av regnskapsåret er alle solgte porteføljer fraregnet morbankens balanse. Se også note 9 Fraregning av finansielle eiendeler.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtakelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i henhold til eiendelens art i regnskapet.

Klassifisering av fondsobligasjoner

SpareBank 1 SMN har utstedt fondsobligasjoner hvor vilkårene tilfredsstillende kravene i CRD IV for å regnes med som ren kjernekapital. Fra 2017 er disse klassifisert som egenkapital i regnskapet da de ikke tilfredsstillende definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Obligasjonene er evigvarende og SpareBank 1 SMN har rett til å ikke betale renter til investorene. Rentene presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen.

Note 4 - Segmentinformasjon

Regnskapsprinsipper for segmentrapportering

SpareBank 1 SMN har Privatmarked og Næringsliv samt de vesentligste datterselskapene og tilknyttede selskaper som sine primære rapporteringssegmenter. Konsernet presenterer en sektor- og næringsfordeling av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat. Konsernets segmentrapportering er i samsvar med IFRS 8. For datterselskapene oppgis tall fra de respektive selskapsregnskapene, mens for tilknyttede og felleskontrollerte selskaper som tas inn etter egenkapitalmetoden oppgis konsernets resultatandel etter skatt samt bokført verdi av investeringen på konsernivå.

Konsern 31. desember 2022

Resultatregnskap (mill. kr)	Privat- marked	Nærings- liv	EM 1	SB 1	SB 1	Øvrig	elim	Total
				Finans MN	Regnskaps- huset SMN			
Netto renteinntekter	1.328	1.380	3	459	2	-	167	3.339
Renter av anvendt kapital	163	125	-	-	-	-	-288	-
Sum renteinntekter	1.491	1.505	3	459	2	-	-121	3.339
Netto provisjons- og andre inntekter	796	290	418	-106	605	-	39	2.042
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	-4	9	8	-23	-	466	-76	380
Sum inntekter	2.283	1.804	429	329	607	466	-158	5.760
Sum driftskostnader	958	467	371	108	511		28	2.443
Resultat før tap	1.325	1.337	58	221	96	466	-186	3.317
Tap på utlån, garantier m.v.	29	-66	-	30	-	-	-0	-7
Resultat før skatt	1.296	1.403	58	191	96	466	-186	3.324
Ek-avkastning^{*)}	13,6 %	20,8 %						12,3 %

*) Regulatorisk kapital er lagt til grunn ved beregning av anvendt kapital i Privatmarked og Næringsliv. Denne kapitalen er oppgrosset til 17,2 prosent for å være i tråd med bankens kapitalmål gjennom året

Konsern 31. desember 2021

Resultatregnskap (mill. kr)	Privat- marked	Nærings- liv	EM 1	SB 1	SB 1	Øvrig	elim	Total
				Finans MN	Regnskaps- huset SMN			
Netto renteinntekter	1.128	1.106	2	450	0	-	120	2.805
Renter av anvendt kapital	37	14	-	-	-	-	-52	-
Sum renteinntekter	1.165	1.120	2	450	0	-	68	2.805
Netto provisjons- og andre inntekter	906	251	441	-90	562	-	70	2.141
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	2	15	10	4	-	701	107	840
Sum inntekter	2.074	1.386	453	364	562	701	246	5.786
Sum driftskostnader	916	446	382	141	476		-1	2.360
Resultat før tap	1.157	940	71	223	86	701	247	3.426
Tap på utlån, garantier m.v.	-10	145	-	25	-	-	1	161
Resultat før skatt	1.167	795	71	198	86	701	246	3.266
Ek-avkastning^{*)}	13,4 %	11,5 %						13,5 %

*) Regulatorisk kapital er lagt til grunn ved beregning av anvendt kapital i Privatmarked og Næringsliv. Denne kapitalen er oppgrosset til 16,9 prosent for å være i tråd med bankens kapitalmål gjennom året

** Spesifikasjon av øvrig virksomhet (mill. kr)

	31.12.22	31.12.21
SpareBank 1 Gruppen	175	471
SpareBank 1 Boligkreditt	1	16
SpareBank 1 Næringskreditt	3	7
BN Bank	203	164
SpareBank 1 Kreditt	9	13
SpareBank 1 Betaling	13	-15
SpareBank 1 Forvaltning	33	32
Andre selskaper	29	13
Sum avkastning på eierinteresser	466	701
SpareBank 1 Mobilitet Holding	-23	4
Sum netto avkastning på eierinteresser	442	705

Note 5 - Kapitaldekning og kapitalstyring

Kapitaldekning beregnes og rapporteres i samsvar med EUs kapitalkrav for banker og verdipapirforetak (CRR/CRD IV). SpareBank 1 SMN benytter interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. For foretaksporteføljene benyttes Avansert IRB. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer.

Per 31. desember 2022 er samlet minstekrav til ren kjernekapital 13,5 prosent. Kravet til bevaringsbuffer er 2,5 prosent, systemrisikobufferen for norske IRB-A banker 4,5 prosent og den norske motsykliske kapitalbuffer 2,0 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 SMN på 1,9 prosent, dog minimum 1.794 millioner kroner. Fra 30. april 2022 har SpareBank 1 SMN mottatt et nytt pilar 2-krav. Satsen på 1,9 prosent er uendret, men i tillegg må banken ha ytterligere 0,7 prosent i pilar 2-krav frem til søknad om justering av IRB-modeller er behandlet. Motsyklisk kapitalbuffer vil øke til 2,5 prosent 31.mars 2023.

I henhold til CRR/CRDIV-forskriften kan ikke gjennomsnittlig risikovekt for engasjementer med pantesikkerhet i boligeiendom i Norge være lavere enn 20 prosent. Per 31. desember 2022 er det både i morbank og konsern foretatt en justering for å komme opp til 20 prosent gjennomsnittlig risikovekt. Dette er i noten presentert sammen med massemarked eiendom under kredittrisiko IRB.

Systemrisikobufferen er på 4,5 prosent for de norske engasjementene. For engasjement i andre land skal det aktuelle lands sats benyttes. Per 31. desember 2022 er den reelle satsen for morbank og for konsern 4,5 prosent.

Motsyklisk kapitalbuffer beregnes på differensierte satser. For engasjementer i andre land benyttes den motsyklisk kapitalbuffersatsen som er fastsatt av myndighetene i vedkommende land. Dersom landet ikke har fastsatt sats benyttes samme sats som for engasjementer i Norge med mindre Finansdepartementet fastsetter en annen sats. Per 31. desember 2022 er både morbank og konsern under unntaksgrensen slik at den norske satsen benyttes på alle aktuelle engasjementer.

Morbank			Konsern	
31.12.21	31.12.22	(mill. kr)	31.12.22	31.12.21
19.356	20.887	Sum balanseført egenkapital	25.009	23.241
-1.250	-1.726	Hybridkapital inkludert i egenkapital	-1.769	-1.293
-458	-467	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-947	-961
-1.517	-1.314	Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-1.314	-1.517
-	-	- Ikke-kontrollerende eierinteresser bokført i annen egenkapital	-997	-989
-	-	- Ikke-kontrollerende eierinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	784	568
-41	-72	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-89	-56
-495	-194	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-279	-560
-	-	Verdiendring på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	-4	3
-202	-281	Fradrag ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-619	-648
15.393	16.833	Sum ren kjernekapital	19.776	17.790
1.250	1.726	Fondsobligasjon	2.106	1.581
-48	-47	Fradrag kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-47	-48
16.595	18.512	Sum kjernekapital	21.835	19.322
		Tilleggskapital utover kjernekapital		
1.750	2.000	Ansvarlig kapital	2.523	2.226
-214	-210	Fradrag for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-210	-214
1.536	1.790	Sum tilleggskapital	2.312	2.011
18.130	20.301	Netto ansvarlig kapital	24.147	21.333

Minimumskrav ansvarlig kapital				
1 049	1 148	Spesialiserte foretak	1 351	1 248
1 016	901	Foretak	923	1 030
1 400	1 379	Massemarked eiendom	2 559	2 384
93	98	Massemarked øvrig	100	95
1 000	1 249	Egenkapitalposisjoner IRB	-	1
4 558	4 774	Sum kredittrisiko IRB	4 933	4 758
3	6	Stater og sentralbanker	6	4
106	82	Obligasjoner med fortrinnsrett	139	133
398	403	Institusjoner	276	299
1	187	Lokale og regionale myndigheter, offentlige foretak	207	29
188	143	Foretak	385	432
7	7	Massemarked	662	466
25	27	Engasjementer med pant i fast eiendom	109	128
279	90	Egenkapitalposisjoner	504	521
92	97	Øvrige eiendeler	162	142
1 098	1 042	Sum kredittrisiko Standardmetoden	2 450	2 154
35	27	Gjeldsrisiko	29	36
-	-	Egenkapitalrisiko	10	34
-	-	Valutarisiko og oppgjørsrisiko	1	1
433	458	Operasjonell risiko	853	817
26	30	Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)	101	93
6 150	6 331	Minimumskrav ansvarlig kapital	8 377	7 893
76 873	79 140	Beregningsgrunnlag (RWA)	104 716	98 664
3 459	3 561	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 prosent	4 712	4 440
		Bufferkrav		
1 922	1 978	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent	2 618	2 467
3 459	3 561	Systemrisikobuffer, 4,5 prosent	4 712	4 440
769	1 583	Motsykliskbuffer, 2,0 prosent (1,0 prosent)	2 094	987
6 150	7 123	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	9 424	7 893
5 784	6 149	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	5 639	5 457
		Kapitaldekning		
20,0 %	21,3 %	Ren kjernekapitaldekning	18,9 %	18,0 %
21,6 %	23,4 %	Kjernekapitaldekning	20,9 %	19,6 %
23,6 %	25,7 %	Kapitaldekning	23,1 %	21,6 %
		Uvektet kjernekapitalandel		
191 697	210 227	Balanseposter	302 617	269 857
10 782	6 234	Poster utenom balansen	7 744	11 341
-1 042	-1 061	Øvrige justeringer	-1 985	-2 110
201 437	215 400	Beregningsgrunnlag for uvektet kjernekapitalandel	308 376	279 088
16 595	18 512	Kjernekapital	21 835	19 322
8,2 %	8,6 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,1 %	6,9 %

Note 6 - Risikoforhold

Risikostyring

SpareBank 1 SMN har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil, og å ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for rating, konsentrasjon, risikojustert avkastning, misligholdssannsynlighet, tapsgrader, forventet tap, nødvendig økonomisk kapital, regulatorisk kapitaldekning samt kjente, og forventede likviditetsmessige regulatoriske krav.

Prinsippene for risikostyring i SpareBank 1 SMN er fastsatt i bankens risikostyringspolicy. Banken legger stor vekt på å identifisere, måle, styre og følge opp sentrale risikoer for å sikre at konsernet utvikler seg i tråd med vedtatt risikoprofil og strategier.

Risikostyringen i konsernet skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- en god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen og risikokostnadene, og gjennom dette skape bedre beslutningsgrunnlag
- å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- å unngå uventede negative hendelser som kan være ødeleggende for konsernets drift og omdømme i markedet

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke uventede tap.

Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en tolv måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Styret har vedtatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av alle mulige uventede tap. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av forventet tap og for risikojustert kapital, men beregningen forutsetter likevel i noen tilfeller bruk av ekspertvurderinger. For risikotyper hvor det ikke finnes anerkjente metoder for å beregne kapitalbehov, legger banken vekt på å definere rammer for styring av risikoen som begrenser tapsrisiko i henhold til vedtatt risikoappetitt. For ytterligere detaljer vises det til bankens Pilar III-rapportering som er tilgjengelig på bankens hjemmesider.

Konsernet har innarbeidet ESG-risiko i styrende dokumenter, som risikostyringspolicy, kredittstrategi og kredittpolitikken. I 2022 er de fleste kunder i fiskeribransjen med over 50 mill. i finansiering analysert gjennom ESG-modell for fiskeri. Ved innvilgelser i øvrige næringer er kunden ESG-vurdert av rådgiver og fra høsten 2022 vurdert i forenklet ESG-skjema. Fra og med januar 2023 vil alle kredittsaker over 10 mill. kr. for næringsvirksomhet bli vurdert med SB1-Alliansens felles ESG-modell.

Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring, som er uavhengig av de enkelte forretningsområdene i konsernet.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor konsernet.

Konsernet er eksponert for kredittrisiko gjennom alle sine fordringer på kunder og motparter. Hovedsakelig er konsernet eksponert gjennom ordinær utlånsvirksomhet og leasingaktiviteter, men i tillegg er konsernets kredittrisiko knyttet til likviditetsreserveporteføljen samt gjennom motpartsrisiko som oppstår gjennom rente- og valutaderivater.

Kredittrisiko knyttet til konsernets utlånsvirksomhet utgjør konsernets største risikoområde.

Gjennom den årlige revisjonen av bankens kredittstrategi konkretiserer styret bankens risikoappetitt gjennom fastsettelse av mål og rammer for bankens kredittportefølje. Bankens kredittstrategi og kredittpolicy er utledet av bankens hovedstrategi, og inneholder retningslinjer for risikoprofilen herunder maksimalt forventet tap (EL) for henholdsvis Privatmarked og Næringsliv, maksimal misligholdssannsynlighet i porteføljen (PD) og maksimal regulatorisk kapital (UL) allokert til kredittvirksomheten.

Konsentrasjonsrisiko styres gjennom kredittstrategiske rammer, ved fordeling mellom Privatmarked og Næringsliv, begrensning i størrelse på utlån og tapsgrad på enkeltengasjement, rammer for maksimal eksponering for tjue største grupperte engasjement, rammer for maksimal eksponering innenfor bransjer og ramme som sikrer bransjediversifisering blant de 20 største kundene.

Etterlevelse av kredittstrategi og styrevedtatte rammer overvåkes løpende av avdeling for risikostyring og rapporteres kvartalsvis til styret.

Banken har godkjenning til å benytte interne modeller i sin risikostyring og kapitalberegning (IRB), og fikk i februar 2015 tillatelse til å benytte avansert IRB-metode.

Bankens risikoklassifiseringssystem er utviklet for å kunne styre bankens utlånsportefølje i tråd med bankens kredittstrategi og for å sikre den risikojusterede avkastningen. Styret delegerer kredittfullmakt til konsernsjef. Konsernsjef kan videre delegerer fullmakter under konserndirektørnivå. Utlånsfullmaktene er gradert i forhold til engasjementsstørrelse og risikoprofil.

Banken har en egen avdeling for kredittstøtte som bistår eller tar over behandlingen av kunder hvor det er åpenbart, eller anses overveiende sannsynlig, at kunden ikke vil kunne betjene sine forpliktelser uten at det iverksettes tiltak ut over ordinær oppfølging.

Konsernets eksponering mot klimarisiko er i 2022 kartlagt gjennom kvalitative vurderinger av fysisk risiko og overgangsrisiko. I tillegg har banken estimert klimagassutslipp fra bankens utlånskunder. Analysene viser at mange av bankens utlånskunder må gjennom grønn omstilling. Styret har vedtatt en strategi om at banken skal være en pådriver for grønn omstilling og det utarbeides derfor med overgangsplaner mot lavutslippssamfunnet for alle vesentlige bransjer i banken, hvorav landbruk er publisert i 2022. Overgangsplanene kommuniserer krav og forventninger til våre kunder, og veileder bedriftene til å gjøre fremtidsrettede investeringer.

Risikostyringsstrategier iht. risikostyringspolicy vil jevnlig bli vurdert for å sikre at tiltak mot klimarisiko i utlånsporteføljen er tilstrekkelig iht. risikoappetitt. Banken har i 2022 ikke brukt eksklusjon av bransjer/kundegrupper som virkemiddel for å begrense klimarisiko.

Banken bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyring. Hele IRB-modellparken er de siste årene revidert for å tilfredsstille EBA sine retningslinjer. Søknad for anvendelse av de reviderte modellene er under behandling hos Finanstilsynet. Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på følgende hovedkomponenter:

1. Misligholdssannsynlighet (PD)

Bankens kredittmodeller er basert på statistiske beregninger av misligholdssannsynlighet. Beregningene er basert på scoringsmodeller som tar hensyn til finansiell stilling samt interne og eksterne adferdsdata. Modellene er delvis Point In Time-orienterte, og reflekterer misligholdssannsynligheten i løpet av de neste tolv månedene under de gjeldende konjunkturførhold. Banken har i tillegg utviklet en kontantstrømsbasert PD-modell som benyttes for eksponeringer mot utleie av næringseiendom. Banken har søkt Finanstilsynet om å kunne anvende denne modellen i kapitalkravsberegningen (IRB).

For å kunne gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser. I tillegg har banken to risikoklasser for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

Modellene valideres løpende og minimum årlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå. Valideringsresultatene bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

2. Eksponering ved mislighold (EAD)

EAD er en beregnet størrelse på eksponeringen ved et eventuelt fremtidig misligholdstidspunkt. For trekkrettigheter benyttes en konverteringsfaktor (KF) for å anslå hvor mye av nåværende ubenyttet ramme som vil være trukket opp ved et fremtidig misligholdstidspunkt. For garantier benyttes en myndighetsbestemt KF til å estimere hvor mye av avgitte garantier som vil bli gjort gjeldende etter mislighold. KF valideres månedlig for trekkrettigheter innenfor Privatmarked og Næringsliv. Bankens EAD-modell tar hensyn til ulikheter både mellom produkter og kundetyper.

3. Tap gitt mislighold (LGD)

Banken estimerer tapsgrad for hvert lån basert på forventet tilfriskningsgrad, realisasjonsverdi (RE-verdi) på underliggende sikkerhetsverdier, gjenvinningsgrad på usikret del av lånene samt direkte kostnader ved inndrivelse. Verdiene fastsettes etter faste modeller og faktiske realisasjonsverdier valideres for å teste modellenes pålitelighet.

Estimert tapsgrad skal ta hensyn til en framtidig lavkonjunktur. Med et begrenset datagrunnlag fra lavkonjunktur har banken lagt inn betydelige sikkerhetsmarginer i sine estimater for å sikre konservative anslag ved beregning av kapitalkrav.

De tre overnevnte parameterne (PD, EAD og LGD) danner grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk beregning av forventet tap (EL) og behov for nødvendig økonomisk og regulatorisk kapital/risikojustert kapital (UL).

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko i derivathandel styres gjennom bruk av ISDA og CSA-avtaler med de finansinstitusjoner som utgjør bankens største motparter. ISDA regulerer oppgjør mellom finansielle motparter. CSA-avtalene begrenser maksimal eksponering gjennom markedsevaluering av porteføljen og margininnbetaling når verdiendringen i porteføljen overstiger maksimal avtalt ramme eller minimum overføringsbeløp. Banken vil fortsette å inngå CSA-avtaler med finansielle motparter for å styre motpartsrisikoen. Se note 12 for ytterligere beskrivelse av disse avtalene.

For kunder sikres motpartsrisikoen gjennom bruk av kontantdepot eller andre sikkerheter som til enhver tid skal overstige markedsverdien av kundens portefølje. Det er etablert egne rutiner for innkalling av ytterligere sikkerheter eller lukking av posisjoner dersom markedsverdiene overstiger åtti prosent av sikkerhetene.

SpareBank 1 Markets clearer ordinære aksjehandler utført på Oslo Børs gjennom CCP oppgjør. Selskapet er Direct Clearing Member på SIX-X-Clear. Selskapet stiller kontanter som sikkerhet for den daglige margineringen. Clearing av norske børsnoterte derivater skjer hos LCH.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er en felles betegnelse for risikoen for tap som oppstår som følge av endringer i kurser eller priser på finansielle instrumenter. Markedsrisiko oppstår i SpareBank 1 SMN hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, inklusive finansiering. SpareBank 1 SMN har utkontraktert kundehandel med rente og valutainstrumenter til SpareBank 1 Markets. Denne kundeaktiviteten, samt SpareBank 1 Markets anvendelse av bankens balanse, påvirker også bankens markedsrisiko.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente og valutamarkedene. Bankens strategi for markedsrisiko legger grunnlaget for utarbeidelse av ledelsesrapportering, kontroll og oppfølging av rammer og retningslinjer.

Konsernet definerer rammer for eksponering i egenkapitalinstrumenter med utgangspunkt i stresstester basert på Finanstilsynets modul for markedsrisiko. Rammene gjennomgås minst årlig og vedtas av bankens styre. Etterlevelse av rammene overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres månedlig til styret.

Renterisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedsrentene i finansielle markeder. Renterisikoen for alle renteposisjoner kan uttrykkes ved å se på endringen i verdien på renteinstrumentene ved en renteendring på ett prosentpoeng på hele rentekurven på alle balanseposter. Konsernet benytter analyser som viser effekten av nevnte renteendring for ulike løpetidsbånd, og det er egne rammer for renteeksponering innenfor hvert løpetidsbånd og samlet. Rentebindingen på konsernets instrumenter er i all hovedsak kort, og konsernets renterisiko er lav til moderat.

Spreadrisiko er risikoen for at tap oppstår som følge av endringer i markedsverdi/virkelig verdi av obligasjoner grunnet generelle endringer i risikopåslag (kredittspread). Obligasjonsporteføljen styres med utgangspunkt i en evaluering av de enkelte utstedere. I tillegg har banken en egen ramme for samlet spreadrisiko for samtlige obligasjoner. Banken beregner spreadrisiko basert på Finanstilsynets modul for markeds- og kredittisiko. Tapspotensialet for den enkelte kreditteksponering beregnes med utgangspunkt i rating og durasjon.

Valutakursrisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutasortene. Rammene for valutakursrisiko er uttrykt ved rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i enkeltvaluta.

Aksjerisiko er risikoen for tap i posisjoner som følge av endringer i aksjekurser. Denne risikoen er knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter. Aksjer i datterselskaper og aksjer som inngår i en konsolidert eller strategisk vurdering inkluderes ikke.

Konsernet har ikke identifisert plasseringer som er spesielt utsatt for klimarisiko. Tapsrisiko for klimarisiko under markedsrisiko er derfor liten.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde, per 31. desember 2022 var innskuddsdekningen 58 prosent inklusive solgte lån til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, mot 57 prosent per 31. desember 2021 (konserntall).

Banken reduserer sin likviditetsrisiko gjennom en spredning av innlån på ulike markeder, innlånskilder, løpetider og instrumenter samt ved bruk av langsiktige innlån. For stor konsentrasjon i forfall øker sårbarheten for refinansiering. Denne risikoen er søkt begrenset gjennom definerte rammer.

Finansavdelingen i banken er ansvarlig for konsernets finansiering og likviditetsstyring. Etterlevelse av rammer overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres månedlig til styret. Konsernet styrer sin likviditet samlet ved at finansavdelingen både har ansvaret for å finansiere banken og datterselskapene.

Styringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil. Som en del av strategien er det også utarbeidet beredskapsplaner både for konsernet og SpareBank 1-alliansen for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige kapitalmarkeder. Disse hensyntar perioder med både bankspesifikke, systemmessige krisescenarier og en kombinasjon av disse.

Banken skal ha en tilstrekkelig beholdning av likvide aktiva for å dekke ordinær drift i minimum 12 måneder uten tilgang på ekstern finansiering samt tåle et fall i boligpriser på 30 prosent. Banken skal i tillegg ha en tilstrekkelig likviditetsbuffer bestående av aktiva som tilfredsstillende LCRkravene, og som i størrelse til enhver tid sikrer at banken er over minimumskravet. Tilgangen til finansiering har fungert tilfredsstillende i 2022.

Myndighetskrav og investorers preferanser vil fremover trekke i retning av grønne investeringer. Konsernets har utstedt grønne obligasjoner for 21,9 milliarder kroner og har som mål å øke andel lån som kvalifiserer for grønne obligasjoner. Konsernet har et effektivt rammeverk for grønne obligasjoner, som er med på å redusere vår refinansieringsrisiko relatert til klimarisiko.

Konsernets likviditetssituasjon per 31. desember 2022 vurderes som tilfredsstillende.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som følge av:

- Mennesker: Brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy, strategi eller rutiner, interne misligheter
- Systemer: Svikt i IT og andre systemer
- Eksterne årsaker: Kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentlige av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet.

Styring av operasjonell risiko har fått økt betydning i finansnæringen gjennom de senere årene. Faktorer som spiller inn er internasjonalisering, en sterk teknologisk utvikling og stadig økende krav fra både kunder, myndigheter og andre interessegrupper. Internasjonalt har mange betydelige tapshendelser i finansnæringen hatt sin bakgrunn i svikt innenfor dette risikoområdet.

Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå i SpareBank 1 SMN. Ledernes viktigste hjelpemidler i arbeidet er faglig innsikt og lederkompetanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingsystemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger bidrar også til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet. Eventuelle svakheter og forbedringstiltak rapporteres oppover i organisasjonen.

SpareBank 1 SMN legger vekt på fullmaktstrukturer, gode rutinebeskrivelser og godt definerte ansvarsforhold gjennom leveranseavtaler mellom de ulike divisjonene som elementer i et rammeverk for å håndtere den operasjonelle risikoen.

Ledelsen vurderer foretakets IT-systemer som sentrale for drift, regnskapsføring og rapportering av gjennomførte transaksjoner, samt fremskaffing av grunnlag for viktige estimater og beregninger. IT-systemene er hovedsakelig standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktert til tjenesteleverandører.

Banken har tatt i bruk et eget registrerings- og oppfølgingsverktøy (Risiko Informasjonssystem) for bedre struktur og oppfølging av risiko, hendelser og forbedringsområder i konsernet.

Operasjonelle tap rapporteres periodisk til styret. Styret mottar årlig en uavhengig vurdering fra intern revisjon og ansvarlig revisor på konsernets risiko og om internkontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende. Styret vurderer den operasjonelle risikoen i foretaket som moderat, herunder risikoen knyttet til regnskaps- og rapporteringsprosessen.

For daglig drift viser risikovurderinger at konsernet ikke har noen vesentlig eksponering mot klimarisiko.

For ytterligere informasjon vises til bankens Pilar III-rapportering som er tilgjengelig på <https://www.sparebank1.no/nb/smn/om-oss/investor/finansuell-info/kapitaldekning.html> samt følgende noter:

Note 12 Maksimal kredittkspønering

Note 13 Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Note 14 Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Note 15 Markedsrisiko knyttet til valutaekspønering

Note 7 - Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

Morbank			Konsern	
31.12.21	31.12.22	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (mill. kr)	31.12.22	31.12.21
11.344	15.280	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	4.971	2.859
1.846	6.692	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	6.692	1.846
13.190	21.972	Sum	11.663	4.704
Spesifikasjon på de vesentligste valutasorter				
11	15	CAD	15	11
8	22	CHF	22	8
1.324	3.069	EUR	3.069	1.299
195	335	GBP	335	195
9	14	JPY	14	9
11.400	18.338	NOK	8.029	2.948
147	13	SEK	13	143
82	141	USD	141	78
13	25	Andre	25	13
13.190	21.972	Sum	11.663	4.704
1,0 %	2,3 %	Gjennomsnittlig rente	2,8 %	0,6 %
Innskudd fra kredittinstitusjoner (mill. kr)				
31.12.21	31.12.22		31.12.22	31.12.21
10.340	11.225	Innskudd og gjeld uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	11.225	11.063
4.001	3.411	Innskudd og gjeld med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	3.411	4.001
14.340	14.636	Sum	14.636	15.063
Spesifikasjon av gjeld på de vesentligste valutasorter				
1.640	1.289	EUR	1.289	1.640
2	-	GBP	-	2
3	15	JPY	15	3
12.626	13.330	NOK	13.330	13.349
69	0	SEK	0	69
0	1	USD	1	0
0	0	Andre	0	0
14.340	14.636	Sum	14.636	15.063
0,2 %	1,3 %	Gjennomsnittlig rente	1,3 %	0,2 %
Øvrige engasjementer til kredittinstitusjoner (mill. kr)				
31.12.21	31.12.22		31.12.22	31.12.21
0	-	Ubenyttede kreditter	-	0
55	55	Garantier	55	55
55	55	Sum	55	55

Innskudd og utlån fra/til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente.

Gjennomsnittrenten er beregnet med utgangspunkt i renteinntekt/rentekostnad i forhold til beholdningskontienes gjennomsnittssaldo for det aktuelle år. Gjelder beholdning i valuta NOK.

Note 8 - Utlån til og fordringer på kunder

Regnskapsprinsipp Utlån

Utlån som holdes i en «holde for å motta» forretningsmodell måles til amortisert kost. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Banken selger bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til SparBank1 Boligkreditt. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring holdes derfor både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg. Banken klassifiserer derfor alle boliglån til virkelig verdi over OCI. Virkelig verdi på boliglån ved førstegangsinnregning er transaksjonsprisen, uten reduksjon for 12-måneders forventet tap.

Fastrentelån til kunder regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi innregnes over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjent rente og over/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisikoen i fastrenteutlåne styres med renteswapper som regnskapsføres til virkelig verdi. Det er konsernets oppfatning at vurdering av fastrenteutlån til virkelig verdi gir mer relevant informasjon om verdiene i balansen.

Morbank			Konsern	
31.12.2021	31.12.2022 (mill. kr)		31.12.2022	31.12.2021
137.113	140.549	Brutto utlån	152.629	147.301
1.348	999	Tapsavsetninger	1.081	1.410
135.766	139.550	Utlån til og fordringer på kunder	151.549	145.890
Tilleggsinformasjon				
46.650	56.876	Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt	56.876	46.650
578	718	- herav utlån til ansatte	1.349	1.106
1.402	1.739	Utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt	1.739	1.402
78	78	Ansvarlig kapital i øvrige finansinstitusjoner	-	-
1.261	1.394	Utlån til ansatte ¹⁾	2.450	2.173

¹⁾ Rentesubsidiering ved utlån til ansatte inngår i rentenetto. Lånerenten til ansatte er 75 prosent av beste boliglånsrente til øvrige kunder.

Utlån og engasjementer fordelt på type

Morbank		Utlån og engasjementer fordelt på type (mill. kr)	Konsern	
31.12.2021	31.12.2022		31.12.2022	31.12.2021
Brutto utlån				
-	-	- Leiefinansieringsavtaler (Finansiell lease)	3.728	3.392
11.460	12.236	Kasse-/drifts- og brukskreditter	12.236	11.549
4.173	3.825	Byggelån	3.825	4.173
121.480	124.488	Nedbetalingslån	132.841	128.187
137.113	140.549	Sum brutto utlån	152.629	147.301
Øvrige engasjementer				
4.549	6.067	Finansielle garantier, herav:	6.067	4.549
924	1.493	Betalingsgarantier	1.493	924
1.282	1.177	Kontraktsgarantier	1.177	1.282
894	712	Lånegarantier	712	894
67	62	Garantier for skatter	62	67
1.383	2.624	Annet garantiansvar	2.624	1.383
1.175	1.047	Ubenyttede garantitilsagn	1.047	1.175
13.570	12.143	Ubenyttede kreditter	12.459	13.788
6.435	4.745	Innvilgede lånetilsagn	4.950	6.584
19	5	Remburser	5	19
25.747	24.007	Sum øvrige engasjementer	24.527	26.115
162.860	164.556	Sum Totale engasjementer	177.157	173.415

Utlån og engasjementer fordelt på sektor og næring

Morbank (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Lønnstakere o.l	77.965	7.273	85.239	80.178	8.153	88.331
Offentlig forvaltning	1	692	694	2	944	945
Jordbruk og skogbruk	10.707	955	11.662	9.433	864	10.297
Fiske og fangst	7.047	902	7.949	5.853	1.904	7.756
Havbruk	2.324	1.145	3.469	1.926	1.680	3.606
Industri og bergverk	2.563	2.201	4.765	2.151	1.958	4.109
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	4.370	2.741	7.111	3.169	2.132	5.301
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.976	1.719	4.695	2.572	1.562	4.134
Sjøfart og offshore	5.382	548	5.929	4.715	1.121	5.836
Eiendomsdrift	16.983	2.433	19.416	15.522	2.119	17.641
Forretningsmessig tjenesteyting	3.561	860	4.421	4.497	952	5.449
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5.327	1.551	6.878	5.714	1.376	7.089
Øvrige sektorer	1.343	986	2.329	1.383	982	2.365
Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	140.549	24.007	164.556	137.113	25.747	162.860

Konsern (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Lønnstakere o.l	84.957	7.572	92.529	86.244	8.370	94.614
Offentlig forvaltning	35	694	729	34	945	979
Jordbruk og skogbruk	11.140	974	12.114	9.783	877	10.659
Fiske og fangst	7.075	904	7.979	5.870	1.904	7.774
Havbruk	2.656	1.159	3.814	2.176	1.689	3.865
Industri og bergverk	3.150	2.226	5.376	2.766	1.980	4.746
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	5.526	2.790	8.317	4.124	2.166	6.289
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3.632	1.747	5.380	2.966	1.576	4.541
Sjøfart og offshore	5.382	548	5.929	4.715	1.121	5.836
Eiendomsdrift	17.101	2.438	19.538	15.643	2.124	17.766
Forretningsmessig tjenesteyting	4.312	893	5.206	4.990	972	5.961
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	6.375	1.595	7.970	6.667	1.409	8.076
Øvrige sektorer	1.288	987	2.275	1.325	983	2.308
Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	152.629	24.527	177.157	147.301	26.115	173.415

Utlån og øvrige engasjementer fordelt på geografiske områder

Morbank (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	91.519	14.931	106.449	91.521	14.788	106.309
Møre og Romsdal	29.612	5.341	34.953	27.698	7.558	35.256
Nordland	1.056	44	1.101	1.051	62	1.113
Oslo	7.087	2.051	9.138	6.322	1.437	7.759
Landet for øvrig	10.935	1.609	12.543	10.271	1.875	12.146
Utlandet	340	31	371	250	27	277
Sum	140.549	24.007	164.556	137.113	25.747	162.860

Konsern (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	95.640	15.111	110.751	95.160	14.923	110.083
Møre og Romsdal	31.946	5.441	37.387	29.509	7.623	37.131
Nordland	1.317	55	1.372	1.263	69	1.333
Oslo	7.512	2.069	9.581	6.524	1.444	7.968
Landet for øvrig	15.875	1.820	17.695	14.594	2.029	16.623
Utlandet	340	31	371	250	27	277
Sum	152.629	24.527	177.157	147.301	26.115	173.415

Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt

(mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	36.923	1.676	38.599	31.440	1.819	33.259
Møre og Romsdal	8.631	384	9.015	6.855	392	7.247
Nordland	341	8	349	244	5	249
Oslo	3.248	57	3.304	2.598	58	2.656
Landet for øvrig	7.693	104	7.796	5.404	95	5.499
Utlandet	40	0	40	110	2	112
Sum	56.876	2.229	59.104	46.650	2.371	49.021

Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt

(mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	1.430	-	1.430	1.018	-	1.018
Møre og Romsdal	53	-	53	54	-	54
Nordland	-	-	-	-	-	-
Oslo	256	-	256	285	-	285
Landet for øvrig	-	-	-	44	-	44
Utlandet	-	-	-	-	-	-
Sum	1.739	-	1.739	1.402	-	1.402

Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler

Konsern (mill. kr)	31.12.2022	31.12.2021
Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler		
- Inntil 1 år	113	106
- Mellom 1 og 5 år	2.377	2.176
- Over 5 år	1.169	1.014
Sum brutto fordringer	3.658	3.296
Mottatt, ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler	105	95
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler	3.728	3.392
Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte:		
- Inntil 1 år	127	119
- Mellom 1 og 5 år	2.450	2.244
- Over 5 år	1.151	1.028
Sum netto fordringer	3.728	3.392

Utlån og øvrige engasjement fordelt på risikogrupper

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgelsestidspunkt. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes risikoklassen for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe. Se note 11 for inndeling av risikoklasser.

Kundene rescores månedlig i bankens porteføljestyresystem.

Øvrige engasjement inkluderer remburs, garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn.

Engasjementsoppfølging gjøres ut ifra engasjementets størrelse, risiko og migrering. Risikoprising av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement.

Banken benytter makrobaserte stresstester for å estimere nedskrivningsbehov knyttet til objektive hendelser som ikke har gitt utslag i porteføljekvalitet på måletidspunktet.

Risikogruppe tapsutsatte og/eller misligholdte består av kunder med mislighold over 90 dager og/ eller objektive bevis på verdifall som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Se note 10 Tap på utlån og garantier for utfyllende beskrivelse av disse engasjementene.

Morbank 31.12.22 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.072	6.518	2.488	635	925	372	82.010
Trinn 1	70.927	5.671	963	229	188	-	77.978
Trinn 2	144	848	1.525	406	737	-	3.660
Trinn 3	-	-	-	-	-	372	372
Amortisert kost	26.194	11.451	12.497	1.553	633	1.502	53.830
Trinn 1	24.784	10.085	10.195	913	167	-	46.144
Trinn 2	1.410	1.365	2.302	640	467	-	6.184
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.502	1.502
Virkelig verdi over resultatet	3.962	595	99	11	38	4	4.708
Sum brutto utlån	101.227	18.564	15.083	2.200	1.597	1.878	140.549
Øvrige engasjementer	14.300	5.910	3.009	520	96	173	24.007
Trinn 1	14.238	5.771	2.555	75	24	-	22.663
Trinn 2	62	139	454	445	71	-	1.171
Trinn 3	-	-	-	-	-	173	173
Totale engasjementer	115.527	24.473	18.093	2.719	1.693	2.051	164.556

Morbank 31.12.21 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.241	7.516	2.455	785	851	304	83.152
Trinn 1	71.130	6.739	996	211	203	-	79.280
Trinn 2	111	777	1.458	574	648	-	3.568
Trinn 3	-	-	-	-	-	304	304
Amortisert kost	23.283	12.471	9.438	1.239	458	2.796	49.685
Trinn 1	22.751	10.258	7.569	634	166	-	41.378
Trinn 2	532	2.213	1.868	605	292	-	5.511
Trinn 3	-	-	-	-	-	2.796	2.796
Virkelig verdi over resultatet	3.686	426	117	25	15	6	4.276
Sum brutto utlån	98.211	20.413	12.010	2.049	1.325	3.106	137.113
Øvrige engasjementer	15.588	6.063	3.007	805	178	106	25.747
Trinn 1	15.399	5.726	2.467	355	38	-	23.985
Trinn 2	189	336	541	450	140	-	1.655
Trinn 3	-	-	-	-	-	106	106
Totale engasjementer	113.799	26.476	15.017	2.854	1.503	3.212	162.860

Konsern 31.12.22 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.072	6.518	2.488	635	925	372	82.010
Trinn 1	70.927	5.671	963	229	188	-	77.978
Trinn 2	144	848	1.525	406	737	-	3.660
Trinn 3	-	-	-	-	-	372	372
Amortisert kost	27.250	13.973	19.084	2.605	1.403	1.673	65.989
Trinn 1	25.840	12.598	16.471	1.535	167	-	56.611
Trinn 2	1.410	1.375	2.612	1.071	1.236	-	7.705
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.673	1.673
Virkelig verdi over resultatet	3.884	595	99	11	38	4	4.630
Sum brutto utlån	102.206	21.086	21.670	3.252	2.366	2.049	152.629
Øvrige engasjementer	14.300	5.910	3.530	520	96	173	24.527
Trinn 1	14.238	5.771	2.827	75	24	-	22.934
Trinn 2	62	139	703	445	71	-	1.420
Trinn 3	-	-	-	-	-	173	173
Totale engasjementer	116.505	26.996	25.200	3.772	2.462	2.222	177.157

Konsern 31.12.21 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.241	7.516	2.455	785	851	304	83.152
Trinn 1	71.130	6.739	996	211	203	-	79.280
Trinn 2	111	777	1.458	574	648	-	3.568
Trinn 3	-	-	-	-	-	304	304
Amortisert kost	23.800	14.444	15.809	1.921	991	2.986	59.950
Trinn 1	23.268	12.227	13.454	1.032	166	-	50.147
Trinn 2	532	2.217	2.355	888	825	-	6.818
Trinn 3	-	-	-	-	-	2.986	2.986
Virkelig verdi over resultatet	3.608	426	117	25	15	6	4.198
Sum brutto utlån	98.649	22.386	18.381	2.731	1.857	3.296	147.301
Øvrige engasjementer	15.588	6.063	3.375	805	178	106	26.115
Trinn 1	15.399	5.726	2.680	355	38	-	24.199
Trinn 2	189	336	695	450	140	-	1.809
Trinn 3	-	-	-	-	-	106	106
Totale engasjementer	114.237	28.449	21.756	3.536	2.035	3.402	173.415

Utlån og øvrige engasjement solgt til SpareBank 1 Boligkreditt

Risikogrupper (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement
Laveste risiko	48.752	2.217	50.969	39.955	2.363	42.318
Lav risiko	6.261	7	6.268	4.972	4	4.976
Middels risiko	1.259	4	1.263	1.121	3	1.125
Høy risiko	327	0	327	297	1	298
Høyeste risiko	220	-	220	279	0	279
Tapsutsatte og/eller misligholdte	58	0	58	24	0	24
Sum	56.876	2.229	59.104	46.650	2.491	49.021

Utlån og øvrige engasjement solgt til SpareBank 1 Næringskreditt

Risikogrupper (mill. kr)	31.12.2022			31.12.2021		
	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement
Laveste risiko	1.496	-	1.496	1.402	-	1.402
Lav risiko	147	-	147	-	-	-
Middels risiko	96	-	96	-	-	-
Høy risiko	-	-	-	-	-	-
Høyeste risiko	-	-	-	-	-	-
Tapsutsatte og/eller misligholdte	-	-	-	-	-	-
Sum	1.739	-	1.739	1.402	-	1.402

Note 9 - Fraregning av finansielle eiendeler

Som et ledd i sin ordinære virksomhet foretar banken transaksjoner som resulterer i salg av finansielle eiendeler. Banken overfører slike finansielle eiendeler i hovedsak gjennom salg av kundens boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt eller næringsleilingslån til SpareBank 1 Næringskreditt.

Mottatt vederlag for lån som er solgt til Sparebank 1 Boligkreditt AS og Sparebank 1 Næringskreditt AS tilsvarer bokført verdi og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på salgstidspunktet.

I henhold til inngått forvaltningsavtale med kredittforetakene forestår banken forvaltning av lånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene.

Kredittforetakene kan selge lånene som er kjøpt fra banken, samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre kan banken ha opsjon til å kjøpe tilbake lån under gitte betingelser.

Hvis kredittforetakene får tap på kjøpte lån har de en viss rett til å avregne dette i provisjoner fra samtlige banker som har solgt lånene. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte lån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne muligheten til avregning anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte lånene er overført til kredittforetakene. Dette innebærer full fraregning av solgte lån. Banken innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved salget separat som eiendeler eller forpliktelser.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt AS eies av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. Banken har en eierandel på 22,60 prosent per 31. desember 2022 (20,94 prosent pr 31. desember 2021). SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver lån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett, (OMF) innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte lånene og banken mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på lånene banken har solgt og kostnadene i kredittforetaket.

Det er i 2022 kjøpt og solgt boliglån til en netto verdi av 10,2 milliarder kroner (0,4 milliarder kroner i 2021) til Sparebank 1 Boligkreditt. Totalt er det fraregnet boliglån til Sparebank 1 Boligkreditt for 56,9 milliarder kroner ved utgangen av regnskapsåret (46,7 milliarder i 2021).

Likviditetsfasilitet

SpareBank 1 SMN har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt, inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at bankene forplikter seg til å kjøpe OMF utstedt at foretaket begrenset til en samlet verdi av de neste tolv måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt.

Forpliktelsen er begrenset til foretakets forpliktelser til å innfri utstedte OMF etter at foretakets egen beholdning av likviditet på forfallstidspunktet er trukket fra. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. I henhold til sin likviditetsstrategi holder SpareBank 1 Boligkreditt likviditet iht kravene etter Net Stable Funding Regime. Denne likviditetsreserven hensyntas ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun i de tilfeller hvor foretaket ikke lenger har tilstrekkelig likviditet for de neste tolv måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt har SpareBank 1 SMN også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minst ni prosent. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen tre måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette, med mindre det foretas andre grep for å redusere behovet for kapital.

Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være iht til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Foretaket har ved årsskiftet ca 22,2 prosent ansvarlig kapital, hvorav ca 19,9 prosent er kjernekapital. Sammenholdt med den svært lave risikoprofilen i foretaket har banken vurdert det som usannsynlig at det blir innkalt kapital iht denne avtalen og har valgt å ikke holde noen reserver for dette.

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt AS eies av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. Banken har en eierandel på 16,30 prosent per 31.12.2022 (12,78 prosent per 31.12.2021). SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver lån med pant i næringseiendom og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS og banken har, utover retten til å forestå forvaltning og å motta provisjon for dette og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte lånene og banken mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på lånene banken har solgt og kostnadene i kredittforetaket.

Samlede lån solgt til Sparebank 1 Næringskreditt er i 2022 økt med 337 millioner kroner (reduisert med 138 millioner kroner i 2021). Totalt er det fraregnet næringseiendoms lån til Sparebank 1 Næringskreditt for 1,7 milliarder kroner ved utgangen av regnskapsåret (1,4 milliarder kroner i 2021).

Likviditetsfasilitet

Som beskrevet ovenfor om SpareBank 1 Boligkreditt er det inngått tilsvarende avtale med SpareBank 1 Næringskreditt.

Soliditet

Det er på samme måte inngått avtale om å sikre kjernekapital i SpareBank 1 Næringskreditt på minimum ni prosent. Se omtale ovenfor om SpareBank 1 Boligkreditt.

Note 10 - Tap på utlån og garantier

Regnskapsprinsipper tapsnedskrivning utlån

Bankens tapsavsetning innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for avsetninger for tap av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for både finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og for finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat, som ikke er kjøpt eller utstedt med eksplisitt forventning om intruffet kredittap. I tillegg er også ubenyttet kreditt, lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap avhenger av om kreditt risikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kreditt risikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. Hvis kreditt risikoen har økt vesentlig skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Banken benytter tre makroøkonomiske scenarier for å ta hensyn til ikke-lineære aspekter av forventede tap. De ulike scenarier benyttes for å justere aktuelle parametre for beregning av forventet tap, og et sannsynlighetsvektet gjennomsnitt av forventet tap i henhold til respektive scenarier blir innregnet som tap.

Tapestimaterne beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette danner grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn.

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kreditt risiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kreditt risiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på kredittap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholdssannsynlighet (PD) har økt vesentlig. SpareBank 1 SMN benytter både absolute og relative endringer i livstids-PD som kriterie for flytting til trinn 2. Den viktigste driveren for en vesentlig endring i kreditt risiko er kvantitativ endring i PD på balansedagen sammenlignet med PD ved første gangs innregning. En endring i PD med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,6 prosentpoeng er vurdert å være en vesentlig endring i kreditt risiko. Kunder med mer enn 30 dagers betalingsforsinkelse vil alltid flyttes til trinn 2. Det gjøres i tillegg en kvalitativ vurdering basert på hvorvidt engasjementet har vesentlig økt kreditt risiko dersom det er gjenstand for særskilt overvåking eller har betalingslettelser.

Kriteriene for bevegelse mellom trinn 1 og trinn 2 er symmetriske. Dersom en eiendel i trinn 2 ikke lenger er ansett å ha vesentlig økt kreditt risiko sammenlignet med første gangs innregning, vil eiendelen migreres tilbake til trinn 1. Det samme gjelder eiendeler i trinn 3, dersom grunnlaget for plasseringen i trinn 3 ikke lenger er tilstede vil eiendelen migreres til trinn 1 eller 2.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kreditt risiko siden innvilgelse og hvor det på balansedato er objektive bevis på kredittap som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. Dette er eiendeler som under tidligere regelverk var definert som misligholdte/tapsutsatte eller individuelt nedskrevne.

Kredittapet må være et resultat av en eller flere hendelser intruffet etter første gangs innregning (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på kredittap omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- ikke uvesentlig mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- på grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på kredittap for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. Dersom det er objektive bevis på at kredittap har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en nedskrivningskonto og tapet innregnes i resultatregnskapet.

Misligholdte/tapsutsatte engasjement

Mislighold defineres i to kategorier; betalingsmislighold eller mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking.

1. Betalingsmislighold er definert som vesentlig overtrekk med mer enn 90 dagers varighet. Terskelverdier for vesentlig overtrekk er gitt i CRR/CRD IV forskriften.
2. Mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking baserer seg i større grad på kredittfaglige vurderinger, og i mindre grad på automatikk. Hendelser som inngår i denne kategorien er tapsavsetninger på kunden, konkurs/gjeldsordning, vurderinger av betalingslettelser, henstand over 180 dager, eller andre indikasjoner på at det kan være betydelig tvil om kunden vil oppfylle sine forpliktelser.

Kundene blir kategorisert som misligholdt en periode etter at misligholdet er bragt i orden. Karenstid er 3 måneder eller 12 måneder avhengig av underliggende årsak til misligholdet.

Misligholdsmerking på konsernnivå medfører at foretakskunder med misligholdt engasjement i et selskap i konsernet anses misligholdt også i banken. For personmarkeds kunder er det angitt terskelverdier som medfører misligholdssmitte i konsernet. Dersom det misligholdte engasjementet overstiger 20 prosent av samlet engasjement vil engasjementet anses misligholdt på konsernnivå.

Konstaterte tap

Konstatering av tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet:

- Avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar
- Stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger
- Avvikling for øvrige selskaper med begrenset ansvar
- Avsluttet bo ved dødsfall
- Ved rettskraftig dom
- Sikkerheter er realisert

Engasjementet vil normalt legges på langstidsovervåkning i tilfelle debitor igjen skulle bli søkegod.

Utstedte finansielle garantier

Finansielle garantier er kontrakter som medfører at banken må godtgjøre innehaveren for et tap som følge av at en spesifikk debitor unnlater å betale i samsvar med betingelsene, klassifiseres som utstedte finansielle garantier. Ved førstegangsinnregning av utstedte finansielle garantier balanseføres garantiene til mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av størrelsen på tapsavsetningen og beløpet som ble regnskapsført ved førstegangsinnregning med fradrag for eventuelle kumulative inntekter som er innregnet i resultatregnskapet. Ved utstedelse av finansielle garantier balanseføres vederlaget for garantien under «Andre forpliktelser» i balansen. Inntekter fra utstedte finansielle garantier og kostnader knyttet til kjøpte finansielle garantier amortiseres over durasjonen til instrumentet og presenteres som «Provisjonsinntekter» eller «Provisjonskostnader». Endring i forventet kredittap inngår i linjen «Tap på utlån og garantier» i resultatregnskapet.

Lånetilsagn

Forventede kredittap beregnes for lånetilsagn og presenteres som «Andre forpliktelser» i balansen. Endringer i avsetningen til forventet tap presenteres på linjen «Tap på utlån og garantier» i resultatet. For instrumenter som har både en trukket del og en ubenyttet ramme blir forventede kredittap fordelt pro rata mellom avsetning til tap på utlån og avsetninger i balansen basert på den relative andelen av eksponeringen.

Tap på utlån	2022			2021		
	PM ^{*)}	NL ^{*)}	Totalt	PM ^{*)}	NL ^{*)}	Totalt
Morbank (mill. kr)						
Periodens endring i tapsavsetninger	29	-97	-68	-11	39	27
Mertap ved konstatering	7	38	45	10	107	117
Inngang på tidligere konstaterte utlån, garantier m.v.	-7	-7	-14	-9	1	-10
Sum tap på utlån og garantier	29	-66	-37	-10	145	134

*) PM = Privatmarked, NL = Næringsliv

Konsern (mill. kr)	2022			2021		
	PM ^{*)}	NL ^{*)}	Totalt	PM ^{*)}	NL ^{*)}	Totalt
Periodens endring i tapsavsetninger	38	-86	-48	-20	50	30
Mertap ved konstatering	13	45	58	30	112	142
Inngang på tidligere konstaterte utlån, garantier m.v.	-7	-10	-17	-9	-3	-12
Sum tap på utlån og garantier	44	-51	-7	1	159	161

*) PM = Privatmarked, NL = Næringsliv

Morbank (mill. kr)	1.1.22	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.22
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.298	-98	-278	921
Utlån til amortisert kost Privatmarked	31	10	-5	35
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	128	19	-	147
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Næringsliv	1	1	-	2
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.458	-68	-284	1.106
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.348	-65	-284	999
Annen gjeld - avsetninger	79	-12	-	67
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	31	9	-	40

Morbank (mill. kr)	1.1.21	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.21
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.377	38	-117	1 298
Utlån til amortisert kost Privatmarked	35	8	-12	31
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	147	- 19	-	128
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Næringsliv	0	1	-	1
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.559	27	- 129	1.458
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.446	30	-129	1.348
Annen gjeld - avsetninger	81	-2	-	79
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	32	-1	-	31

Konsern (mill. kr)	1.1.22	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.22
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.343	-88	-280	976
Utlån til amortisert kost Privatmarked	49	19	-5	63
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	128	19	-	147
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Næringsliv	1	1	-	2
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.520	-48	-285	1.188
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.410	-45	-285	1.081
Annen gjeld - avsetninger	79	-12	-	67
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	31	9	-	40

Konsern (mill. kr)	1.1.21	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.21
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.421	50	-128	1.343
Utlån til amortisert kost Privatmarked	62	- 1	-12	49
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	147	- 19	-	128
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Næringsliv	0	1	-	1
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.630	30	-140	1.520
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.517	33	-140	1.410
Annen gjeld - avsetninger	81	-2	-	79
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	32	-1	-	31

Avsetning til tap på utlån

Morbank (mill.kr)	31.12.22				31.12.21			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Privatmarked								
Inngående balanse	39	82	36	156	35	97	47	180
Overført til (fra) trinn 1	18	-18	-0	-	20	-20	-0	-
Overført til (fra) trinn 2	-2	2	-0	-	-2	2	-0	-
Overført til (fra) trinn 3	-0	-6	6	-	-1	-6	7	-
Netto ny måling av tap	-24	20	7	4	-22	24	-3	-1
Nye utstedte eller kjøpte utlån	17	24	4	45	19	17	1	37
Utlån som har blitt fraregnet	-12	-24	-3	-39	-12	-32	-4	-48
Endring som skyldes endrede forutsetninger	9	13	-2	20	1	-0	-	1
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-5	-5	-	-	-12	-12
Utgående balanse	46	93	42	181	39	82	36	156
Næringsliv								
Inngående balanse	84	268	871	1.223	88	387	823	1.299
Overført til (fra) trinn 1	75	-74	-1	-	15	-15	-	-
Overført til (fra) trinn 2	-5	97	-92	-	-5	5	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-1	-3	4	-	-2	-26	28	-
Netto ny måling av tap	-67	-35	-66	-168	-26	26	38	39
Nye utstedte eller kjøpte utlån	49	34	4	87	32	21	100	153
Utlån som har blitt fraregnet	-33	-31	-24	-88	-20	-145	-1	-166
Endring som skyldes endringer i forutsetninger	37	41	4	83	1	14	0	15
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-278	-278	-	-	-117	-117
Utgående balanse	138	298	421	858	84	268	871	1.223
Total balanseført tapsavsetning	184	391	463	1.039	123	350	907	1.379

Konsern (mill. kr)	31.12.22				31.12.21			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Privatmarked								
Inngående balanse	45	89	40	174	42	107	58	207
Overført til (fra) trinn 1	20	-20	-0	-	22	-22	-0	-
Overført til (fra) trinn 2	-3	3	-1	-	-2	3	-0	-
Overført til (fra) trinn 3	-0	-7	7	-	-1	-7	8	-
Netto ny måling av tap	-24	25	8	9	-23	26	-1	2
Nye utstedte eller kjøpte utlån	22	30	4	56	22	20	1	43
Utlån som har blitt fraregnet	-13	-26	-4	-43	-14	-37	-9	-60
Endring som skyldes endrede forutsetninger	8	13	-3	18	-0	-2	-4	-5
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-5	-5	-	-	-12	-12
Utgående balanse	55	107	47	209	45	89	40	174
Næringsliv								
Inngående balanse	94	278	896	1.268	98	399	845	1.342
Overført til (fra) trinn 1	77	-76	-1	-	20	-20	-0	-
Overført til (fra) trinn 2	-7	99	-92	-	-7	7	-0	-
Overført til (fra) trinn 3	-2	-3	4	-	-2	-27	29	-
Netto ny måling av tap	-68	-30	-47	-145	-29	31	42	44
Nye utstedte eller kjøpte utlån	55	35	5	95	35	23	112	169
Utlån som har blitt fraregnet	-34	-33	-26	-93	-21	-146	-2	-169
Endring som skyldes endrede forutsetninger	35	40	-8	67	-2	12	-2	9
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-280	-280	-	-	-128	-128
Utgående balanse	151	311	450	912	94	278	896	1.268
Total balanseført tapsavsetning	206	418	497	1.121	138	367	936	1.442

Avsetning til tap på garantier og ubenyttede kreditter

Morbank og Konsern (mill. kr)	31.12.22				31.12.21			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	19	55	5	79	27	50	4	81
Overført til (fra) trinn 1	16	-16	-0	-	6	-6	-0	-
Overført til (fra) trinn 2	-1	1	-0	-	-7	7	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-0	-0	1	-	-0	-1	1	-
Netto ny måling av tap	-16	-3	3	-15	-9	4	0	-4
Nye utstedte eller kjøpte utlån	12	6	0	18	7	4	0	11
Utlån som har blitt fraregnet	-4	-12	-0	-16	-6	-5	-0	-11
Endring som skyldes endrede forutsetninger	-3	3	0	1	0	2	-	2
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-	-	-	-	-
Utgående balanse	24	34	9	67	19	55	5	79
Herav								
Privatmarked				1				3
Næringsliv				66				76

Næringsfordeling av avsetning til tap på utlån

Morbank (mill.kr)	31.12.22				31.12.21			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Jordbruk og skogbruk	4	38	18	60	2	31	6	39
Fiske og fangst	11	12	0	23	6	7	0	13
Havbruk	3	1	1	5	1	0	0	2
Industri og bergverk	9	47	2	58	5	36	15	56
Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	26	22	11	59	13	16	14	43
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	16	14	1	32	8	28	11	46
Sjøfart og offshore	19	117	184	320	14	118	555	687
Eiendomsdrift	34	55	28	117	20	50	36	105
Forretningsmessig tjenesteyting	13	24	177	214	13	12	222	247
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	9	11	16	36	7	6	17	30
Offentlig forvaltning	0	-	-	0	0	-	-	0
Øvrige sektorer	0	0	-	0	0	0	0	0
Lønnstakere	1	50	25	75	2	47	30	79
Sum avsetning til tap på utlån	144	391	463	999	91	350	907	1.348
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	40			40	31			31
Total balanseført tapsavsetning	184	391	463	1.039	123	350	907	1.379

Konsern (mill.kr)	31.12.22				31.12.21			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Jordbruk og skogbruk	5	40	19	64	3	33	7	42
Fiske og fangst	11	12	0	23	6	7	0	13
Havbruk	4	1	4	9	1	1	1	3
Industri og bergverk	11	50	8	70	7	38	21	66
Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	30	25	16	71	16	19	18	53
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	17	15	2	34	9	28	16	53
Sjøfart og offshore	19	117	184	320	14	118	555	687
Eiendomsdrift	35	55	29	118	20	50	36	106
Forretningsmessig tjenesteyting	15	25	184	224	14	14	227	255
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	12	16	21	49	8	7	22	37
Offentlig forvaltning	0	-	-	0	0	-	0	0
Øvrige sektorer	0	0	0	0	0	0	-	0
Lønnstakere	8	61	29	99	7	53	34	95
Sum avsetning til tap på utlån	166	418	497	1.081	107	367	936	1.410
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	40			40	31			31
Total balanseført tapsavsetning	206	418	497	1.121	138	367	936	1.442

Morbank (mill. kr)	31.12.22				31.12.21			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Privatmarked								
Inngående balanse	82.299	3.892	444	86.636	73.297	4.430	381	78.108
Overført til (fra) trinn 1	1.075	-1.060	-15	-	1.007	-1.002	-6	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1.403	1.411	-8	-	-1.325	1.332	-7	-
Overført til (fra) Trinn 3	-32	-119	150	-	-61	-87	148	-
Netto økning/reduksjon saldo eksisterende utlån	-2.501	-106	-15	-2.623	-2.513	-102	-15	-2.630
Nye utstedte eller kjøpte utlån	38.691	1.418	120	40.229	43.464	1.198	118	44.780
Utlån som har blitt fraregnet	-37.136	-1.473	-137	-38.746	-31.569	-1.876	-156	-33.601
Finansielle eiendeler som har blitt konstatert	0	-1	-11	-12	-0	-1	-20	-21
Utgående balanse	80.994	3.962	527	85.484	82.299	3.892	444	86.636
Næringsliv								
Inngående balanse	38.359	5.186	2.656	46.201	35.587	5.979	1.702	43.268
Overført til (fra) Trinn 1	1.839	-1.820	-19	-	647	-647	-0	-
Overført til (fra) trinn 2	-1.699	2.606	-908	-	-1.434	1.434	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-67	-72	139	-	-43	-593	637	-
Netto ny måling av tap	-731	-257	-3	-990	-1.202	-196	-39	-1.437
Nye utstedte eller kjøpte utlån	17.124	1.661	86	18.872	13.125	-550	1.074	13.649
Utlån som har blitt fraregnet	-11.697	-1.415	-514	-13.625	-8.320	-236	-524	-9.081
Finansielle eiendeler som har blitt konstatert	-3	-8	-91	-102	-1	-4	-193	-199
Utgående balanse	43.127	5.883	1.346	50.356	38.359	5.186	2.656	46.201
Utlån til virkelig verdi over resultatet	4.709			4.709	4.276			4.276
Brutto utlån ved utgangen av perioden	128.830	9.845	1.874	140.549	124.934	9.079	3.100	137.113

Konsern (mill. kr)	31.12.22				31.12.21			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Privatmarked								
Inngående balanse	87.577	4.612	531	92.721	78.206	5.208	453	83.867
Overført til (fra) trinn 1	1.278	-1.261	-17	-	1.227	-1.221	-6	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1.771	1.784	-13	-	-1.598	1.609	-11	-
Overført til (fra) Trinn 3	-40	-151	190	-	-74	-132	206	-
Netto ny måling av tap	-2.177	-170	-25	-2.372	-2.599	-154	-28	-2.782
Nye utstedte eller kjøpte utlån	41.570	1.801	129	43.500	46.190	1.465	125	47.781
Utlån som har blitt fraregnet	-39.465	-1.714	-150	-41.329	-33.775	-2.161	-189	-36.125
Finansielle eiendeler som har blitt konstatert	-0	-1	-11	-12	-0	-1	-20	-21
Utgående balanse	86.972	4.901	635	92.508	87.577	4.612	531	92.721
Næringsliv								
Inngående balanse	41.855	5.768	2.759	50.382	38.107	6.587	1.802	46.496
Overført til (fra) Trinn 1	2.090	-2.045	-45	-	879	-876	-2	-
Overført til (fra) trinn 2	-2.042	2.959	-917	-	-1.795	1.797	-1	-
Overført til (fra) trinn 3	-97	-88	185	-	-57	-626	683	-
Netto ny måling av tap	-761	-329	-13	-1.104	-652	-257	-53	-963
Nye utstedte eller kjøpte utlån	19.085	1.751	109	20.945	14.533	-455	1.085	15.164
Utlån som har blitt fraregnet	-12.507	-1.546	-577	-14.629	-9.159	-397	-561	-10.117
Finansielle eiendeler som har blitt konstatert	-3	-8	-91	-102	-1	-4	-193	-199
Utgående balanse	47.621	6.460	1.410	55.491	41.855	5.768	2.759	50.382
Utlån til virkelig verdi over resultatet	4.631			4.631	4.198			4.198
Brutto utlån ved utgangen av perioden	139.224	11.361	2.044	152.629	133.630	10.381	3.290	147.301

Note 11 - Kredittesporing for hver interne risikoring

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. I tabellen er denne inndelingen sammenholdt med tilsvarende ratingklasser hos Moody's.

Historisk mislighold er tall for morbank og viser default ratio (DR) per risikoklasse. Tallene er et uvektet snitt for normalscorede kunder i perioden 2016-2022.

Sikkerhetsdekning representerer forventet realisasjonsverdi (RE-verdi) på underliggende sikkerhetsverdier. Verdiene fastsettes etter faste modeller, og faktiske realisasjonsverdier valideres for å teste modellenes pålitelighet. I samsvar med kravene i kapitalkravsforskriften er estimatene «down-turn»-estimer. Basert på sikkerhetsdekningen (RE-verdi / EAD) klassifiseres engasjementet i en av sju klasser, hvor beste sikkerhetsklasse har en sikkerhetsdekning på over 120 prosent, og laveste sikkerhetsklasse har en sikkerhetsdekning på under 20 prosent.

Risiko-klasse	Misligholdssansynlighet		Moody's	Historisk mislighold	Mislighold 2022	Sikkerhetsdekning		
	Fra	Til				Sikkerhets-klasse	Nedre grense	Øvre grense
A	0,00 %	0,10 %	Aaa-A3	0,02 %	0,03 %	1	120	
B	0,10 %	0,25 %	Baa1-Baa2	0,04 %	0,04 %	2	100	120
C	0,25 %	0,50 %	Baa3	0,09 %	0,11 %	3	80	100
D	0,50 %	0,75 %	Ba1	0,31 %	0,20 %	4	60	80
E	0,75 %	1,25 %	Ba2	0,56 %	0,84 %	5	40	60
F	1,25 %	2,50 %		1,20 %	1,44 %	6	20	40
G	2,50 %	5,00 %	Ba2-B1	2,02 %	1,42 %	7	0	20
H	5,00 %	10,00 %	B1-B2	4,68 %	5,01 %			
I	10,00 %	99,99 %	B3-Caa3	13,82 %	14,26 %			
J	mislighold							
K	tapsutsatt							

Bankens engasjementer klassifiseres i risikogrupper på bakgrunn av risikoklasse.

Risikoklasse	Risikogrupper
A - C	Laveste risiko
D - E	Lav
F - G	Middels
H	Høy
I	Høyeste risiko
J - K	Mislighold og nedskrevet

Morbank (mill. kr)	Gjennom-	Totalt	Gjennom-	Totalt
	snittlig usikret eksponering i % 31.12.2022	engasjement 31.12.2022	snittlig usikret eksponering i % 31.12.2021	engasjement 31.12.2021
Laveste risiko	0,9 %	115.527	0,9 %	113.799
Lav risiko	1,3 %	24.473	3,4 %	26.476
Middels risiko	1,7 %	18.093	4,2 %	15.017
Høy risiko	3,0 %	2.719	5,0 %	2.854
Høyeste risiko	2,2 %	1.693	2,2 %	1.503
Mislighold og/eller tapsutsatt	10,0 %	2.051	14,5 %	3.212
Totalt		164.556		162.860

Konsern (mill. kr)	Gjennom-	Totalt	Gjennom-	Totalt
	snittlig usikret eksponering i %	engasjement	snittlig usikret eksponering i %	engasjement
	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2021
Laveste risiko	0,6 %	116.505	0,9 %	114.237
Lav risiko	1,2 %	26.996	3,2 %	28.449
Middels risiko	2,2 %	25.200	2,9 %	21.756
Høy risiko	3,6 %	3.772	4,1 %	3.536
Høyeste risiko	2,9 %	2.462	1,6 %	2.035
Mislighold og/eller tapsutsatt	10,9 %	2.222	13,7 %	3.402
Totalt		177.157		173.415

Realisasjonsverdien på stilte sikkerheter fastsettes slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en nedgangskonjunktur.

Note 12 - Maksimal kreditteksponering

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

For opplysning om klassifisering av finansielle instrumenter der dette ikke er spesifisert, se note 24 Klassifisering av finansielle instrumenter.

Morbank

31.12.22 (mill. kr)	Brutto maksimal eksponering for kredittisiko	Taps-avsetning	Sikkerhet i eiendom	Sikkerhet i verdipapirer	Øvrig sikkerhet og mot-regnings-avtaler ³⁾	Netto maksimal eksponering for kredittisiko
Eiendeler						
Fordringer på sentralbanker	1.159	-	-	-	-	1.159
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	21.972	-	-	-	-	21.972
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over resultatet	4.708	-	4.541	26	32	110
Utlån til kunder vurdert til amortisert kost	53.830	890	27.568	2.785	20.996	1.591
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	82.010	109	80.954	38	444	464
Sertifikater og obligasjoner	38.072	-	-	-	10.482	27.590
Derivater	6.804	-	-	-	3.909	2.894
Opptjente ikke mottatte inntekter	87	-	-	-	-	87
Fordringer verdipapirer	262	-	-	-	-	262
Sum eiendeler	208.904	999	113.064	2.850	35.862	56.130
Forpliktelser, ikke balanseført						
Stilte garantier og rembuser	7.174	29	-	-	-	7.145
Ubenyttede kreditter og lånetilsagn	16.888	37	3.095	50	255	13.451
Andre engasjement	4.461	-	-	-	-	4.461
Sum forpliktelser	28.524	67	3.095	50	255	25.057
Sum total kredittisikoeksponering	237.428					81.187

31.12.21 (mill. kr)	Brutto maksimal eksponering for kredittisiko	Taps-avsetning	Sikkerhet i eiendom	Sikkerhet i verdipapirer	Øvrig sikkerhet og mot-regnings-avtaler ³⁾	Netto maksimal eksponering for kredittisiko
Eiendeler						
Fordringer på sentralbanker	1.238	-	-	-	-	1.238
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	13.190	-	-	-	-	13.190
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over resultatet	4.276	-	4.090	27	11	148
Utlån til kunder vurdert til amortisert kost	49.685	1.250	26.178	2.245	17.868	2.143
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	83.152	97	81.958	60	423	613
Sertifikater og obligasjoner	30.762	-	-	-	11.350	19.412
Derivater	3.192	-	-	-	2.029	1.163
Opptjente ikke mottatte inntekter	152	-	-	-	-	152
Fordringer verdipapirer	20	-	-	-	-	20
Sum eiendeler	185.666	1.348	112.226	2.333	31.681	38.078
Forpliktelser, ikke balanseført						
Stilte garantier og rembuser	5.798	57	-	-	-	5.741
Ubenyttede kreditter og lånetilsagn	20.004	22	3.624	356	206	15.796
Andre engasjement	3.467	-	-	-	-	3.467
Sum forpliktelser	29.269	79	3.624	356	206	25.003
Sum total kredittisikoeksponering	214.934					63.081

Konsern

31.12.22 (mill. kr)	Brutto maksimal eksponering for kredittrisiko	Taps-avsetning	Sikkerhet i eiendom	Sikkerhet i verdipapirer	Øvrig sikkerhet og mot-regnings-avtaler ^{*)}	Netto maksimal eksponering for kredittrisiko
Eiendeler						
Fordringer på sentralbanker	1.159	-	-	-	-	1.159
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	11.663	-	-	-	-	11.663
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over resultatet	4.630	-	4.541	26	32	32
Utlån til kunder vurdert til amortisert kost	65.989	950	27.568	2.785	31.255	3.431
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	82.010	109	80.954	38	444	464
Sertifikater og obligasjoner	38.073	-	-	-	10.482	27.591
Derivater	6.804	-	-	-	3.909	2.894
Opptjente ikke mottatte inntekter	104	-	-	-	-	104
Fordringer verdipapirer	262	-	-	-	-	262
Sum eiendeler	210.693	1.059	113.064	2.850	46.121	47.600
Forpliktelser, ikke balanseført						
Stilte garantier og rembuser	7.174	29	-	-	-	7.145
Ubenyttede kreditter og lånetilsagn	17.408	37	3.095	50	255	13.971
Andre engasjement	4.505	-	-	-	-	4.505
Sum forpliktelser	29.088	67	3.095	50	255	25.621
Sum total kredittrisikoeksponering	239.781					73.221

31.12.21 (mill. kr)	Brutto maksimal eksponering for kredittrisiko	Taps-avsetning	Sikkerhet i eiendom	Sikkerhet i verdipapirer	Øvrig sikkerhet og mot-regnings-avtaler ^{*)}	Netto maksimal eksponering for kredittrisiko
Eiendeler						
Fordringer på sentralbanker	1.238	-	-	-	-	1.238
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4.704	-	-	-	-	4.704
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over resultatet	4.276	-	4.090	27	11	148
Utlån til kunder vurdert til amortisert kost	59.872	1.310	26.178	2.245	28.127	2.011
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	83.152	97	81.958	60	423	613
Sertifikater og obligasjoner	30.762	-	-	-	11.350	19.412
Derivater	3.224	-	-	-	2.029	1.196
Opptjente ikke mottatte inntekter	186	-	-	-	-	186
Fordringer verdipapirer	300	-	-	53	228	20
Sum eiendeler	187.716	1.408	112.226	2.386	42.168	29.528
Forpliktelser, ikke balanseført						
Stilte garantier og rembuser	5.798	57	-	-	-	5.741
Ubenyttede kreditter	20.372	22	3.624	408	206	16.112
Andre engasjement	3.723	-	-	-	-	3.723
Sum forpliktelser	29.893	79	3.624	408	206	25.576
Sum total kredittrisikoeksponering	217.608					55.104

^{*)} Øvrig sikkerhet inkluderer blant annet kontanter, løsøre, skip og mottatte garantier. For obligasjoner med fortrinnsrett består sikkerhetsmassen av utlån til kunder i selskapet som har utstedt obligasjonen. For derivater er det stilt kontanter som sikkerhet, i tillegg bilaterale ISDA-avtaler om netting av derivater.

Bankens maksimale kreditteksponering fremgår av oppstillingen ovenfor. SpareBank 1 SMN utfører engrosbanktjenester for BN Bank og Samspar-bankene. I tilknytning til dette er det etablert garantiavtale som sikrer fullt oppgjør for eksponeringer knyttet til disse avtalene.

For privat- og næringslivskunder anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse ved derivathandel. For kunder som driver med tradingvirksomhet aksepteres kun kontantdepot som sikkerhet. Kunder stiller kontantdepot og/eller pant i eiendeler som sikkerhet for kunders handel av strøm- og laksederivater på NASDAQ OMX Oslo ASA og Fish Pool ASA.

SpareBank 1 SMN inngår standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler om netting av derivater der finansielle institusjoner er motparter. I tillegg har banken inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA) mot de mest anvendte motpartene. Per 31. desember 2022 har banken rundt 38 (40) aktive ISDA-avtaler. Fra 1. mars 2017 måtte banken i henhold til EMIR ha en CSA med daglig utveksling av marginsikkerhet mv. med alle finansielle motparter som banken handler med hjemhørende (blant annet) i et EU-land. Banken inngår utelukkende avtaler med kontanter som sikkerhet. Håndteringen av sikkerhetsstillelsen under disse avtalene har banken satt ut til SEB Prime Collateral Services, det vil si at de håndterer marginkravene på vegne av banken. Mer om sikkerheter og pantstillelser i note 37 Annen gjeld og forpliktelser.

Sikkerhetsstillelsene er vurdert til markedsverdi, begrenset til maksimal kreditteksponering for den enkelte motpart.

Note 13 - Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at banken benytter sine interne retningslinjer for kredittrater. Se avsnitt kredittrisiko under note 6 Risikoforhold.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten per klasse av eiendeler for utlansrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem. Hele utlansengasjementet er inkludert når deler av engasjementet er misligholdt. Misligholdt er i noten definert til betalingsmislighold over tusen kroner over 90 dager.

31.12.22 (mill.kr)		Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
			Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		7	21.972	-	-	-	-	-	21.972
Utlån til og fordringer på kunder		8							
Privatmarked			77.371	7.432	3.025	711	1.046	531	90.116
Næringsliv			23.857	11.132	12.058	1.488	551	1.346	50.433
Sum utlån			101.227	18.564	15.083	2.200	1.597	1.878	140.549
Finansielle investeringer		27							
Noterte stat og statsgaranterte obligasjoner			9.167	-	-	-	-	-	9.167
Noterte andre obligasjoner			14.496	429	197	-	-	-	15.121
Unoterte stat og statsgaranterte obligasjoner			4.378	-	-	-	-	-	4.378
Unoterte andre obligasjoner			9.404	2	-	-	-	-	9.406
Sum finansielle investeringer			37.445	430	197	-	-	-	38.072
Totalt			160.644	18.994	15.280	2.200	1.597	1.878	200.593

31.12.21 (mill.kr)		Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
			Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		7	13.190	-	-	-	-	-	13.190
Utlån til og fordringer på kunder		8							
Privatmarked			77.289	8.252	2.970	907	963	450	90.831
Næringsliv			20.922	12.160	9.040	1.142	362	2.656	46.282
Sum utlån			98.211	20.413	12.010	2.049	1.325	3.106	137.113
Finansielle investeringer		27							
Noterte stat og statsgaranterte obligasjoner			8.821	-	-	-	-	-	8.821
Noterte andre obligasjoner			13.725	325	220	-	-	-	14.269
Unoterte stat og statsgaranterte obligasjoner			3.456	-	-	-	-	-	3.456
Unoterte andre obligasjoner			4.155	61	-	-	-	-	4.216
Sum finansielle investeringer			30.157	385	220	-	-	-	30.762
Totalt			141.558	20.798	12.229	2.049	1.325	3.106	181.065

Konsern

31.12.22 (mill.kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	11.663	-	-	-	-	-	11.663
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		77.932	9.096	7.035	1.090	1.391	595	97.140
Næringsliv		24.273	11.990	14.635	2.162	976	1.454	55.490
Sum utlån		102.206	21.086	21.670	3.252	2.366	2.049	152.629
Finansielle investeringer	27							
Noterte stat og statsgaranterte obligasjoner		9.167	-	-	-	-	-	9.167
Noterte andre obligasjoner		14.496	429	197	-	-	-	15.121
Unoterte stat og statsgaranterte obligasjoner		4.378	-	-	-	-	-	4.378
Unoterte andre obligasjoner		9.405	2	-	-	-	-	9.407
Sum finansielle investeringer		37.446	430	197	-	-	-	38.073
Totalt		151.315	21.517	21.867	3.252	2.366	2.049	202.365

31.12.21 (mill.kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	4.704	-	-	-	-	-	4.704
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		77.595	9.598	6.868	1.158	1.161	537	96.916
Næringsliv		21.054	12.788	11.514	1.573	696	2.759	50.384
Sum utlån		98.649	22.386	18.381	2.731	1.857	3.296	147.301
Finansielle investeringer	27							
Noterte stat og statsgaranterte obligasjoner		8.821	-	-	-	-	-	8.821
Noterte andre obligasjoner		13.725	325	220	-	-	-	14.269
Unoterte stat og statsgaranterte obligasjoner		3.456	-	-	-	-	-	3.456
Unoterte andre obligasjoner		4.155	61	-	-	-	-	4.216
Sum finansielle investeringer		30.157	385	220	-	-	-	30.762
Totalt		133.510	22.771	18.601	2.731	1.857	3.296	182.767

Note 14 - Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Noten er en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31. desember og fremover i tid for det aktuelle året. Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på ett prosentpoeng for hele rentekurven på alle balanseposter.

For ytterligere detaljer vedrørende renterisiko se note 6 Risikoforhold.

Basisrisiko konsern (mill. kr)	Renterisiko, 1 prosentpoeng endring	
	2022	2021
<i>Valuta</i>		
NOK	- 48	- 22
EUR	6	0
USD	- 3	- 5
CHF	- 1	1
GBP	1	0
Andre	0	0
Total renterisiko	- 45	- 27

Total renterisiko viser for 2022 at banken vil få et tap på en renteoppgang.

Tabellen under viser hvordan rentekurven forskyver seg innenfor de ulike tidsintervallene med tilhørende gevinst og tap innenfor de enkelte løpetider.

Rentekurverisiko konsern (mill. kr)	Renterisiko, 1 prosentpoeng endring	
	2022	2021
Løpetid		
0 - 2 mnd	- 11	- 16
2 - 3 mndr	- 4	10
3 - 6 mndr	- 10	- 19
6 - 12 mndr	- 5	- 1
1 - 2 år	- 9	2
2 - 3 år	2	- 12
3 - 4 år	- 3	22
4 - 5 år	3	- 27
5 - 8 år	- 6	7
8 - 15 år	- 3	7
Total renterisiko	- 45	- 27

Note 15 - Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering

Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Handelsaktiviteten knyttet til omsetning av valuta skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimal nettoeksponering i valuta, målt i kroner.

Konsernet har utarbeidet rammer for netto valutaeksponering (uttrykt som den høyeste av sum lange og korte posisjoner). Overnatten kursrisiko for spothandel i valuta må ikke overstige 150 millioner kroner aggregert.

Valutarisiko har gjennom året vært lav. For ytterligere detaljer se note 6 Risikoforhold.

Morbank		Netto valutaeksponering NOK (mill. kr)	Konsern	
2021	2022		2022	2021
4	-5	EUR	-5	4
1	4	USD	4	1
3	4	SEK	4	3
0	0	GBP	0	0
0	-3	Andre	-3	0
8	1	Sum	1	8
0.2	0,5	Res. effekt e. skatt ved 3 % endring	0,5	0.2

Note 16 - Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler. For detaljert beskrivelse henvises til note 6 Risikoforhold.

Konsern

31.12.22 (mill. kr)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser ²⁾						
Innskudd fra kredittinstitusjoner	11.180	1.194	161	2.125	26	14.685
Innskudd fra og gjeld til kunder	89.936	19.376	7.480	5.217	-	122.010
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	951	8.442	41.837	1.746	52.977
Derivater - kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	798	8.532	26.947	1.655	37.932
Annen gjeld	-	1.361	787	386	258	2.792
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	-	16	824	1.459	-	2.299
Sum kontantstrøm forpliktelser	101.116	23.696	26.226	77.972	3.684	232.694
Derivater netto kontantstrømmer						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	798	8.532	26.947	1.655	37.932
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	-622	-8.176	-25.412	-1.633	-35.843
Netto kontraktsmessige kontantstrømmer	-	176	356	1.535	21	2.089

Konsern

31.12.21 (mill. kr)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser ²⁾						
Innskudd fra kredittinstitusjoner	11.204	1.175	684	2.074	31	15.167
Innskudd fra og gjeld til kunder	86.753	16.958	3.462	4.113	-	111.286
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	5.188	1.626	28.143	6.852	41.810
Derivater - kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	7.181	1.288	13.478	6.186	28.132
Annen gjeld	-	1.622	849	479	329	3.280
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	-	11	816	1.025	-	1.852
Sum kontantstrøm forpliktelser	97.957	32.134	8.724	49.313	13.399	201.527
Derivater netto kontantstrømmer						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	7.181	1.288	13.478	6.186	28.132
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	-7.014	-1.153	-12.785	-6.110	-27.062
Netto kontraktsmessige kontantstrømmer	-	166	135	692	77	1.070

Inkluderer ikke verdjusteringer for finansielle instrumenter til virkelig verdi

¹⁾ For ansvarlig lånekapital benyttes call dato for kontantoppgjør

²⁾ Kontantstrømmer inkluderer beregnede renter og sum avviker derfor fra balanseført forpliktelse

Note 17 - Netto renteinntekter

Regnskapsprinsipp

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost og virkelig verdi over andre inntekter og kostnader, resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For gjeldsinstrumenter på eiendelssiden bokført til amortisert kost og som er nedskrevet som følge av objektive bevis for tap, inntektsføres renter basert på netto balanseført beløp.

For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil markedsverdien klassifiseres som inntekt fra andre finansielle investeringer. For rentebærende instrumenter til amortisert kost som ikke inngår i sikringsrelasjoner, amortiseres over-/underkurs som renteinntekt over løpetiden på kontrakten.

Morbank			Konsern	
2021	2022	(mill. kr)	2022	2021
		Renteinntekter		
128	400	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (amortisert kost)	177	33
1.654	2.461	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (amortisert kost)	3.129	2.167
1.285	1.879	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi over andre inntekter og kostnader)	1.879	1.300
116	125	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi over resultatet)	125	116
279	599	Renter og lign. inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer (virkelig verdi over resultatet)	595	276
-	-	Andre renteinntekter	22	21
3.462	5.463	Sum renteinntekter	5.927	3.913
		Rentekostnader		
51	260	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	260	51
547	1.524	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	1.508	534
395	647	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	647	395
33	66	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	68	35
8	7	Andre rentekostnader	26	17
75	79	Avgift Sparebankenes sikringsfond	79	75
1.109	2.583	Rentekostnader og lignende kostnader	2.588	1.107
2.353	2.880	Netto renteinntekter	3.339	2.805

Note 18 - Netto provisjons- og andre inntekter

Regnskapsprinsipp

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres. Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansieringskostnad SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt oppnår. I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter

Morbank			Konsern	
2021	2022	(mill. kr)	2022	2021
		Provisjonsinntekter		
76	77	Garantiprovisjon	77	76
-	2	Meglerprovisjon	267	291
63	42	Provisjon spareprodukter	44	63
450	256	Provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt	256	450
14	16	Provisjon fra SpareBank 1 Næringskreditt	16	14
413	475	Betalingsformidling	471	409
214	236	Provisjon fra forsikringstjenester	236	214
77	88	Andre provisjonsinntekter	80	69
1.306	1.192	Sum provisjonsinntekter	1.446	1.586
		Provisjonskostnader		
84	80	Betalingsformidling	80	85
13	11	Andre provisjonskostnader	105	91
97	90	Sum provisjonskostnader	186	177
		Andre driftsinntekter		
27	30	Driftsinntekter fast eiendom	32	26
-	-	Eiendomsforvaltning og -omsetning	151	150
-	-	Regnskapsførerhonorarer	564	529
21	25	Andre driftsinntekter	34	26
47	55	Sum andre driftsinntekter	781	731
1.256	1.156	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	2.042	2.141

Note 19 - Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Morbank			Konsern	
2021	2022	(mill kr)	2022	2021
		Vurdert til virkelig verdi over resultatet		
-433	-428	Verdiendring på renteinstrumenter	-427	-433
		Verdiendring på derivater/sikring		
-6	-10	Netto verdiendring på sikrede obligasjoner og derivater *	-10	-6
12	-38	Netto verdiendring på sikrede fastrente utlån og derivater	-38	12
301	275	Øvrige derivater	275	301
		Inntekter fra egenkapitalinstrumenter		
-	-	Inntekter fra eierinteresser	442	705
726	646	Utbytte fra eierinteresser	-	-
8	4	Verdiendring og gevinst fra eierinteresser	4	13
6	30	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter	33	22
-4	-19	Verdiendring og gevinst på egenkapitalinstrumenter	9	156
610	461	Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi	287	770
		Vurdert til amortisert kost		
-2	0	Verdiendring på renteinstrumenter holde til forfall	0	-2
-2	0	Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser til amortisert kost	0	-2
72	93	Netto inntekter fra valutahandel	93	72
680	554	Sum netto resultat fra finansielle eiendeler	380	840
		* Virkelig verdi sikring		
-664	-2.155	Virkelig verdi-endringer på sikringsinstrumentet	-2.155	-664
657	2.145	Virkelig verdi-endringer på den sikrede posten henførbart til sikret risiko	2.145	657
-6	-10	Gevinster el.tap fra sikringsbøker, netto	-10	-6

Note 20 - Personalkostnader

For detaljert informasjon om ytelser til ledende ansatte i 2022 henvises det til lederlønsrapporten publisert på smn.no

Morbank		Konsern	
2021	2022 (mill. kr)	2022	2021
562	568	1.227	1.221
	Lønn		
60	54	99	101
	Pensjonskostnader (Note 22)		
27	39	81	56
	Sosiale kostnader		
650	661	1.406	1.378
	Sum personalkostnader		
670	675	1.549	1.627
	Gjennomsnittlig antall ansatte		
646	664	1.432	1.340
	Antall årsverk per 31.12.		
662	688	1.498	1.449
	Antall ansatte per 31.12.		

Note 21 - Andre driftskostnader

Morbank		Konsern	
2021	2022 (mill. kr)	2022	2021
265	304	355	320
10	11	14	14
53	59	86	75
95	77	117	170
44	46	55	53
143	188	217	173
134	156	195	178
745	841	1.038	981
Godtgjørelse til revisor* (i 1000 kroner)			
758	975	3.142	2.391
409	879	984	575
	Skatterådgivning	27	
301	244	311	410
1.467	2.098	4.464	3.376

*Godtgjørelse til revisor inkluderer datterselskapet SpareBank 1 Markets, som fra fjerde kvartal 2022 er klassifisert som holdt for salg. Kostnaden på TNOK 869 inngår derfor ikke i andre driftskostnader, men er inkludert på regnskapslinjen "Resultat virksomhet holdt for salg".

Note 22 - Pensjon

Ytelsesbasert ordning

SpareBank 1 SMN-konsernet har pensjonsordning for sine ansatte som tilfredsstillende kravene om obligatorisk tjenestepensjon. SpareBank 1 SMN hadde tidligere ytelsespensjon som administreres ved egen pensjonskasse, og gir rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser fra fylte 67 år. I ordningene inngår også barnepensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler. Konsernets ytelsesbaserte pensjonsordning sikrer de fleste ansatte en pensjon på 68 prosent av sluttlønn opptil 12 G. Ytelsesordningen ble avviklet med virkning fra 1. januar 2017, og konsernet gikk over på innskuddsordning. Ved overgang til innskuddsbasert pensjonsordning fikk ansatte som var med i ytelsesordningen fripolise på opptjente rettigheter fra ytelsesordningen. Endringen har medført reduksjon i pensjonsforpliktelsen. Dette ble behandlet som en avviklingsgevinst og reduserte pensjonskostnaden i 2016.

Fripoliser forvaltes av pensjonskassen som fra 1.1.2017 er en fripolisekasse. Det er opprettet en rammeavtale mellom SpareBank 1 SMN og pensjonskassen som blant annet omhandler finansiering, kapitalforvaltning mv. På grunn av ansvaret SpareBank 1 SMN fremdeles har, vil fremtidig forpliktelse fortsatt innregnes i regnskapet. Styret i pensjonskassen skal være sammensatt av representanter fra konsernet og deltakere i pensjonsordningene i henhold til vedtektene i pensjonskassen. I tillegg til pensjonsforpliktelsene som dekkes gjennom pensjonskassen, har konsernet udekkede pensjonsforpliktelser som ikke kan dekkes av midlene i de kollektive ordningene. Forpliktelsene gjelder personer som ikke er innmeldt i pensjonskassen, tilleggspensjoner utover 12 G, ordinære førtidspensjoner og førtidspensjoner etter AFP (Avtalefestet pensjon).

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger. Innskuddene er gitt til pensjonsplanen for heltidsansatte, og tilskuddet utgjør fra sju prosent fra 0 - 7,1 G og 15 prosent fra 7,1 - 12 G. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Opptak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010. Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 prosent av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G frem til 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget.

Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G.

I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

Økonomiske forutsetninger	2022		2021	
	Kostnader	Forpliktelser	Kostnader	Forpliktelser
Diskonteringsrente	1,6 %	3,0 %	1,5 %	1,6 %
Forventet avkastning på midlene	1,6 %	3,0 %	1,5 %	1,6 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	2,25 %	3,25 %	2,00 %	2,25 %
Forventet G-regulering	2,25 %	3,25 %	2,00 %	2,25 %
Forventet pensjonsregulering	0%/2,0%	0%/2,0%	0%/2,0%	0%/2,0%
Arbeidsgiveravgift	19,1 %	19,1 %	19,1 %	19,1 %
Forventet frivillig avgang før/etter 50 år	2/0 %	2/0 %	2/0 %	2/0 %
Forventet AFP-uttak fra 62/64 år	25/50 %	25/50 %	25/50 %	25/50 %

Dødelighetstabell K2013BE
Uførhet IR73

Morbank			Konsern	
2021	2022	Netto pensjonsforpliktelse i balansen (mill kr). Finansiell status 1.1	2022	2021
640	645	Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	645	640
-743	-701	Virkelig verdi av pensjonsmidler	-701	-743
-104	-56	Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-56	-104
2	1	Arbeidsgiveravgift	1	2
-102	-54	Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravgift	-54	-102

Fordeling av forpliktelsen mellom usikret og sikret pensjonsordning konsern 1.1

Konsern	2022			2021		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	639	7	645	631	8	640
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-701	0	-701	-743	-	-743
Korrigerings mot EK IB	0	0	0	-	-	-
Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-62	7	-56	-112	8	-104
Arbeidsgiveravgift	0	1	1	0	2	2
Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravg.	-62	8	-54	-112	10	-102

2021	2022	Periodens pensjonskostnad	2022	2021
0	0	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	0	0
-2	-1	Netto renteinntekt	-1	-2
-1	-1	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravg.	-1	-1
0	0	Periodisert arbeidsgiveravgift	0	0
-1	-1	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	-1	-1
8	9	Avtalefestet pensjon, ny ordning	16	14
54	46	Innskuddsbasert pensjonskostnad	84	89
60	54	Periodens pensjonskostnad	99	101

Aktuarielle tap og gevinster ført over andre inntekter og kostnader	2022			2021		
	Usikret	Sikret	Sum	Usikret	Sikret	Sum
Endring diskonteringsrente	-0	-111	-111	0	-9	-9
Endring i andre økonomiske forutsetningene	0	-	-	0	0	-
Endring i dødelighetstabell	-	-	-	-	-	-
Endring i andre demografiske forutsetninger	-	-	-	-	-	-
Endring i andre forhold DBO	-0	65	64	-2	33	32
Endring i andre forhold pensjonsmidler	-	-130	-130	-	27	27
Aktuarielle tap (gevinst) i perioden	-1	-177	-177	-2	51	49

2021	2022	Bevegelse i netto pensjonsforpliktelse i balansen	2022	2021
-96	-54	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 1.1	-54	-96
49	-177	Aktuarmessige tap og gevinster gjennom året	-177	49
-1	-1	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad inkl curtailment /settlement	-1	-1
-1	-1	Utbetalinger over drift	-1	-1
-49	-234	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12	-234	-49

2021	2022	Finansiell status 31.12	2022	2021
645	577	Pensjonsforpliktelse	577	645
-701	-812	Verdi av pensjonsmidler	-812	-701
-56	-235	Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-235	-56
1	1	Arbeidsgiveravgift	1	1
-54	-234	Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift *	-234	-54

* Presenteres brutto i konsernregnskapet.

Fordeling av finansiell status 31.12 mellom sikret og usikret pensjonsordning konsern

Konsern	2022			2021		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Pensjonsforpliktelse	572	5	577	639	7	645
Verdi av pensjonsmidler	-812	-	-812	-701	-	-701
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-240	5	-235	-62	7	-56
Arbeidsgiveravgift	0	1	1	0	1	1
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift	-240	6	-234	-62	8	-54

Virkelig verdi av pensjonsforpliktelsen konsern

	2022	2021
IB pensjonsforpliktelse (PBO)	645	640
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	0	0
Utbetaling/utløsning fra ordning	-32	-27
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	10	9
Planendring/ avkortning	0	0
Aktuariell tap/(gevinst)	-47	23
UB pensjonsforpliktelse (PBO)	577	645

Virkelig verdi av pensjonsmidlene konsern	2022	2020
IB pensjonsmidler	701	743
Innbetalinger	1	1
Utbetalinger/utløsning fra fond	-32	-27
Forventet avkastning	11	11
Planendring/ avkortning	0	0
Aktuarielle endringer	130	-27
UB markedsverdi av pensjonsmidler	812	701

Sensitivitet konsern	+ 1 %-poeng diskonterings- rente	- 1 %-poeng diskonterings- rente	+ 1 %-poeng lønns- justering	- 1 %-poeng lønns- justering	+ 1 %-poeng pensjons- regulering
2022					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	0	0	0	0	0
Endring i pensjonsforpliktelse	-62	76	0	0	77
2021					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	0	0	0	0	0
Endring i pensjonsforpliktelse	-89	110	0	0	111

2021	2022	Medlemmer	2022	2021
728	726	Antall personer som er med i pensjonsordningen	726	728
220	218	herav aktive	218	220
508	508	herav pensjonister og uføre	508	508

Plassering av pensjonsmidlene i pensjonskassen, prosentvis fordeling	2022	2021
Omløpsobligasjoner	38 %	38 %
Anleggsobligasjoner	5 %	5 %
Pengemarked	21 %	21 %
Aksjer	29 %	29 %
Eiendom	7 %	7 %
Annet	0 %	0 %
Sum	100 %	100 %

Pensjonsordningen er plassert i egen pensjonskasse, som har en langsiktig horisont på forvaltning av kapitalen. Pensjonskassen søker å oppnå en høyest mulig avkastning ved å sette sammen en investeringsportefølje som gir den maksimale risikjusterte avkastningen. Pensjonskassen søker å spre plasseringene på ulike utstedere og aktivaklasser for å redusere den selskaps- og markeds spesifikke risikoen. Porteføljen er således sammensatt av aksjeinvesteringer i norske og utenlandske aksjer. Obligasjonsporteføljen er i all hovedsak plassert i norske obligasjoner. Bankinnskudd er plassert norske banker.

Note 23 - Skatt

Regnskapsprinsipp

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Ved beregningen av utsatt skatt benyttes til enhver tid gjeldende skattesats. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Kildeskatt presenteres som periodeskatt. Formueskatt blir presentert som driftskostnad i konsernets regnskap i samsvar med IAS 12.

Morbank			Konsern	
2021	2022 (mill. kr)		2022	2021
2.760	3.125	Resultat før skattekostnad	3.353	3.247
-689	-456	+/- permanente forskjeller	-722	-620
45	-315	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	-313	116
-	-	+ underskudd til fremføring	-4	-140
2.116	2.354	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	2.313	2.603
529	612	Herav betalbar skatt	699	593
-12	-15	Skatt renter hybridkapital	-15	-13
-4	15	For mye/lite skatt avsatt tidligere år	21	3
513	612	Sum betalbar skatt i balansen	705	583
529	612	Betalbar skatt av årets overskudd	699	593
1	34	+/- endring i utsatt skatt	35	-17
-12	-15	Skatt renter hybridkapital	-15	-13
518	631	Årets skattekostnad	718	563
		Endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt		
-1	-34	Resultatført utsatt skatt	-35	-17
12	-44	Utsatt skatt ført mot egenkapital	-44	-13
		Endring utsatt skatt reklassifisert til holdt for salg	-81	
	3	Korrigerings betalbar skatt/utsatt skatt tidligere år *	3	-3
11	76	Sum endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt	-156	-32

* Skyldes endringer i midlertidige forskjeller mellom avlagt årsregnskap og endelige ligningspapirer.

2021	2022	Sammensetning av balanseført utsatt skatt	2022	2021
		Midlertidige forskjeller på:		
		- Driftsmidler	27	25
-	-	- Leasingobjekter	273	257
54	234	- Netto pensjonsforpliktelse	236	56
52	202	- Verdipapirer	202	52
154	2.154	- Sikringsinstrumenter	2.154	154
		- Andre midlertidige forskjeller	4	3
260	2.590	Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	2.896	546
65	648	Utsatt skatt	723	136
		Midlertidige forskjeller på:		
-12	-27	- Driftsmidler	-38	-25
		- Netto pensjonsforpliktelse	-	-2
-93	-75	- Verdipapirer	-75	-83
-136	-2.185	- Sikringsinstrumenter	-2.185	-136
-33	-13	- Andre midlertidige forskjeller	-107	-135
		- Fremførbart underskudd	-1	-306
-273	-2.301	Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-2.407	-685
-68	-575	Utsatt skattefordel	-602	-170
-3	72	Netto utsatt skatt (+)/skattefordel (-)	122	-34

Tabellen ovenfor består av midlertidige forskjeller fra alle konsoliderte selskaper vist brutto. På selskapsnivå er skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller nettoført. På konsernivå bruttoføres dette i samsvar med IAS 12 ved at hvert selskap presenteres separat ved beregning av konsernets skattefordel og utsatt skatt:

	2022	2021
Skattefordel balanseført 31.12	5	90
Utsatt skatt balanseført 31.12	-127	-56

2021	2022	Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt	2022	2021
690	781	25 % av resultat før skatt	882	816
-172	-114	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller) *	-129	-219
	-44	Skatteeffekt av poster ført direkte mot egenkapital	-44	
	8	For lite avsatt skatt i fjor	8	0
		Endring i ikke innregnede skattefordeler		-34
518	631	Resultatført periodeskatt	718	564
19 %	20 %	Effektiv skattesats i %	21 %	17 %

* Inkluderer ikke fradragsberettigede kostnader samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (resultatandeler trekkes ut ettersom de allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Note 24 - Klassifisering av finansielle instrumenter

Regnskapsprinsipper

Aksjer, sertifikater og obligasjoner og derivater klassifiseres til virkelig verdi over resultatet.

Alle finansielle instrumenter klassifisert som til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra andre finansielle investeringer. Finansielle eiendeler holdt for handelsformål karakteriseres av at instrumenter i porteføljen omsettes hyppig og at posisjoner etableres med mål om kortsiktig gevinst. Øvrige slike finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er investeringer som ved førstegangsinnregning blir definert som vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle derivater presenteres som en eiendel når virkelig verdi er positiv og som en forpliktelse når virkelig verdi er negativ.

Konsern	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet			Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost	Total
	Øremerket virkelig verdi	Obligatorisk	Holdt for omsetning			
31.12.2022 (mill. kr)						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	-	-	-	-	1.171	1.171
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-	-	-	-	11.663	11.663
Utlån til og fordringer på kunder	4.630	-	-	81.901	65.018	151.549
Aksjer	-	700	140	-	-	840
Sertifikater og obligasjoner	-	38.073	-	-	-	38.073
Derivater	294	-	6.510	-	-	6.804
Opptjente ikke mottatte inntekter	-	-	-	-	104	104
Fordringer verdipapirer	-	-	-	-	262	262
SUM FINANSIELLE EIENDELER	4.924	38.773	6.649	81.901	78.218	210.465
Forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	14.636	14.636
Innskudd fra og gjeld til kunder	-	-	-	-	122.010	122.010
Verdipapirgjeld	-	-	-	-	47.474	47.474
Derivater	2.368	-	5.939	-	-	8.307
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	2.058	2.058
Egenkapitalinstrumenter	-	-	-	-	-	-
Leieforpliktelser	-	-	-	-	339	339
Gjeld verdipapirer	-	-	-	-	176	176
SUM FINANSIELLE FORPLIKTELSE	2.368	-	5.939	-	186.693	195.000

Konsern	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet			Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost	Total
	Øremerket virkelig verdi	Obligatorisk	Holdt for omsetning			
31.12.2021 (mill. kr)						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	-	-	-	-	1.252	1.252
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-	-	-	-	4.704	4.704
Utlån til og fordringer på kunder	4.198	-	-	83.055	58.637	145.890
Aksjer	-	670	1.984	-	-	2.654
Sertifikater og obligasjoner	-	30.762	-	-	-	30.762
Derivater	353	-	2.871	-	-	3.224
Opptjente ikke mottatte inntekter	-	-	-	-	186	186
Fordringer verdipapirer	-	-	-	-	300	300
SUM FINANSIELLE EIENDELER	4.551	31.432	4.855	83.055	65.081	188.974
Forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	15.063	15.063
Innskudd fra og gjeld til kunder	-	-	-	-	111.286	111.286
Verdipapirgjeld	-	-	-	-	40.332	40.332
Derivater	511	-	3.398	-	-	3.909
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	1.796	1.796
Egenkapitalinstrumenter	-	-	31	-	-	31
Leieforpliktelser	-	-	-	-	476	476
Gjeld verdipapirer	-	-	-	-	351	351
SUM FINANSIELLE FORPLIKTELSE	511	-	3.429	-	169.304	173.244

Note 25 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer.

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer og statskassaveksler.

Nivå 2: Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Nivå 2 består av instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder.

Nivå 3: Verdsettelse basert på annet enn observerbare data

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2 benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2022:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	6.804	-	6.804
- Obligasjoner og sertifikater	3.721	34.352	-	38.073
- Egenkapitalinstrumenter	140	130	570	840
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	-	4.630	4.630
Finansielle eiendeler virkelig verdi over utvidet resultat				
- Utlån til kunder	-	-	81.901	81.901
Sum eiendeler	3.861	41.285	87.101	132.248
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	8.307	-	8.307
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	-	-
Sum forpliktelser	-	8.307	-	8.307

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2021:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	4	3.221	-	3.224
- Obligasjoner og sertifikater	2.377	28.385	-	30.762
- Egenkapitalinstrumenter	1.984	106	564	2.654
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	-	4.198	4.198
Finansielle eiendeler virkelig verdi over utvidet resultat				
- Utlån til kunder	-	-	83.055	83.055
Sum eiendeler	4.364	31.712	87.817	123.893
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	3.909	-	3.909
- Egenkapitalinstrumenter	31	-	-	31
Sum forpliktelser	31	3.909	-	3.940

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 22:

(mill. kr)	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Fastrentelån	Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	Sum
Inngående balanse 1.1.22	564	4.198	83.055	87.817
Tilgang	17	1.355	36.461	37.834
Fraregning	-2	-752	-37.604	-38.358
Nedskrivning forventet tap på utlån	-	-	-20	-20
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	-8	-171	9	-171
Utgående balanse 31.12.22	570	4.630	81.901	87.101

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 21:

(mill. kr)	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Fastrentelån	Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	Sum
Inngående balanse 1.1.21	432	4.242	74.761	79.435
Tilgang	26	1.201	40.891	42.118
Fraregning	-12	-1.150	-32.615	-33.778
Nedskrivning forventet tap på utlån	-	-	19	19
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	118	-95	-1	22
Utgående balanse 31.12.21	563	4.198	83.055	87.817

Metode for verdsettelse

På hver balansedag vurderer konsernet om det eksisterer bevis på at en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler bokført til virkelig verdi er utsatt for verdireduksjon. Tap som følge av verdireduksjon er innregnet i resultatregnskapet i den perioden de oppstår.

Verdsettelsesmetodene som benyttes er tilpasset til hvert finansielle instrument, og har som formål å benytte mest mulig av informasjonen som er tilgjengelig i markedet.

Metode for verdsettelse av finansielle instrumenter i nivå 2 og 3 er beskrevet i det følgende:

Fastrenteutlån til kunder (nivå 3)

Utlånene består i hovedsak av fastrenteutlån i norske kroner. Verdien av fastrenteutlånene fastsettes ved at avtalte rentestrømmer neddiskonteres over løpetiden med en diskonteringsfaktor som er justert for marginkrav. Ved beregning av sensitivitet, er diskonteringsfaktor økt med 10 punkter.

Utlån til virkelig verdi over totalresultatet (nivå 3)

Boliglån med flytende rente klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over totalresultat blir verdsatt basert på pålydende saldo og forventet tap. Utlån uten vesentlig kredittrisikoforverring etter første gangs balanseføring har estimert virkelig verdi lik pålydende saldo. For utlån med en vesentlig økning i kredittrisiko etter innvilgelse eller objektive bevis for tap, beregnes forventet tap over instrumentenes levetid på linje med tapsnedskrivning av utlån til amortisert kost. Estimert virkelig verdi settes lik saldo fratrukket beregnet forventet livstidstap. Dersom man dobler worst case scenarioets sannsynlighet i tapsmodellen, medfører det en reduksjon i virkelig verdi på 6 millioner kroner.

Sertifikater og obligasjoner (nivå 2 og 3)

Verdivurderingen i nivå 2 baseres i hovedsak på observerbar markedsinformasjon i form av rentekurver, valutakurser og kredittmarginer til den enkelte kreditt og obligasjonens eller sertifikatets karakteristika. For papirer vurdert under nivå 3 baseres verdsettelsen på indikative priser fra tredjepart eller sammenlignbare papirer.

Aksjer (nivå 3)

Aksjer som er klassifisert i nivå 3 omfatter i det vesentligste investeringer i unoterte aksjer. Disse omfatter blant annet 501 millioner kroner i Private Equity-investeringer, eiendomsfond, hedgefond og unoterte aksjer gjennom selskapet SMN Invest. Verdsettelsene er i all hovedsak basert på rapportering fra forvaltere av fondene, som benytter kontantstrømbaserte modeller eller multipler ved fastsettelse av virkelig verdi. Konsernet har ikke full tilgang til informasjon om alle elementene i disse verdsettelsene og har derfor ikke grunnlag for å fastsette alternative forutsetninger.

Finansielle derivater (nivå 2)

Finansielle derivater i nivå 2 omfatter i hovedsak valutaterminer og rente- og valutaswapper. Verdsettelsen er basert på observerbare rentekurver. I tillegg omfatter posten derivater knyttet til FRAer. Disse er verdsatt med utgangspunkt i observerbare priser i markedet. Derivater klassifisert i nivå 2 omfatter også aksjederivater knyttet til Markets' market-making aktiviteter. Hoveddelen av disse derivatene er knyttet opp mot de mest omsatte aksjene på Oslo Børs, og verdsettelsen baseres på kursutviklingen på den aktuelle/underliggende aksjen og observerbar eller beregnet volatilitet.

Sensitivitetsanalyse, nivå 3 pr 31. desember 2022:

(mill. kr)	Balansført verdi	Effekt av mulige alternative forutsetninger
Fastrentelån	4.630	-13
Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet *)	570	-
Utlån til virkelig verdi over totalresultatet	81.901	-6

*) Som beskrevet over er ikke informasjon for å foreta alternative beregninger tilgjengelig

Note 26 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi regnskapsføres enten til amortisert kost eller er i sikringsrelasjon. Amortisert kost innebærer verdsetting av balanseposter etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, justert for nedskrivninger. Amortisert kost vil ikke alltid gi verdier som er i samsvar med markedets vurderinger av de samme finansielle instrumentene. Dette kan blant annet skyldes ulik oppfatning av markedsforhold, risikoforhold og avkastningskrav.

Hvilke metoder som ligger til grunn for å fastsette virkelig verdi for finansielle instrumenter som er vurdert til amortisert kost beskrives nedenfor:

Utlån til og fordringer på kunder

P.T. prisede utlån er utsatt for konkurranse i markedet. Dette tilsier at mulige merverdier i porteføljen ikke vil bli opprettholdt over lengre tid. Virkelig verdi av p.t.-prisede utlån er derfor satt til amortisert kost. Effekten av endringer i kredittkvaliteten i porteføljen hensyntas gjennom modellmessige nedskrivninger, og gir derfor et godt uttrykk for virkelig verdi i den delen av porteføljen hvor det ikke er foretatt individuelle nedskrivninger.

Individuelle nedskrivninger fastsettes gjennom en vurdering av fremtidig kontantstrøm, neddiskontert med effektiv rente. Nedskrevet verdi gir derfor et godt uttrykk for virkelig verdi av disse utlånene.

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, Opptjente ikke mottatte inntekter, Fordringer verdipapirer, Innskudd fra kredittinstitusjoner, Innskudd fra og gjeld til kunder og Gjeld verdipapirer

For utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder, estimeres virkelig verdi til å samsvare med amortisert kost.

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

Verdivurderingen i nivå 2 baseres på observerbar markedsinformasjon i form av rentekurver og kredittmarginer der det er tilgjengelig.

Morbank

(mill.kr)	Nivå ¹⁾	31.12.22		31.12.21	
		Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2	21.972	21.972	13.190	13.190
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	2	52.941	53.085	48.434	48.525
Opptjente ikke mottatte inntekter	2	87	87	152	152
Fordringer verdipapirer	2	262	262	20	20
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost		75.262	75.406	61.796	61.887
Forpliktelseser					
Innskudd fra kredittinstitusjoner	2	14.636	14.636	14.340	14.340
Innskudd fra og gjeld til kunder	2	122.699	122.699	112.028	112.028
Verdipapirgjeld til amortisert kost	2	11.679	11.605	8.871	8.870
Verdipapirgjeld, sikring	2	35.868	35.867	31.461	31.460
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	2	2.015	2.014	1.753	1.752
Ansvarlig lånekapital, sikring	2	-	-	-	-
Leieforpliktelse	2	233	233	262	262
Gjeld verdipapirer	2	176	176	157	157
Sum finansielle forpliktelseser til amortisert kost		187.306	187.231	168.871	168.870

Konsern

(mill.kr)		31.12.22		31.12.21	
		Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2	11.663	11.663	4.704	4.704
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	2	65.018	65.184	58.637	58.744
Opptjente ikke mottatte inntekter	2	104	104	186	186
Fordringer verdipapirer	2	262	262	300	300
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost		77.046	77.212	63.828	63.935
Forpliktelseser					
Innskudd fra kredittinstitusjoner	2	14.636	14.636	15.063	15.063
Innskudd fra og gjeld til kunder	2	122.010	122.010	111.286	111.286
Verdipapirgjeld til amortisert kost	2	11.679	11.605	8.871	8.870
Verdipapirgjeld, sikring	2	35.868	35.867	31.461	31.460
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	2	2.058	2.058	1.796	1.796
Ansvarlig lånekapital, sikring	2	-	-	-	-
Leieforpliktelseser	2	339	339	476	476
Gjeld verdipapirer	2	176	176	351	351
Sum finansielle forpliktelseser til amortisert kost		186.765	186.690	169.304	169.302

¹⁾ Virkelig verdi fastsettes etter ulike metoder innenfor tre nivåer. Se note 25 vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter for nærmere definisjon av nivåene

Note 27 - Certifikater og obligasjoner

Sertifikater og obligasjoner er klassifisert til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2022.

Morbank		Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor (mill. kr)	Konsern	
31.12.21	31.12.22		31.12.22	31.12.21
		Stat		
2.723	4.575	Pålydende verdi	4.575	2.723
5.237	7.940	Bokført verdi	7.940	5.237
		Annen offentlig utsteder		
10.898	17.424	Pålydende verdi	17.424	10.898
10.975	17.419	Bokført verdi	17.419	10.975
		Finansielle foretak		
12.776	11.390	Pålydende verdi	11.390	12.776
13.830	12.525	Bokført verdi	12.525	13.830
		Ikke-finansielle foretak		
80	10	Pålydende verdi	10	80
619	9	Bokført verdi	10	619
26.477	33.399	Sum rentepapirer, pålydende verdi	33.399	26.477
100	178	Påløpte renter	178	100
30.762	38.072	Sum rentepapirer, bokført verdi	38.073	30.762

Note 28 - Finansielle derivater

Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Urealiserte gevinster blir ført som eiendeler og urealisert tap ført som gjeld for alle rentederivater. Dette gjelder både derivater benyttet til sikringsformål og holdt for handelsformål. Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Kontraktssum viser absoluttverdier for alle kontrakter.

For beskrivelse av motpartsrisiko og markedsrisiko se beskrivelse i note 6 risikoforhold. Ytterligere detaljer vedrørende markedsrisiko knyttet til renterisiko se note 14, og for markedsrisiko knyttet til valutaeksponering se note 15.

Morbank

Til virkelig verdi over resultatet (mill. kr)	31.12.22			31.12.21		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer (forwards)	5.026	71	-96	6.834	98	-79
Valutabytteavtaler (swap)	14.488	242	-118	10.027	205	-154
Valutaopsjoner	29	0	0	58	1	-1
Sum valutainstrumenter	19.542	312	-214	16.919	304	-235
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. cross currency interest rate swap)	328.963	5.160	-4.566	252.753	1.776	-1.866
Korte rentebytteavtaler (FRA)	4.500	-	-1	-	-	-
Sum renteinstrumenter	333.463	5.160	-4.566	252.753	1.776	-1.866
Varerelaterte kontrakter						
Børsomsatte standardiserte forwards og futures kontrakter	1.055	1.164	-1.164	814	190	-190
Sum varerelaterte kontrakter	1.055	1.164	-1.164	814	190	-190
Sikring						
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. cross currency interest rate swap)	43.666	294	-2.368	36.895	353	-511
Sum renteinstrumenter	43.666	294	-2.368	36.895	353	-511
Sum						
Sum renteinstrumenter	377.129	5.454	-6.934	289.649	2.129	-2.376
Sum valutainstrumenter	19.542	312	-214	16.919	304	-235
Sum varerelaterte kontrakter	1.055	1.164	-1.164	814	190	-190
Påløpte renter		-127	5		569	-699
Sum finansielle derivater	397.726	6.804	-8.307	307.382	3.192	-3.500

Konsern

Til virkelig verdi over resultatet (mill. kr)	31.12.22			31.12.21		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer (forwards)	5.026	71	-96	6.834	98	-79
Valutabytteavtaler (swap)	14.488	242	-118	10.027	205	-154
Valutaopsjoner	29	0	0	58	1	-1
Sum valutainstrumenter	19.542	312	-214	16.919	304	-235
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. cross currency interest rate swap)	328.963	5.160	-4.566	252.753	1.776	-1.866
Korte rentebytteavtaler (FRA)	4.500	-	-1	-	-	-
Sum renteinstrumenter	333.463	5.160	-4.566	252.753	1.776	-1.866
Egenkapitalinstrumenter						
Aksjeopsjoner	-	-	-	69	32	-25
Aksjeterminer/futures	-	-	-	1.329	0	-384
Sum egenkapitalinstrumenter	-	-	-	1.397	33	-409
Varerelaterte kontrakter						
Børsomsatte standardiserte forwards og futures kontrakter	1.055	1.164	-1.164	814	190	-190
Sum varerelaterte kontrakter	1.055	1.164	-1.164	814	190	-190
Sikring						
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. cross currency interest rate swap)	43.666	294	-2.368	36.895	353	-511
Sum renteinstrumenter	43.666	294	-2.368	36.895	353	-511
Sum						
Sum renteinstrumenter	377.129	5.454	-6.934	289.649	2.129	-2.376
Sum valutainstrumenter	19.542	312	-214	16.919	304	-235
Sum egenkapitalinstrumenter	-	-	-	1.397	33	-409
Sum varerelaterte kontrakter	1.055	1.164	-1.164	814	190	-190
Påløpte renter		-127	5		569	-699
Sum finansielle derivater	397.726	6.804	-8.307	308.779	3.224	-3.909

Note 29 - Regnskapsmessig sikring av gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Regnskapsprinsipp

Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet i samsvar med IAS 39. Banken benytter virkelig verdi sikring for å styre sin renterisiko. I sin sikringsaktivitet sikrer banken seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittmargin er ikke hensyntatt i måling av sikringseffektiviteten. Ved virkelig verdi sikring blir både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet regnskapsført til virkelig verdi, og endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Banken har etablert sikringsbokføring for å oppnå en regnskapsmessig behandling som reflekterer hvordan renterisiko og valutarisiko styres for større langsiktige innlån. Se beskrivelse av risikostyring i note 6. Sikringsobjektene består utelukkende av gjeld stiftet ved utstedelse av finansielle instrumenter og gjennomføres ihht IFRS 9 ved en virkelig verdisikring. For de gjeldsinstrumenter som inngår i sikringsporteføljen inngås separate rente og/eller valutaswapper med tilsvarende hovedstol og forfallstruktur. Ineffektivitet kan likevel oppstå som følge av tilfeldige markedsvariasjoner i evalueringen av objekt og instrument.

Sikringsinstrumentene (rente- og valutaswapper) regnskapsføres til virkelig verdi, mens sikringsobjektene blir bokført til virkelig verdi for de risikoene som sikres (rente og valuta). Sikringsineffektivitet, definert som forskjell mellom verdiregulering av sikringsinstrumenter sammenlignet med verdiregulering av de sikrede risikoer i objektene, resultatføres løpende i resultatregnskapet.

Konsern (mill kr)	Pålydende per 31.12.22			Pålydende per 31.12.21		
	Sikrings-instrument	Sikringsobjekt	Ineffektivitet	Sikrings-instrument	Sikringsobjekt	Ineffektivitet
Regnskapslinje i balansen	Derivater	Verdipapirgjeld		Derivater	Verdipapirgjeld	
Innlån til fast rente	Renteswap			Renteswap		
Pålydende NOK	11.200	11.200	-	8.025	8.025	-
Innlån i valuta til fast rente	Rente- og valutaswap			Rente- og valutaswap		
Pålydende EUR	23.120	23.120	0	21.902	21.738	-164
Pålydende SEK	-	-	-	-	-	0
Pålydende CHF	3.737	3.737	-	1.690	1.690	-
	Balanseverdi per 31.12.22			Balanseverdi per 31.12.21		
	Sikrings-instrument	Sikringsobjekt	Resultatført ineffektivitet	Sikrings-instrument	Sikringsobjekt	Resultatført ineffektivitet
Bokført verdi eiendeler	294			353		
Bokført verdi gjeld	2.368	35.868		511	31.461	
Akkumulerte verdiendringer utgående balanse	-2.185	-2.233		- 30	- 88	
Akkumulerte verdiendringer inngående balanse	-30	-88		634	570	
Endringer i virkelig verdi	-2.155	-2.145	-10	-664	- 657	- 6
Regnskapslinje i resultatet			Netto resultat fra finansielle instrumenter			Netto resultat fra finansielle instrumenter

IBOR reform

De senere årene har reform av og alternativer til IBOR-renter blitt et prioritert område for myndigheter verden over. Det er imidlertid usikkerhet rundt tidspunkt og metodikk for eventuelle endringer. Samtlige av Sparebank 1 SMN sine rentederivater har IBOR-renter som referanse, og vil således kunne bli påvirket av endringer. De vesentligste posisjonene foreligger i EURIBOR og NIBOR. Bankene følger utviklingen i markedet tett, og deltar i flere prosjekt for å overvåke og tilrettelegge for eventuelle endringer. Tabellen nedenfor viser pålydende og netto eksponering for derivater i sikringsforhold som kan bli berørt av IBOR-reform, splittet på aktuell IBOR-rente.

Rente- og valutainstrument	Pålydende		
	Sikringsobjekt	Sikrings- instrument	Netto Eksponering
EURIBOR 3M	-	17.169	- 17.169
EURIBOR 6M	-	273	- 273
OIBOR 3M	-	13.542	- 13.542
USDLIB 3M	-	1.478	- 1.478
Sum	-	32.462	- 32.462

Note 30 - Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Morbank		Aksjer og andeler (mill. kr)	Konsern	
31.12.21	31.12.22		31.12.22	31.12.21
		Til virkelig verdi over resultat		
130	140	Børsnoterte	140	162
86	70	Unoterte	571	564
-	-	Sparebank 1 Markets' tradingaktivitet	0	1.821
217	210	Sum aksjer og andeler	710	2.547
		Fondsobligasjoner		
95	123	Børsnoterte	123	95
90	85	Unoterte	7	12
185	207	Sum fondsobligasjoner	130	106
		Virksomhet holdt for salg - herav aksjer		
98	98	Unoterte	1.919	59
98	98	Sum aksjer holdt for salg (se note 39)	1.919	59
225	263	Sum børsnoterte selskaper	263	257
275	252	Sum unoterte selskaper	2.496	634

Spesifikasjon av morbank

Børsnoterte selskap	Eierandel over 10%	Vår beholdning (antall)	Ansk.kost (1.000 kr)	Markedsverdi/bokført verdi (1.000 kr)
Solstad Farstad, A-aksjer		36.561	-	1.291
Visa Inc. C-aksjer		63.536	6.750	129.890
Sum børsnoterte aksjer			6.750	131.181
SpareBank 1 Nordvest		69.423	7.455	8.678
Sum børsnoterte finansinstitusjoner			7.455	8.678
Unoterte selskap				
VN Norge AS - SMN - oppgitt i milliard aksjer		26.373.402	37.338	15.439
Eksportfinans		1.857	12.888	34.258
Visa C preferanseaksje		1.298	2.607	8.890
Molde Kunnskapspark AS		2.000	2.030	2.083
Sparebankmaterieill AS Spama		2.305	-	1.563
Swift eur		44	855	1.588
Øvrige selskap			1.039	941
Sum ikke børsnoterte aksjer og andeler			56.758	64.762
SpareBank 1 Søre Sunnmøre		48.070	4.999	5.071
Sum ikke børsnoterte finansinstitusjoner			4.999	5.071
SpareBank 1 Gruppen			48.750	47.108
Skagerrak Sparebank			12.024	12.012
Landkreditt Bank			8.050	8.016
Sparebanken Vest			7.999	8.006
Jæren Sparebank			7.615	7.519
BN Bank			5.435	5.325
Sparebanken Øst			5.018	5.019
Askim & Spydeberg Sparebank			5.000	5.011
Sparebank 1 SR-Bank			4.528	4.517
Pareto Bank			3.028	3.013
Sogn Sparebank			3.090	3.011
Øvrige			14.292	14.317
Sum børsnoterte fondsobligasjoner			124.828	122.874
SpareBank 1 Finans Midt-Norge			77.496	77.488
DNB Bank			7.023	7.035
Sum ikke børsnoterte fondsobligasjoner			84.519	84.523
Sum aksjer, egenkapitalbevis og fondsobligasjoner morbank			285.309	417.089

Spesifikasjon av konsern

	Eierandel over 10%	Vår be- holdning (antall)	Ansk. kost (1.000 kr)	Markedsverdi/ bokført verdi (1.000 kr)
Unoterte selskap				
SIGNORD AS (Tidligere Viking Venture III)	16,8 %	955.039	34.745	201.513
Salvesen & Thams AS		27.564	45.733	151.602
Crayo Nano AS		1.140.683	12.586	19.962
Sintef Venture V		9.000	13.695	17.831
Sintef Venture IV		18.101	13.833	15.151
Sonoclear AS (tidl BrainImage AS)	12,4 %	1.417.982	6.988	14.180
Novelda AS		19.980	7.163	11.548
Proventure Seed III AS		11.541.177	9.810	10.502
Proventure Seed II AS		16.003.806	13.154	9.122
Signord Klasse E		46.476	4.704	7.759
Novela Kapital AS		300.000	6.240	6.240
Vectron Biosolutions AS		220.000	6.000	6.140
Way AS (tidl Trafikkselskapet AS)		997.435	6.593	5.486
Diverse selskap			50.581	23.631
Sum ikke børsnotere aksjer og andeler			231.825	500.668
Eliminering av fondsobligasjon SpareBank 1 Finans Midt-Norge			-77.496	-77.488
Sum aksjer, egenkapitalbevis og fondsobligasjoner konsern			439.638	840.268

Note 31 - Immaterielle eiendeler

Regnskapsprinsipper

Immaterielle eiendeler består hovedsakelig av goodwill i konsernet SpareBank 1 SMN. Andre immaterielle eiendeler vil innregnes når kravene til balanseføring er til stede. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser, jfr. omtale under konsolidering. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer.

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til kost. Økonomisk levetid er enten bestemt eller ubestemt. Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over økonomisk levetid og testes for nedskrivning ved indikasjoner på dette. Avskrivningsmetode og – periode vurderes minst årlig.

Balanseført beløp av bankens eiendeler blir gjennomgått på balansedagen for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Årlig beregnes gjenvinnbart beløp på balansedagen for goodwill, eiendeler som har en ubegrenset utnyttbar levetid, og immaterielle eiendeler som ennå ikke er tilgjengelig for bruk. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres nedskrivninger dersom det er en endring i estimater som er benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

2022

Morbank			Konsern		
Andre immaterielle eiendeler	Goodwill	Totalt (mill.kr)	Totalt	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler
24	447	470	1.017	842	175
14	-	14	29	13	16
-	-	-	-258	-183	-75
38	447	485	788	672	116
-	-	-	-	-	-
13	-	13	164	34	130
5	-	5	7	-	7
-	-	-	0	0	-
-	-	-	-46	-	-46
18	-	18	125	34	91
20	447	467	663	638	25

* Fra fjerde kvartal 2022 er datterselskapet SpareBank1 Markets klassifisert som holdt for salg. Effekten er presentert som avgang.

2021

Morbank			Konsern		
Andre immaterielle eiendeler	Goodwill	Totalt (mill.kr)	Totalt	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler
225	447	671	1.179	790	389
32	-	32	89	52	36
-233	-	-233	-251	-	-251
-	-	-	-	-	-
24	447	470	1.017	842	175
156	-	156	274	34	241
23	-	23	32	-	32
-0	-	-0	31	-	31
-166	-	-166	-173	-	-173
-	-	-	-	-	-
13	-	13	164	34	130
11	447	458	853	808	45

Note 32 - Eiendom, anlegg og utstyr

Regnskapsprinsipper

Eiendom, anlegg og utstyr samt eierbenyttet eiendom regnskapsføres i samsvar med IAS 16. Investeringen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper. Eierbenyttet eiendom er etter definisjonen i IAS 40 eiendommer som i hovedsak benyttes av banken eller dens datterforetak til sin egen virksomhet.

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives er gjenstand for nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det. Eiendommer som eies med det formål å oppnå leieinntekter eller verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer og måles til virkelig verdi i samsvar med IAS 40. Konsernet har ingen investeringseiendommer.

2022

Morbank			Konsern			
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt (mill.kr)		Totalt	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygg, tomter og annen fast eiendom
104	133	237	Anskaffelseskost 1.1.	546	236	310
26	30	56	Tilgang	60	34	26
-9	-3	-12	Avgang	-12	-3	-9
-	-	-	Avgang datter*	-31	-24	-8
122	160	282	Anskaffelseskost 31.12	563	243	320
73	79	151	Akkumulert av- og nedskrivning 01.01	334	163	170
8	15	23	Årets avskrivning	34	19	15
-	-0	-0	Årets nedskrivning	-0	-0	-
-9	-2	-10	Avgang	-10	-2	-9
-	-	-	Avgang datter*	-26	-20	-7
73	92	165	Akkumulert av- og nedskrivning 31.12	331	162	170
49	68	117	Balanseført verdi 31.12	232	81	150

* Fra fjerde kvartal 2022 er datterselskapet SpareBank1 Markets klassifisert som holdt for salg. Effekten er presentert som avgang.

2021

Morbank			Konsern			
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt (mill.kr)		Totalt	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygg, tomter og annen fast eiendom
110	168	278	Anskaffelseskost 1.1.	574	260	314
3	39	42	Tilgang	55	50	5
-9	-74	-83	Avgang	-85	-75	-9
-	-	-	Tilgang datter	1	1	-
104	133	237	Anskaffelseskost 31.12	546	236	310
71	139	210	Akkumulert av- og nedskrivning 01.01	380	219	160
8	13	20	Årets avskrivning	32	18	14
0	-0	-0	Årets nedskrivning	1	0	1
-5	-73	-79	Avgang	-80	-75	-5
-	-	-	Tilgang datter	1	1	-
73	79	151	Akkumulert av- og nedskrivning 31.12	334	163	170
31	54	86	Balanseført verdi 31.12	212	72	139

Avskrivning

Med utgangspunkt i anskaffelseskost fratrukket eventuell restverdi avskrives eiendelene lineært over forventet levetid innenfor følgende rammer:

- Maskiner 3-5 år
- Inventar 5-10 år
- Teknisk anlegg 5-10 år
- Transportmidler 10 år
- Bygg og annen fast eiendom 25 år

Sikkerhetsstillelse

Konsernet har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Anskaffelseskost av avskrevne eiendeler

Anskaffelseskost av fullt ut avskrevne eiendeler som fortsatt er i bruk i banken i 2022 utgjør 107 millioner kroner (180 millioner).

Bruttoverdi av anleggsmidler som er midlertidig ute av drift

Konsernet har ikke vesentlige anleggsmidler som midlertidig er ute av drift per 31. desember 2022.

Note 33 - Leieavtaler

Regnskapsprinsipper

Identifisering av en leieavtale

Ved inngåelse av en kontrakt vurderer konsernet hvorvidt kontrakten er eller inneholder en leieavtale. En kontrakt er eller inneholder en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å ha kontroll med bruken av en identifisert eiendel i en periode i bytte mot et vederlag.

Konsernet som leietaker

Atskillelse av bestanddelene i en leiekontrakt

For kontrakter som utgjør eller inneholder en leieavtale, separerer konsernet leiekomponenter dersom det kan dra nytte av bruken av en underliggende eiendel enten alene eller sammen med andre ressurser som er lett tilgjengelige for konsernet, og den underliggende eiendelen verken er svært avhengig av eller tett forbundet med andre underliggende eiendeler i kontrakten. Konsernet regnskapsfører deretter hver enkelt leiekomponent i kontrakten som en leiekontrakt separat fra ikke-leiekomponenter i kontrakten.

Innregning av leieavtaler og innregningsunntak

På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregner konsernet en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteeiendel for alle sine leieavtaler, med unntak av følgende anvendte unntak:

- Kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller kortere)
- Eiendeler av lav verdi

For disse leieavtalene innregner konsernet leiebetalingene som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper.

Leieforpliktelser

Konsernet måler leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet til nåverdien av leiebetalingene som ikke betales på dette tidspunktet. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil (ikke vil) utøve denne opsjonen.

Leiebetalingene som inngår i målingen av leieforpliktelsen består av:

- Faste leiebetalinger (herunder i realiteten faste betalinger), minus eventuelle fordringer i form av leieinsentiver
- Variable leiebetalinger som er avhengige av en indeks eller en rentesats, første gang målt ved hjelp av indeksen eller rentesatsen på iverksettelsestidspunktet
- Beløp som forventes å komme til betaling for konsernet i henhold til restverdigarantier
- Utøvelseskursen for en kjøpsopsjon, dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen
- Betaling av bot for å si opp leieavtalen, dersom leieperioden gjenspeiler at konsernet vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen.

Leieforpliktelsen måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater.

Konsernet inkluderer ikke variable leiebetalinger i leieforpliktelsen. I stedet innregner konsernet disse variable leiekostnadene i resultatregnskapet. Konsernet presenterer leieforpliktelsen sammen med annen gjeld.

Bruksretteiendeler

Konsernet måler bruksretteiendeler til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall, justert for eventuelle nye målinger av leieforpliktelsen. Anskaffelseskost for bruksretteiendelene omfatter:

- Beløpet fra førstegangsmålingen av leieforpliktelsen
- Alle leiebetalinger ved eller før iverksettelsestidspunktet, minus eventuelle leieinsentiver mottatt
- Alle direkte utgifter til avtaleinngåelse påløpt konsernet
- Et anslag over utgiftene påløpt leietaker for demontering og fjerning av den underliggende eiendelen, gjenoppretting av stedet der enheten er plassert, eller gjenoppretting av den underliggende eiendelen til den stand som vilkårene i leieavtalen krever, med mindre disse utgiftene påløper under produksjonen av varene

Konsernet anvender avskrivningskravene i IAS 16 Eiendom, anlegg og utstyr ved avskrivning av bruksretteiendelen, bortsett fra at bruksretteiendelen avskrives fra iverksettelsestidspunktet fram til det som inntreffer først av slutten av leieperioden og slutten av bruksretteiendelenes utnyttbare levetid.

Konsernet anvender IAS 36 «Verdifall på eiendeler» for å fastslå om bruksretteiendelen er verdiforringet og for å regnskapsføre eventuelle påviste tap ved verdifall.

Konsernet som utleier

Atskillelse av bestanddelene i en leiekontrakt

For en kontrakt som inneholder en leiekomponent og en eller flere ytterligere leiekomponenter og ikke-leiekomponenter, fordeler konsernet vederlagene i kontrakten i henhold til prinsippene i IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder.

Klassifisering av leieavtaler

For kontrakter hvor konsernet er utleier, klassifiserer det hver av sine leieavtaler som enten en operasjonell leieavtale eller en finansiell leieavtale. En leieavtale klassifiseres som en finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører alle risikoer og fordeler forbundet med eierskap av en underliggende eiendel. En leieavtale klassifiseres som en operasjonell leieavtale dersom den ikke i det vesentlige overfører alle risikoer og fordeler forbundet med eierskap av en underliggende eiendel.

Konsernet som utleier har ingen finansielle leieavtaler.

Operasjonelle leieavtaler

For operasjonelle leieavtaler innregner konsernet leiebetalinger som andre inntekter, hovedsakelig lineært, med mindre et annet systematisk grunnlag bedre gjenspeiler det mønsteret der fordelene ved bruken av den underliggende eiendelen reduseres. Konsernet innregner utgifter som har påløpt ved opptjening av leieinntekten som en kostnad. Konsernet legger til direkte utgifter til avtaleinngåelse som påløper ved inngåelse av en operasjonell leieavtale, til den underliggende eiendelens balanseførte verdi og innregner disse utgiftene som en kostnad over leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

Innregning og diskonteringsrente

IFRS 16 viser til to ulike metoder for å fastsette diskonteringsrenten for leiebetalinger:

- Implisitt rente i leiekontrakten
- Leietakerens marginale lånerente, dersom den implisitte renten ikke enkelt kan fastsettes

Leiekontraktene som omfattes av IFRS 16 varierer med hensyn til løpetid og opsjonsstruktur. Videre må man gjøre forutsetninger på utgangsverdi av de underliggende eiendelene. Begge disse forholdene gjør en implisitt renteberegning mer komplisert enn en marginal lånerente-betraktning.

SpareBank 1 SMN har et rammeverk for mellomregning som skal gi et mest mulig korrekt bilde av hvordan ulike balanseposter, forretningsområder, segmenter eller regioner i banken bidrar til bankens lønnsomhet. Utgangspunktet for mellomregningsrentene er bankens historiske fundingkostnad. Konsernets fundingkostnad kan deles opp i en kostnad knyttet til senior usikret gjeld og en kostnad knyttet til kapital (fondsobligasjon og ansvarlig lån). Sistnevnte fundingkost skal, som annen egenkapital, fordeles på eiendeler ut fra risikovekter. Kostnaden knyttet til ansvarlig kapital (fondsobligasjon og ansvarlig lån) fremkommer da som et ytterligere tillegg på mellomregning på utlån.

Banken har også indirekte likviditetskostnader knyttet til likviditetsreserver. Dette er reserver banken er pålagt å holde av myndighetene, samt reserver av overskuddslikviditet som banken holder i kortere perioder. Likviditetsreservene har en betydelig negativ avkastning målt mot bankens fundingkostnad. Denne kostnaden fordeles på balanseposter som skaper behov for likviditetsreserver, og fremkommer som et fradrag på mellomregning på innskudd og et tillegg på utlån.

Mellomregningsrente= Fundingkostnad (CoF) + tillegg for likviditetsreservekostnad + tillegg for kapitalkostnad

I mellomregningen fordeles bankens likviditetskostnad eller fundingkostnad på aktiva og passiva, og benyttes aktivt i internregnskapet. Mellomregningen er dermed et godt etablert verktøy i styringen av banken, og oppdateres jevnlig.

Mellomregningsrenten for en eiendel med tilsvarende underliggende, i dette tilfellet næringseiendom, vil derfor være en god representasjon av den marginale lånerenten. Denne diskonteringsrenten vil inkludere de vesentlige tillegg til fundingkostnaden, som gir et mer korrekt bilde av alternativkostnaden for banken. Denne rentesatsen er brukt som diskonteringsrentesats for konsernets leieavtaler som faller under IFRS 16. For 2022 er det lagt inn en diskonteringsrente på 2,05 prosent.

Retten til bruk eiendelen klassifiseres som anleggsmidler i balansen, mens leieforpliktelsen klassifiseres som annen gjeld.

Det alt vesentligste av SMN-konsernets leieforpliktelse knytter seg til leieavtaler for kontorer.

Morbank			Konsern	
2021	2022	Bruksretteiendeler	2022	2021
397	398	Anskaffelseskost 1. januar	568	636
2	14	Tilgang av bruksretteiendeler	54	115
-2	0	Avhendinger	2	-79
1	4	Overføringer og reklassifiseringer	5	9
398	417	Anskaffelseskost 31. desember	629	681
99	146	Akkumulerte av-og nedskrivninger 1. januar	214	166
52	49	Avskrivninger	90	93
-6	0	Avhendinger	0	-38
146	194	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31. desember	304	221
253	223	Balansført verdi av bruksretteiendeler 31. desember	325	460
Leieforpliktelser				
2021	2022	Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger	2022	2021
55	58	Mindre enn 1 år	88	99
52	49	1-2 år	75	92
44	47	2-3 år	69	78
42	44	3-4 år	59	73
40	40	4-5 år	56	68
207	182	Mer enn 5 år	258	289
440	421	Totale udiskonterte leieforpliktelser 31. desember	604	698
Endringer i leieforpliktelser				
303	262	Ved førstegangsanvendelse 1. januar	368	480
6	18	Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	58	86
-46	-48	Betaling av hovedstol	-87	-89
-8	-7	Betaling av renter	-9	-7
8	7	Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	9	7
		Andre endringer	1	-2
262	233	Totale leieforpliktelser 31. desember	338	476
50	50	Kortsiktige leieforpliktelser (note 37)	56	59
213	183	Langsikige leieforpliktelser (note 37)	282	416
-45	-48	Netto kontantstrøm fra leieforpliktelser	-96	-86
Andre leiekostnader innregnet i resultatet				
15	17	Variable leiebetalinger kostnadsført i perioden	20	26
4	2	Driftskostnader i perioden knyttet til kortsiktige leieavtaler (inkludert kortsiktige leieavtaler av lav verdi)	5	7
	0	Driftskostnader i perioden knyttet til eiendeler av lav verdi (ekskludert kortsiktige leieavtaler over)	0	0
19	19	Totale leiekostnader inkludert i andre driftskostnader	25	33

Note 34 - Øvrige eiendeler

Morbank			Konsern	
31.12.2021	31.12.2022	(mill. kr)	31.12.2022	31.12.2021
3	-	Utsatt skattefordel	5	90
84	117	Varige driftsmidler	232	210
253	223	Bruksrett eiendom	325	460
152	87	Opptjente ikke motatte inntekter	104	186
20	262	Fordringer verdipapirer	262	300
62	240	Pensjonsmidler	240	62
508	1.164	Andre eiendeler	1.387	752
1.082	2.092	Sum øvrige eiendeler	2.555	2.062

Note 35 - Innskudd fra og gjeld til kunder

Regnskapsprinsipp

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost

Morbank			Konsern	
31.12.21	31.12.22	Innskudd fra og gjeld til kunder (mill. kr)	31.12.22	31.12.21
84.984	88.068	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	87.380	84.244
27.044	34.632	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	34.630	27.042
112.028	122.699	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	122.010	111.286
0,5 %	1,3 %	Gjennomsnittlig rente	1,3 %	0,5 %

Av totale innskudd utgjør fastrenteinnskudd 4,0 prosent (2,2 prosent i 2021).

31.12.21	31.12.22	Innskudd fordelt på sektor og næring	31.12.22	31.12.21
44.589	48.316	Lønnstakere o.l.	48.316	44.589
16.826	21.690	Offentlig forvaltning	21.690	16.826
1.958	2.159	Jordbruk og skogbruk	2.159	1.958
991	1.366	Fiske og fangst	1.366	991
1.050	644	Havbruk	644	1.050
2.562	2.881	Industri og bergverk	2.881	2.562
5.535	5.534	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	5.534	5.535
6.649	6.065	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	6.065	6.649
1.006	1.198	Sjøfart og offshore	1.198	1.006
5.692	5.645	Eiendomsdrift	5.577	5.635
11.469	13.036	Forretningsmessig tjenesteyting og lignende	13.036	11.469
9.247	9.364	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	8.856	8.750
4.453	4.800	Øvrige sektorer	4.687	4.267
112.028	122.699	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	122.010	111.286

31.12.21	31.12.22	Innskudd fordelt på geografiske områder	31.12.22	31.12.21
73.210	77.655	Trøndelag	77.047	72.550
18.396	19.425	Møre og Romsdal	19.425	18.396
1.446	1.894	Nordland	1.894	1.446
8.989	9.431	Oslo	9.349	8.908
9.247	11.621	Landet for øvrig	11.621	9.247
740	2.673	Utlandet	2.673	740
112.028	122.699	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	122.010	111.286

Note 36 - Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Regnskapsprinsipper

Utstedt verdipapirgjeld (seniorlån) måles til amortisert kost eller som finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer innregnet over resultatet. Som hovedregel benyttes sikringsbokføring (virkelig verdi sikring) ved utstedelse av obligasjonsgjeld med fast rente. Ved sikring er det en entydig, direkte og dokumentert sammenheng mellom verdiendringer på sikringsobjektet (innlånet) og sikringsinstrumentet (rentederivat). For sikringsobjektet regnskapsføres endringer i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen som et tillegg eller fradrag i balanseført verdipapirgjeld og resultatføres under «Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser». Sikringsinstrumentene vurderes til virkelig verdi og endringene i virkelig verdi resultatføres på samme resultatlinje som sikringsobjektene. Gjeld ved utstedelse av verdipapirer presenteres inklusiv påløpte renter. Se note 29 for en mer utførlig beskrivelse av sikringsbokføring.

Morbank			Konsern	
31.12.21	31.12.22	(mill. kr)	31.12.22	31.12.21
36.824	40.392	Obligasjonsgjeld	40.392	36.824
3.508	7.082	Senior non preferred	7.082	3.508
40.332	47.474	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer	47.474	40.332
0,3 %	0,0 %	Gjennomsnittlig rente sertifikater	0,0 %	0,3 %
0,9 %	1,3 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld	1,3 %	0,9 %
1,3 %	2,7 %	Gjennomsnittlig rente senior non preferred	2,7 %	1,3 %

31.12.21	31.12.22	Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt ^{1) 2)}	31.12.22	31.12.21
6.395	-	2022	-	6.395
9.069	8.807	2023	8.807	9.069
3.600	4.497	2024	4.497	3.600
2.750	8.512	2025	8.512	2.750
9.230	9.512	2026	9.512	9.230
2.000	6.424	2027	6.424	2.000
5.129	9.649	2028	9.649	5.129
500	505	2029	505	500
100	105	2030	105	100
299	316	2031	316	299
249	263	2032	263	249
299	316	2033	316	299
149	158	2034	158	149
259	274	2035	274	259
279	295	2044	295	279
17	-93	Valutaagio	-93	17
-169	-2.344	Over og underkurs, markedsverdi strukturerte obligasjoner	-2.344	-169
178	280	Påløpte renter	280	178
40.332	47.474	Sum verdipapirgjeld	47.474	40.332

¹⁾ Forfallstidspunkt er endelig forfall, ikke call-dato

²⁾ Fratrukket egne obligasjoner. Sum nominell egenbeholdning 31. desember 2022 73 millioner kroner (ingen egenbeholdning i 2021)

31.12.21	31.12.22	Verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	31.12.22	31.12.21
15.769	21.554	NOK	21.554	15.769
22.871	22.255	EUR	22.255	24.257
1.692	3.665	Øvrige	3.665	2.647
40.332	47.474	Sum verdipapirgjeld	47.474	42.673

Morbank og konsern

Endring i verdipapirgjeld	31.12.22	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.21
Obligasjonsgjeld	42.532	12.594	6.613	-254	36.805
Senior non preferred	7.100	3.600	-	-	3.500
Verdijusteringer	-2.438	-	-	-2.286	-152
Påløpte renter	280	-	-	102	178
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	47.474	16.194	6.613	-2.438	40.332

Endring i verdipapirgjeld	31.12.21	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.20
Sertifikatgjeld	-	-	368	28	341
Obligasjonsgjeld	36.805	5.367	6.653	-1.727	39.819
Senior non preferred	3.500	2.500	-	-	1.000
Verdijusteringer	-152	-	-	-721	569
Påløpte renter	178	-	-	-13	191
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	40.332	7.867	7.021	-2.434	41.920

Note 37 - Annen gjeld og forpliktelse

Morbank			Konsern	
31.12.21	31.12.22	Annen gjeld og balanseført forpliktelse (mill. kr)	31.12.22	31.12.21
-	72	Utsatt skatt	127	56
513	611	Betalbar skatt	705	583
12	13	Formuesskatt	13	12
118	97	Tidsavgrensninger	388	774
347	427	Avsetninger	427	347
78	66	Tapsavsetninger garantier og ubenyttede kreditter	66	78
8	6	Pensjonsforpliktelser	6	8
262	233	Leieforpliktelse	339	476
84	97	Trasseringsgjeld	97	84
92	73	Leverandørgjeld	116	150
157	176	Gjeld verdipapirer	176	351
-	-	Egenkapitalinstrumenter	0	31
185	196	Annen gjeld	265	266
1.855	2.067	Sum annen gjeld og balanseført forpliktelse	2.725	3.215
		Andre forpliktelser ikke balanseført		
3.467	4.461	Kredittrammer, trading	4.461	3.484
-	-	Øvrige forpliktelser	44	240
3.467	4.461	Sum andre forpliktelser	4.505	3.723
5.324	6.529	Totale forpliktelser	7.230	6.940

Pantstillelser

SpareBank 1 SMN ble fra 1. mars 2017 i henhold til EMIR pålagt å ha en CSA-avtale med daglig utveksling av marginsikkerhet mv. med alle finansielle motparter som banken handler med hjemhørende (blant annet) i et EU-land.

Emir-forordningen regulerer OTC-derivater og innebærer blant annet at SpareBank 1 SMN er pålagt å cleare visse derivattransaksjoner gjennom en sentral motpart (Central counterparty). Dette gjelder hovedsakelig rentederivater i norske kroner og euro. Derivater cleares gjennom London Clearing House som sentral motpart hvor sikkerheten per i dag kun er kontanter. SpareBank 1 SMN er ikke direkte medlem i London Clearing House, men har inngått avtale med Commerzbank og SEB som clearingbroker. Forpliktelsen er presentert brutto i tabellen.

SpareBank 1 Markets clearer ordinære aksjehandler utført på Oslo Børs gjennom CCP oppgjør. Selskapet er Direct Clearing Member på SIX X-Clear. Selskapet stiller kontanter som sikkerhet for den daglige margineringen. Clearing av norske børsnoterte derivater skjer hos LCH.

SpareBank 1 SMN er registrert som GCM på NASDAQ OMX Clearing AB. Banken tilbyr kunder clearingrepresentasjon knyttet til kundens handel av strøm- og laksederivater på NASDAQ OMX Oslo ASA og Fish Pool ASA. Clearingrepresentasjon innebærer at banken trer inn i kundens sted som motpart overfor NASDAQ OMX Clearing AB og blir forpliktet overfor NASDAQ til å stille marginsikkerhet og å gjennomføre oppgjør av kontrakter og betale gebyrer. Kundene vil for bankens eksponering stille sikkerheter bestående av kontantdepot og/eller pant i eiendeler.

Morbank			Konsern			
Kontanter	Verdipapir	Sum	Pantstillelser	Sum	Verdipapir	Kontanter
3.089	-	3.089	Pantstillelse 31.12.22	3.089	-	3.089
3.811	-	3.811	Tilhørende forpliktelse 31.12.22	3.811	-	3.811
888	-	888	Pantstillelse 31.12.21	2.373	-	2.373
1.918	-	1.918	Tilhørende forpliktelse 31.12.21	2.746	-	2.746

Pågående rettstvister

SpareBank 1 SMN Konsernet er ikke part i rettstvister som vurderes til å få vesentlig betydning for konsernets økonomiske stilling. Det kan likevel nevnes at SpareBank 1 SMN indirekte er i tvist med Tieto Evry vedrørende vederlag for leveranser. Det er ikke foretatt tapsavsetninger per 31. desember 2022.

Avsetninger

Konsernet har gjort avsetninger for pensjonsforpliktelser (se note 22), tap på garantier (se note 10), restruktureringskostnader og gavefond. Avsetning for restruktureringskostnader er gjort med bakgrunn i nedbemanningsplan. Avsetning til gavefond er den delen av tidligere års overskudd som skal deles ut til allmenntilgode formål. Mer om dette i avsnittet Samfunnsansvar.

Morbank/konsern (mill. kr)	Pensjons- forpliktelser	Restrukturerings- kostnader	Gavefond
Balanseført verdi 1.1.22	8	33	314
Ekstra avsetninger foretatt i perioden	-	-	250
Beløp som er benyttet i perioden	-	-31	-139
Ubenyttede beløp som er reversert i perioden	-	-	-
Økningen i løpet av perioden i det diskonterte beløpet som oppstår over tid, samt virkningen av eventuelle endringer i diskonteringsrenten	-	-	-
Andre bevegelser	-2	-	-
Balanseført verdi 31.12.22	6	1	425

Morbank/konsern (mill. kr)	Pensjons- forpliktelser	Restrukturerings- kostnader	Gavefond
Balanseført verdi 1.1.21	10	83	217
Ekstra avsetninger foretatt i perioden	-	-	200
Beløp som er benyttet i perioden	-	-50	-103
Ubenyttede beløp som er reversert i perioden	-	-	-
Økningen i løpet av perioden i det diskonterte beløpet som oppstår over tid, samt virkningen av eventuelle endringer i diskonteringsrenten	-	-	-
Andre bevegelser	-2	-	-
Balanseført verdi 31.12.21	8	33	314

Note 38 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån

Regnskapsprinsipp

Ansvarlige lån måles til amortisert kost som andre langsiktige lån. Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. En fondsobligasjon er en obligasjon med en pålydende rente, men banken har under nærmere gitte vilkår ikke plikt til å betale ut renter, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjoner er klassifisert som hybridkapital under egenkapital da disse ikke tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Obligasjonene er evigvarende og SpareBank 1 SMN har rett til å ikke betale renter til investorene. Rentene presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen. Se også nærmere beskrivelse i note 3. Behandling av ansvarlige lån og fondsobligasjoner i beregningen av konsernets kapitaldekning er omtalt i note 5 Kapitaldekning og kapitalstyring.

Morbank			Konsern	
31.12.21	31.12.22	(mill. kr)	31.12.22	31.12.21
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital				
-	-	2026 SpareBank 1 Finans Midt-Norge 16/26	43	43
250	250	2028 flytende rente NOK (Call 2023)	250	250
500	500	2028 flytende rente NOK (Call 2023)	500	500
250	250	2029 flytende rente NOK (Call 2024)	250	250
-	1.000	2032 flytende rente NOK (Call 2027)	1.000	-
3	15	Påløpte renter	16	3
1.753	2.015	Sum tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	2.058	1.796
1,9 %	3,2 %	Gjennomsnittlig rente NOK	3,2 %	1,9 %
Hybridkapital				
-	-	5/99 SpareBank 1 Finans Midt-Norge flytende rente NOK (Call 2022)	43	43
300	76	5/99 flytende rente NOK (Call 2023)	76	300
300	300	5/99 flytende rente NOK (Call 2023)	300	300
200	200	5/99 flytende rente NOK (Call 2023)	200	200
250	250	5/99 flytende rente NOK (Call 2024)	250	250
200	200	7/99 fast rente 5,0 % NOK (Call 2025) ^{*)}	200	200
-	500	5/99 flytende rente NOK (Call 2027)	500	-
-	200	5/99 flytende rente NOK (Call 2027)	200	-
1.250	1.726	Sum hybridkapital	1.769	1.293
3,8 %	4,6 %	Gjennomsnittlig rente NOK	4,6 %	3,8 %

^{*)} Fastrentefinansieringen er gjort om til flytende rente ved bruk av rentebytteavtaler

Konsern

	31.12.22	Emittert - nominell verdi	Forfalt/ innløst- nominell verdi	Valuta- endringer og over-/ underkurs	31.12.21
Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån					
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, NOK	2.043	1.000	750	-	1.793
Påløpte renter	16	-	-	13	3
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	2.058	1.000	750	13	1.796

	31.12.22	Emittert - nominell verdi	Forfalt/ innløst- nominell verdi	Valuta- endringer og over- underkurs	31.12.21
Endringer i hybridkapital					
Fondsobligasjonslån, NOK	1.769	700	224	-	1.293
Sum hybridkapital	1.769	700	224	-	1.293

	31.12.21	Emittert - nominell verdi	Forfalt/ innløst- nominell verdi	Valuta- endringer og over- underkurs	31.12.20
Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån					
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, NOK	1.793	-	-	-	1.793
Verdijusteringer	-	-	-	-	-
Påløpte renter	3	-	-	0	3
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	1.796	-	-	0	1.795

	31.12.21	Emittert - nominell verdi	Forfalt/ innløst- nominell verdi	Valuta- endringer og over- underkurs	31.12.20
Endringer i hybridkapital					
Fondsobligasjonslån, NOK	1.293	-	-	-	1.293
Sum hybridkapital	1.293	-	-	-	1.293

Note 39 - Investering i eierinteresser

Regnskapsprinsipper

Tilknyttet foretak

Tilknyttet foretak er foretak der banken har betydelig innflytelse. Normalt er det betydelig innflytelse når banken har en eierandel på 20 prosent eller mer. Tilknyttede foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Investeringen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost og justeres deretter for endring i bankens andel av nettoeiendelene til det tilknyttede foretaket. Banken resultatfører sin andel av resultatet i det tilknyttede foretaket. I morbankens regnskap regnskapsføres tilknyttede foretak til kostmetoden.

Felleskontrollert virksomhet

Etter IFRS 11 skal investeringer i felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. SpareBank 1 SMN har vurdert sine felleskontrollerte ordninger og kommet til at de er felleskontrollerte virksomheter. Felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden i Konsernet og kostmetoden i selskapsregnskapet. Ved bruk av egenkapitalmetoden regnskapsføres felleskontrollerte virksomheter opprinnelig til anskaffelseskost. Deretter reguleres det balanseførte beløpet for å innregne andelen av resultater etter kjøpet, samt andel av utvidet resultat. Når konsernets andel av tap i en felleskontrollert virksomhet overstiger balanseført beløp (inkludert andre langsiktige investeringer som i realiteten er en del av Konsernets nettoinvestering i virksomheten) innregnes ikke ytterligere tap, med mindre det er pådratt forpliktelser eller det er gjennomført utbetalinger på vegne av de felleskontrollerte virksomhetene. Urealisert gevinst på transaksjoner mellom Konsernet og dets felleskontrollerte virksomheter elimineres i henhold til eierandelen i virksomheten. Urealiserte tap elimineres også med mindre transaksjonen gir bevis for et verdifall på den overførte eiendelen. Beløp rapportert fra felleskontrollerte virksomheter omarbeides om nødvendig for å sikre sammenfall med regnskapsprinsippene til Konsernet.

Anleggsmidler holdt for salg og avvirket virksomhet

Eiendeler som bankens styre har besluttet skal selges, blir behandlet etter IFRS 5 dersom det er svært sannsynlig at eiendelen vil bli solgt innen 12 måneder. Denne typen eiendeler er i hovedsak overtatte eiendeler i forbindelse med tapsengasjement samt investering i datterselskap holdt for salg. Anleggsmidler og grupper av anleggsmidler og gjeld klassifisert som holdt for salg måles til den laveste verdien av tidligere balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader. Resultat fra slik virksomhet samt tilhørende eiendeler og gjeld, presenteres på egen linje som holdt for salg.

Firma	Org.nr	Forretningskontor	Eierandel i prosent
Investering i datterselskaper			
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	936159419	Trondheim	87,0
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	936285066	Trondheim	88,7
SpareBank 1 Invest	990961867	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	938521549	Trondheim	54,3
SpareBank 1 SMN Kvartalet	990283443	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Bygget Steinkjer	934352718	Trondheim	100,0
St. Olavs Plass	999263380	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Bilplan	979945108	Trondheim	100,0
Aksjer eid av datter- og datterdatterselskaper			
GMA Invest	994469096	Trondheim	100,0
Sentrumsgården	975856828	Leksvik	35,3
Aqua Venture	891165102	Trondheim	37,6
Omega-3 Invest	996814262	Namsos	33,6
Tjeldbergodden Utvikling	979615361	Aure	23,0
Grilstad Marina	991340475	Trondheim	35,0
GMN 6	994254707	Trondheim	30,0
GMN 51	996534316	Trondheim	30,0
GMN 52	996534413	Trondheim	30,0
GMN 53	996534502	Trondheim	30,0
Grilstad N8 AS	926281070	Trondheim	35,0
Brauten Eiendom	917066221	Trondheim	100,0
Info-Regnskap	843551882	Trondheim	100,0
Lom Regnskap	929019679	Lom	100,0
Regnskapsforum	964276390	Trondheim	100,0
Leksvik Regnskapskontor	980491064	Leksvik	50,0
SpareBank 1 Mobilitet Holding	927249960	Hamar	30,7
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
SpareBank 1 Gruppen	975966372	Tromsø	19,5
SpareBank 1 Utvikling	986401598	Oslo	18,0
Investeringer i tilknyttede selskaper			
SpareBank 1 Boligkreditt	988738387	Stavanger	22,6
BN Bank	914864445	Trondheim	35,0
SpareBank 1 Næringskreditt	894111232	Stavanger	16,3
SpareBank 1 Kreditt	975966453	Trondheim	18,7
SpareBank 1 Betaling	919116749	Oslo	20,8
SpareBank 1 Gjeldsinformasjon	924911719	Oslo	16,9
SpareBank 1 Forvaltning	925239690	Oslo	19,6
SpareBank 1 Kundepleie	927467380	Trondheim	26,7
Investering i selskaper holdt for salg			
Mavi XV	890899552	Trondheim	100,0
Mavi XXIX	827074462	Trondheim	100,0
Byscenen Kongensgt 19	992237899	Trondheim	94,0
Bjerkeløkkja	998534976	Oppdal	95,0
SpareBank 1 Markets	992999101	Oslo	66,7
SpareBank 1 Markets Prosjekt 1	918280227	Oslo	100,0
SPG Corporate Finance	995654377	Oslo	25,0
SpareBank 1 Capital Markets		New York	100,0

Aksjer i datterselskaper morbank

Investeringen er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet. Sum kostnader er inkludert skattekostnad. Bokført verdi av datterselskaper i tabellene under er morbankens bokførte verdi. Resultatkolonnen viser selskapets årsresultat.

2022 (mill. kr)	Selskapets aksjekapital (1.000 kr)	Antall aksjer	Pålydende verdi (1.000 kr)	Eiendeler	Gjeld	EK	IKE av EK *)	Sum inntekter	Sum kostnader	Resultat	IKE av res. *)	Bokført 31.12
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	1.050.000	57.015	18,4	12.198	10.728	1.470	617	353	212	140	62	671
Sum investeringer i kredittinstitusjoner												671
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	105.960	4.788	22,1	420	162	258	34	429	382	47	6	189
SpareBank 1 SMN Kvartalet	30.200	30.200	1,0	104	18	86	0	18	14	4	-	126
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	20.349	211	96,4	635	196	438	50	547	472	75	9	298
SpareBank 1 Invest	457.280	914.560	0,5	750	29	721	-	53	2	51	-	540
SpareBank 1 Bygget Steinkjer	1.000	100	10,0	36	0	36	-	0	-1	1	-	40
St. Olavs Plass	1.000	100.000	0,0	53	1	52	-	3	2	1	-	50
SpareBank 1 Bilplan	5.769	41.206	0,1	8	0	8	-	0	0	0	-	9
Sum investering i andre datterselskaper												1.252
Sum investeringer i konsernselskap morbank												1.924

*) IKE : Ikke-kontrollerende eier-interesser

2021 (mill. kr)	Selskapets aksjekapital (1.000 kr)	Antall aksjer	Pålydende verdi (1.000 kr)	Eiendeler	Gjeld	EK	IKE av EK *)	Sum inntekter	Sum kostnader	Resultat	IKE av res. *)	Bokført 31.12
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	1.000.000	56.300	17,8	10.372	8.893	1.479	595	364	179	185	81	666
Sum investeringer i kredittinstitusjoner												666
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	105.960	4.788	22,1	436	168	267	35	453	396	58	8	189
SpareBank 1 SMN Kvartalet	30.200	30.200	1,0	101	16	85	-	9	6	3	-	126
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	20.349	211	96,4	625	198	428	48	522	456	66	8	298
SpareBank 1 Invest	457.280	914.560	0,5	717	47	670	-	194	6	188	-	540
SpareBank 1 Bygget Steinkjer	1.000	100	10,0	36	1	36	-	0	-1	1	-	40
St. Olavs Plass	1.000	100.000	0,0	51	0	51	-	2	3	0	-	50
SpareBank 1 Bilplan	5.769	41.206	0,1	8	0	8	-	0	0	0	-	9
SpareBank 1 Markets	529.221	2.113.736	0,3	2.820	1.881	994	313	887	679	208	69	456
Sum investering i andre datterselskaper												1.708
Sum investeringer i konsernselskap morbank												2.374

*) IKE : Ikke-kontrollerende eier-interesser

Utbytte fra datterselskap

(Mill. kr)	2022	2021
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	102	76
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	49	34
SpareBank 1 Markets	139	100
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	57	74
SpareBank 1 SMN Invest	-	18
SpareBank 1 SMN Kvartalet	3	4
St. Olavs Plass 1 SMN	-	2
Sparebank 1 Bygget Steinkjer	1	1
Sum utbytte	350	309

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i selskapsregnskapet. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

Morbank			Konsern	
2021	2022 (mill. kr)		2022	2021
4.933	4.590	Balanseført verdi per 1.1.	7.384	7.324
-341	473	Tilgang/avgang	487	-228
-2	0	Nedskrivning	0	-30
0	-	EK-føringer	59	25
0	-	Resultatandel	442	711
0	-	Utbetalt utbytte	-297	-418
4.590	5.063	Balanseført verdi per 31.12	8.075	7.384

Spesifikasjon av årets endring på konsern	Tilgang /avgang	EK-endring
SpareBank 1 Gruppen	-	-5
SpareBank 1 Boligkreditt	196	103
SpareBank 1 Næringskreditt	71	-4
SpareBank 1 Kreditt	71	6
Sparebank 1 Betaling	79	1
BN Bank	-	1
SpareBank 1 Forvaltning	55	-3
Øvrige selskap	15	-39
Sum	487	59

Utbytte fra investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet (mill. kr)

	2022	2021
SpareBank 1 Gruppen	137	366
SpareBank 1 Boligkreditt	16	18
BN Bank	70	-
SpareBank 1 Næringskreditt	1	20
SpareBank 1 Kreditt		14
SpareBank 1 Forvaltning	72	-
Sum utbytte fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	297	418

Konsernets eierandeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tabellene nedenfor inneholder selskaps- eller konsernregnskapstall hundre prosent andel, med unntak av resultatandel som oppgis som SMN-konsernets andel. Badwill og amortiseringseffekter knyttet til oppkjøp er inkludert i resultatandelen. Bokført verdi er konsernverdi i SMN-konsernet.

2022 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Bokført verdi 31.12	Antall aksjer
SpareBank 1 Gruppen	121.397	106.592	19.319	18.123	175	2.208	420.498
SpareBank 1 Boligkreditt	287.957	275.138	107	62	1	2.696	17.635.629
SpareBank 1 Næringskreditt	11.615	9.565	47	27	3	333	2.640.198
SpareBank 1 Kreditt	7.159	5.890	351	304	9	283	751.377
Sparebank 1 Betaling	1.251	0	-	3	13	260	5.711.159
BN Bank	44.998	39.499	1.128	533	203	1.812	4.943.072
SpareBank 1 Forvaltning	1.523	696	709	538	33	162	722.575
Øvrige selskaper					4	322	
Sum					442	8.075	

2021 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Bokført verdi 31.12	Antall aksjer
SpareBank 1 Gruppen	124.215	109.076	38.441	35.192	471	2.175	420.498
SpareBank 1 Boligkreditt	258.239	245.820	155	48	16	2.412	16.325.637
SpareBank 1 Næringskreditt	11.473	9.399	69	24	7	265	2.074.836
SpareBank 1 Kreditt	5.855	4.826	438	371	13	197	553.058
SpareBank 1 Betaling	778	3	-	69	-15	167	4.298.503
BN Bank	41.875	36.859	899	421	164	1.678	4.943.072
Øvrige selskaper						49	491
Sum					705	7.384	

Selskaper holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Investeringene bokføres til virkelig verdi i morbankens regnskap, og klassifiseres som holdt for salg.

Fra fjerde kvartal 2022 er datterselskapet SpareBank1 Markets klassifisert som holdt for salg. 22. juni 2022 meldte SpareBank 1 SMN at SpareBank 1 Markets styrker satsningen innenfor kapitalmarkedet og får SpareBank1 SR-Bank og SpareBank1 Nord-Norge som store eiere. SpareBank 1 SR-Bank og SpareBank1 Nord-Norge overdrar sin markets-virksomhet til SpareBank 1 Markets, og kjøper seg i tillegg opp i selskapet i form av et kontantvederlag. Etter gjennomføringen av transaksjonen vil SpareBank 1 SMN eie 39,4% og SpareBank 1 Markets vil behandles som et tilknyttet selskap. Transaksjonen er avhengig av godkjenning fra Finanstilsynet og Konkurransetilsynet, og er planlagt gjennomført andre kvartal 2023.

2022 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Eierandel
Mavi XV AS konsern	75	30	12	11	-0	100 %
SpareBank 1 Markets	1.844	1.063	780	601	179	67 %
Sum Holdt for salg	1.919	1.093	791	612	179	

2021 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Eierandel
Mavi XV AS konsern	59	1	10	11	-1	100 %
Sparebank 1 Kapitalforvaltning	-	-	36	26	10	
Sum holdt for salg	59	1	46	37	10	

Note 40 - Oppkjøp av virksomheter og virksomhetssammenslutning

Generelt

Ved oppkjøp av selskaper utarbeides oppkjøpsanalyse i samsvar med IFRS 3 hvor identifiserbare eiendeler og forpliktelser vurderes til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet.

Oppkjøp av regnskapskontor

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN har i 2022 overtatt samtlige aksjer i Lom Regnskap AS, Regnskapsforum AS og Info-Regnskap AS . Selskapene innfusjoneres og integreres fullt ut i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN AS fra 2023.

Kjøøy Regnskap AS, Experto Credite Holding AS og Lesjar Regnskap og Rådgivning er innfusjonert i 2022.

Det er utarbeidet oppkjøpsanalyser i samsvar med IFRS 3 hvor identifiserbare eiendeler og forpliktelser er vurdert til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Forskjellen mellom konsernets anskaffelseskost og bokført verdi av netto eiendeler er allokert til goodwill.

Note 41 - Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Med nærstående parter menes her datterselskaper, tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og selskaper holdt for salg hvor morbanken har betydelig innflytelse. I tillegg medregnes SpareBank 1 SMN Pensjonskasse og selskaper eid av morbankens personlige nærstående. Morbankens mellomværende med ansatte og medlemmer av styret vises i note 8 utlån til og fordringer på kunder samt i lederlønnsrapport publisert på smn.no. Inngående balanse kan avvike fra utgående balanse året før da utgående balanse kan inkludere selskaper som i løpet av regnskapsåret er kommet til som bankens nærstående.

Lån (mill. kr)	Datterselskaper		Øvrige nærstående selskaper	
	2022	2021	2022	2021
Lån utestående pr 1.1	8.670	8.508	4.622	4.643
Lån innvilget i perioden	1.703	1.014	332	98
Tilbakebetaling	23	852	332	111
Lån per 31.12	10.350	8.670	4.622	4.629
Renteinntekter	235	108	48	6
Obligasjoner og ansvarlige lån pr. 31.12	155	157	945	614
Innskudd (mill. kr)				
Innskudd per 1.1	1.426	1.445	1.225	2.037
Nye innskudd i perioden	52.956	51.267	78.579	425.269
Uttak	52.340	51.286	78.694	426.062
Innskudd per 31.12	2.042	1.426	1.110	1.244
Rentekostnader	22	9	21	3
Verdipapirhandel	134	148	-	-
Provisjonsinntekt SpareBank 1 Boligkreditt	-	-	255	449
Provisjonsinntekt SpareBank 1 Næringskreditt	-	-	16	14
Utstedte garantier og kausjonsansvar	6	6	20	20

Lån og innskudd

Alle lån og innskudd for nærstående parter er bokført i morbanken.

Handel med verdipapirer

SpareBank 1 SMNs finansavdeling og SpareBank 1 Markets, via utkontrahert virksomhet, utfører et betydelig antall transaksjoner med bankens nærstående selskaper. Det gjøres løpende transaksjoner innenfor rente- og valutaområdet, betalingsformidling, obligasjonshandel mv. Disse inngår som en del av den ordinære bankdrift og alle avtaler er inngått på markedsmessige vilkår. Rapporterte tall i tabellen ovenfor inkluderer nettoinvestering i derivater, kjøp og salg av obligasjoner og deposit.

Andre transaksjoner

SpareBank 1 SMN har inngått leveranseavtaler med flere nærstående selskaper for å sikre ordinær bankdrift og videreutvikling av SpareBank 1-alliansen. Dette omfatter utvikling av datatekniske løsninger i alliansesamarbeidet, provisjoner fra forsikrings- og spareprodukter, administrative tjenester, leie av lokaler mv. Avtalene er vurdert å være på markedsmessige vilkår. I tillegg deltar banken i kapitalforhøyelser i nærstående selskaper, se note 39 om investering i eierinteresser.

Note 42 - Eierandelskapital- og eierstruktur

Eierandelskapital

Bankens eierandelskapital utgjør 2.596.728.860 kroner fordelt på 129 836 443 egenkapitalbevis, hvert pålydende 20,00 kroner. Per 31. desember 2022 var det 17 007 egenkapitalbevisiere (14 754 per 31. desember 2021).

Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte (i hele kroner):

År	Endring	Endring i eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
1991	Rettet emisjon	525.000.000	525.000.000	5.250.000
1992	Rettet emisjon	75.000.000	600.000.000	6.000.000
2000	Ansatt emisjon	5.309.900	605.309.900	6.053.099
2001	Ansatt emisjon	4.633.300	609.943.200	6.099.432
2002	Ansatt emisjon	4.862.800	614.806.000	6.148.060
2004	Fondsemisjon	153.701.500	768.507.500	7.685.075
2005	Rettet emisjon	217.424.200	985.931.700	9.859.317
2005	Ansatt emisjon	23.850.000	1.009.781.700	10.097.817
2005	Splitt	-	1.009.781.700	40.391.268
2005	Fortrinnsemisjon	252.445.425	1.262.227.125	50.489.085
2007	Utbytteemisjon	81.752.950	1.343.980.075	53.752.203
2007	Ansatt emisjon	5.420.000	1.349.400.075	53.976.003
2008	Utbytteemisjon	90.693.625	1.440.093.700	57.603.748
2008	Ansatt emisjon	6.451.450	1.446.545.150	57.861.806
2009	Fondsemisjon	289.309.025	1.735.854.175	69.434.167
2010	Ansatt emisjon	12.695.300	1.748.549.475	69.941.979
2010	Fortrinnsemisjon	624.082.675	2.372.632.150	94.905.286
2011	Fortrinnsemisjon	625.000	2.373.257.150	94.930.286
2012	Nedsettelse av pålydende	-474.651.430	1.898.605.720	94.930.286
2012	Fortrinnsemisjon	569.543.400	2.468.149.120	123.407.456
2012	Ansatt emisjon	16.220.200	2.484.369.320	124.218.466
2012	Rettet emisjon	112.359.540	2.596.728.860	129.836.443

20 største eiere 31.12.2022	Antall	Andel
Sparebankstiftelsen SMN	3.965.391	3,05 %
VPF Odin Norge	3.188.662	2,46 %
VPF Alfred Berg Gambak	2.987.707	2,30 %
State Street Bank and Trust Comp (nominee)	2.903.393	2,24 %
VPF Pareto Aksje Norge	2.761.418	2,13 %
Danske Invest Norske aksjer institusjon II.	2.738.645	2,11 %
State Street Bank and Trust Comp (nominee)	2.555.343	1,97 %
J. P. Morgan Chase Bank, N.A., London	2.540.860	1,96 %
VPF Eika Egenkapitalbevis	2.335.792	1,80 %
VPF Nordea Norge	2.310.642	1,78 %
Forsvarets personellservice	2.124.217	1,64 %
Pareto Invest AS	2.025.266	1,56 %
The Bank of New York Mellon SA/NV	2.014.446	1,55 %
J. P. Morgan Bank Luxembourg S.A. (nominee)	1.802.526	1,39 %
J. P. Morgan Bank Luxembourg S.A. (nominee)	1.789.621	1,38 %
MP pensjon PK	1.527.586	1,18 %
Spesialfondet Borea utbytte	1.352.771	1,04 %
VPF Nordea avkastning	1.262.576	0,97 %
VPF Alfred Berg Norge	1.185.237	0,91 %
J. P. Morgan Bank Luxembourg S.A. (nominee)	1.166.605	0,90 %
Sum 20 største eiere	44.538.704	34,30 %
Øvrige eiere	85.297.739	65,70 %
Utstedte egenkapitalbevis	129.836.443	100,00 %

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 SMN sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbeviserne en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen (tidligere sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 SMN legger til grunn at om lag halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at om lag halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet utbetales som gaver eller overføres til en stiftelse. Dette forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital.

Note 43 - Resultat per egenkapitalbevis

Egenkapitalbeviserens andel av resultatet er beregnet som resultat etter skatt fordelt i forhold til gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i regnskapsåret. Det foreligger ikke opsjonsavtaler knyttet til egenkapitalbevisene slik at utvannet resultatet er overensstemmende med resultat pr. egenkapitalbevis.

(mill. kr)	2022	2021
Grunnlag resultat som fordeles mellom EK-bevisiere og grunnfondskapital	2.592	2.692
Resultat til egenkapitalbevisiere, fordelt etter egenkapitalbevisbrøk	1.658	1.722
Gjennomsnittlig antall utstedte egenkapitalbevis fratrukket egne bevis	129.316.131	129.339.665
Resultat per egenkapitalbevis	12,82	13,31

1) Korrigert resultat	2022	2021
Konsernets resultat i perioden	2.785	2.902
- ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens resultat	-130	-160
- korrigert for renter på hybridkapital ført direkte mot EK	-63	-50
Korrigert resultat i perioden	2.592	2.692

2) Beregning av egenkapitalbevisbrøk (morbank)

(mill. kr)	31.12.22	31.12.21
Eierandelskapital	2.597	2.597
Utjevningsfond	7.877	7.007
Overkursfond	895	895
Fond for urealiserte gevinster	45	109
Annen egenkapital	-	-
A. Sum egenkapitalbevisierens kapital	11.413	10.609
Grunnfondskapital	6.408	5.918
Fond for urealiserte gevinster	25	62
Annen egenkapital	-	-
B. Sum grunnfondskapital	6.433	5.980
Avsetning gaver	474	547
Avsatt utbytte	840	970
Egenkapital ekskl. hybridkapital	19.161	18.106
Egenkapitalbevisbrøk A/(A+B)	64,0 %	64,0 %
Egenkapitalbevisbrøk til disponering	64,0 %	64,0 %

Note 44 - Hendelser etter balansedagen

Regnskapsprinsipper

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet årsregnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette. Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

SpareBank 1 SMN politianmeldte torsdag 19. januar en innleid vikar for grovt underslag. Forholdet ble avdekket gjennom bankens egne kontrollfunksjoner. Politiets etterforskning, som samsvarer med bankens egne undersøkelser, viser at underslaget er på totalt i underkant av 75 millioner kroner. Fordi siktede tilbakeførte en del av beløpet til SpareBank 1 SMN før pågripelsen, er netto beløp ført ut av banken i overkant av 66 millioner kroner. Politiet har sikret litt over 15 millioner kroner i Sverige. Ut fra de opplysningene som nå er kjent, har i overkant 50 millioner kroner av det underslåtte beløpet gått tapt.

SpareBank 1 SMN har forsikring mot økonomisk kriminalitet, inkludert underslag. Forsikringen har en egenandel på 5 millioner kroner.

Størsteparten av underslaget skjedde i løpet av kort tid før det ble avdekket og politianmeldt. Midlene har blitt overført til bankkontoer i andre banker i Norge, og videre ut av landet. Der har de i all hovedsak blitt investert i verdipapirer og finansielle instrumenter med svært høy risiko.